

III. Implementační plán Strategie celoživotního učení

MŠMT 2008

OBSAH

<u>Seznam použitých zkratk</u>	<u>7</u>
--------------------------------------	----------

1. Počáteční vzdělávání 11

1. A. Podporovat kurikulární reformu s důrazem na zvýšení funkční gramotnosti žáků.....12

<u>1. A. 1. poskytovat materiální a technickou pomoc školám a učitelům zaměřenou na rozvoj klíčových kompetencí a funkční gramotnosti žáků</u>	<u>12</u>
<u>1. A. 2. poskytovat materiální a metodickou pomoc školám a učitelům při tvorbě a realizaci nových školních vzdělávacích programů zaměřenou zejména na šíření inovativních výukových strategií (projektová výuka, kooperativní učení, fiktivní firmy, studentské firmy apod.), které by rozvíjely motivaci k učení po celý život a umožnily rozvíjet u žáků klíčové kompetence (komunikace, práce v týmu, řešení problémů) umožňující člověku jednat adekvátně a efektivně v různých životních situacích</u>	<u>14</u>
<u>1. A. 4. zajistit učitelům podpůrné služby usnadňující přípravu tohoto typu výuky a asistenci při její realizaci (např. učební pomůcky)</u>	<u>14</u>
<u>1. A. 3. podporovat vznik a rozvoj efektivního systému monitorování a metod zjišťování výsledků vzdělávání se zaměřením na klíčové kompetence, které by učitelům i žákům umožnily získávat zpětnou vazbu o kvalitě jejich práce</u>	<u>16</u>
<u>1. A. 5. reformovat počáteční a podporovat další vzdělávání učitelů, které by pomohlo změnit výukové stereotypy učitelů ve prospěch výše uvedených výukových strategií tak, aby uměli pracovat s různě motivovanými i nadanými skupinami mladých i dospělých studentů</u>	<u>18</u>
<u>1. A. 6. podporovat politicky i mediálně prosazení kurikulární reformy</u>	<u>20</u>
<u>1. A. 7. podporovat vzdělávání žáků i pedagogů v ICT, cizích jazycích a otázkách udržitelného rozvoje, v souladu s konceptem klíčových kompetencí, tedy s akcentem na jejich praktické využívání, včetně podpory budování potřebné infrastruktury</u>	<u>22</u>

1. B. Snižovat nerovnosti v přístupu ke vzdělávání.....24

<u>1. B. 1. podporovat účast na předškolním vzdělávání v motivujícím prostředí, zejména pro děti ze sociálně a etnicky znevýhodněného prostředí (s důrazem na socializaci, jazykovou průpravu, kontakt s přírodou, poskytování možnosti volby z činností, k nimž nemají ve svém domácím prostředí příležitost apod.)</u>	<u>24</u>
<u>1. B. 2. podporovat koncept inkluzivní školy a školského zařízení po celou dobu plnění povinné školní docházky zlepšováním připravenosti škol na rozsah heterogenity populace, kterou jsou schopny efektivně vzdělávat ve společných třídách; k tomu zajistit rozmanitou vzdělávací nabídku, která by umožnila volbu podle zájmu a nadání žáků a eliminovala tak selekci žáků do víceletých gymnázií</u>	<u>25</u>
<u>1. B. 3. podporovat zájem žáků o technické a přírodovědné vzdělávání</u>	<u>28</u>
<u>1. B. 4. přijmout opatření v rovině sociální i vzdělávací pro prevenci předčasných odchodů žáků a studentů ze vzdělávání (tzn. žáků a studentů, kteří nepokračují po ZŠ ve středním vzdělávání nebo těch, kteří neukončí střední (tj. vyšší sekundární) vzdělávání závěrečnou nebo maturitní zkouškou a odcházejí ze SŠ bez kvalifikace)</u>	<u>29</u>

1. B. 5. vytvářet různé podoby finanční a materiální podpory mimořádně nadaných a/nebo znevýhodněných jedinců (stipendia ke studiu na tuzemských i zahraničních středních i vysokých školách, pobídky pro nábor a setrvání talentů v oblasti vědy a výzkumu apod.).	31
1. C. Rozvíjet mimoškolní aktivity a zájmové činnosti žáků.....	33
1. C. 1. podporovat rozšíření funkce škol a školských zařízení i do oblasti naplňování volného času a zájmové činnosti žáků, jejich rodičů a celých komunit tak, aby se škola stala zejména v místech s nízkou kulturní vybaveností centrem kultury a vzdělanosti obce.....	33
1. C. 2. podporovat spolupráci škol a školských zařízení s nestátními neziskovými organizacemi a dalšími institucemi organizujícími výchovu ve volném čase a pečovat o další rozšíření jejich nabídky, včetně volně přístupných aktivit jako je prevence sociálně patologických jevů.....	34
1. C. 3. chápat péči o zájmovou činnost dětí a mládeže jako příležitost pro projevení nadání a talentu; organizovat celostátní i mezinárodní soutěže a projekty v rozmanitých zájmových činnostech jako motivaci pro co nejširší spektrum populace.....	36
1. C. 4. podporovat participaci škol a vzdělávacích institucí na udržitelném rozvoji lokálního prostředí (zejm. na komunitním životě).....	37
1. D. Podporovat otevřenost a prostupnost mezi vzdělávacími programy středoškolského studia i mezi programy středoškolského a terciárního studia a jejich propojení na další vzdělávání.....	40
1. D. 1. podporovat vytváření vzdělávacích center (center odborné přípravy apod.), tj. škol nebo sítě škol, které nabízejí všeobecné i odborné vzdělávací programy různého stupně a náročnosti i kurzy dalšího vzdělávání, včetně zajištění prostupnosti mezi těmito programy;.....	40
1. D. 2. podporovat rozmanitost vzdělávacích cest odpovídajících různému typu nadání a motivace středoškolské mládeže (od teorie k praxi, ale i od praxe k teorii) se specifickým zřetelem ke skupině ohrožené předčasným odchodem ze vzdělávání; to vše při zachování jejich rovnocennosti a prostupnosti k maturitní zkoušce a terciárnímu vzdělávání;	42
1. D. 3. podporovat modulový systém organizace vzdělávacích programů odborného vzdělávání umožňující snadnější vertikální i horizontální prostupnost i propojení na další vzdělávání, a to včetně uznávání dílčích kvalifikací a kreditního systému.....	43
1. E. Usnadnit přechod a uplatnění absolventů v praxi.....	45
1. E. 1. podporovat zavedení a fungování Národní soustavy kvalifikací vytvořené na základě Národní soustavy povolání jako prostředku komunikace mezi sférou vzdělávání a sociálními partnery o požadavcích na kvalifikace použitelné na trhu práce.....	45
1. E. 2. podporovat využívání NSK při tvorbě rámcových a školních vzdělávacích programů a požadavků k závěrečným zkouškám a profilové části maturitních zkoušek tak, aby absolventi středoškolského studia byli vybaveni adekvátní vstupní kvalifikací, která je potřebná jako první zachytý bod ve světě práce; při tom podporovat účast a spolupráci se sociálními partnery.....	47
1. E. 3. podporovat praxe studentů a odborné stáže učitelů v podnicích, a to i zahraničních v rámci EU; podporovat zajištění (ve spolupráci se sociálními partnery) alespoň tříměsíční řízené praxe (nebo odborného výcviku) v podnikové sféře pro všechny žáky vzdělávající se ve středním odborném vzdělávání;.....	48
1. E. 4. podporovat dostupnost individualizovaného kariérového poradenství pro každého žáka a absolventa střední školy, které bude poskytovat informační a poradenskou podporu v oblasti možností zaměstnání a navazujícího vzdělávání.....	50

2. Terciární vzdělávání

52

2. A. Posílit rozvoj nabídky zejména bakalářských studijních programů, zaměřených do praxe a úzce propojených s aktuálním vývojem poznání a měnícími se potřebami zaměstnavatelů. Posílit reálné možnosti spolupráce budoucích zaměstnavatelů, zejména průmyslových podniků a oblasti služeb, s vysokými školami a vyššími odbornými školami při přípravě a realizaci studijních programů.....	53
2.A. 1. umožnit kvalitní odborné praxe studentů v průběhu studia.....	54
2.A. 2. posilovat možnosti působení odborníků z praxe ve výuce a v řídicích orgánech školy.....	56
2.A. 3. podporovat spolupráci potenciálních zaměstnavatelů absolventů při přípravě studijních programů.....	56
2.A. 4. podporovat spolupráci vysokých škol s praxí (zaměstnavateli, firmami, profesními organizacemi apod.) při přípravě krátkodobých i dlouhodobých kurzů dalšího odborného vzdělávání, tzv. kurzy šité na míru.	57
2.B. Cíleně a systémově podpořit rozvoj kvalitních a efektivních forem vzdělávání, alternativních k prezenčnímu studiu, které zajistí dospělým jedincům reálnou možnost studovat při plné ekonomické, společenské a rodinné aktivitě.....	59
2.B. 1. podporovat rozvoj distančního vzdělávání s využitím informačních a komunikačních technologií pro zajištění kvality a efektivitu tohoto studia;.....	59
2.B. 2. podporovat vznik a fungování vzdělávacího zařízení typu „distanční univerzity“, instituce, která je schopna systémově se věnovat rozvoji nabídky metodicky kvalitního distančního vzdělávání s rychlou reakcí na aktuální potřeby trhu práce, pružně reagovat na požadavky zaměstnavatelů i státu a na zájem obyvatel.....	59
2.B. 3. hledat cesty zvýšení možnosti přístupu obyvatel k ICT, zejména přístup k vysokorychlostnímu internetu.....	60
2.C. Podporovat pomocí účinných opatření překonávání bariér v přístupu k vyššímu odbornému a vysokoškolskému vzdělání v průběhu celého života	62
2.C. 2. stimulovat úspěšnost studentů při studiu (např. cestou motivačních prospěchových stipendií pro dobré studenty, oceněním dodržení standardní doby studia, účinnou podporou zahraničních stáží apod.)	63
2. D. Zvyšovat kvalitu vysokých škol a jejich pedagogické činnosti.....	66
2.D. 1. podporovat další vzdělávání akademických pracovníků, zejména mladých perspektivních pedagogů, zvyšováním jejich pedagogických kompetencí, dovedností využívání ICT pro výuku, jazykových a environmentálních kompetencí.....	66
2.D. 2. klást důraz na odbornou pedagogickou přípravu akademických pracovníků pro oblast vzdělávání dospělých.....	67
2.D. 3. v rámci rozvoje pedagogických a výzkumných kvalit akademických pracovníků důrazně podporovat jejich mezinárodní mobilitu.....	68
2. E. Posílit možnosti prostupnosti terciárního sektoru vzdělávání a uznávání předchozího dosaženého vzdělání.....	69
2. F. Podporovat spolupráci institucí působících v sektoru terciárního vzdělávání, zejména efektivní propojování VOŠ s VŠ a tvorbu společných studijních programů vysokých škol obdobného zaměření, zejména programů a kurzů dalšího vzdělávání dospělých.....	69

2.E. 1. ke zvýšení prostupnosti důsledně uplatňovat modularizaci studia, kreditní systém ECTS, Národní rámec kvalifikací a při uznávání důsledně dodržovat zákon o vysokých školách a principy tzv. Lisabonské úmluvy, nejen pro zahraniční, ale i pro domácí kvalifikace.....	70
2.E. 2. uznávat znalosti a dovednosti získané mimo formální vzdělávací systém a zpracovat metodiku pro takový postup. Pro odborné vzdělávání realizované terciárním sektorem lze při zpracování metodiky uznávání neformálního vzdělávání a informálního učení využít zahraničních zkušeností z této oblasti.....	71
2.E. 3. podporovat rozvoj vysokoškolského poradenského systému; psychologické a studijní poradenství rozšířit o problematiku kariérového poradenství.....	71

2. G. Posílit výukové kapacity vysokých škol pro vzdělávání dospělých z praxe. Distanční a kombinovaná forma studia vyžaduje nejen odlišné pedagogické kompetence, ale také větší množství pedagogů (tutorů), kteří zajišťují náročnou individuální podporu studujících v rámci řízeného samostudia.....	72
---	-----------

2. H. Podpořit vícezdrojové financování terciárního sektoru vzdělávání, včetně trvalého tlaku na zvyšování veřejných prostředků, alespoň na úroveň průměru v evropských zemích. Hledat cesty právní podpory, zvážit daňové nástroje, možnosti zapojení se do financování regionálních firem a dalších zaměstnavatelů absolventů apod.....	72
--	-----------

3. Další vzdělávání 75

3. A. Stimulovat jednotlivce i zaměstnavatele k rozšíření účasti na dalším vzdělávání a ke zvýšení investic do dalšího vzdělávání, provázat systémovou a programovou složku finanční podpory dalšího vzdělávání.....	75
---	-----------

3.A. 1. navrhnout na základě zkušeností zemí EU ucelený systém finančních nástrojů zaměřených na jednotlivce a působících na zvýšení účasti na vzdělávání obecně a specificky stimulujících znevýhodněné skupiny.....	75
3.A. 2. posílit pozitivní i negativní stimulaci uchazečů o zaměstnání k vyššímu zapojování do rekvalifikací, zvýšit účinnost rekvalifikací.....	76
3.A. 3. vyhodnotit efektivitu stávajících finančních nástrojů zaměřených na zaměstnavatele a na základě zkušeností zemí EU navrhnout jejich ucelený systém.....	78

3. B. Zajistit uznávání různých vzdělávacích cest k získání kvalifikace.....	80
---	-----------

3.B. 1. podpořit vytvoření nezbytných předpokladů pro uvedení zákona o uznávání výsledků dalšího vzdělávání do praxe (Národní soustava kvalifikací, kvalifikační standardy; hodnotící standardy, autorizace osob oprávněných k ověřování odborné způsobilosti atd.) a zajistit informační kampaň zaměřenou na jednotlivce i instituce.....	80
3.B. 2. zajistit průchodnost mezi dalším a počátečním vzděláváním získáváním a uznáváním kreditů.....	81

3. C. Vytvořit podmínky pro sladění nabídky vzdělávání s potřebami trhu práce.....	83
---	-----------

3.C. 1. rozvíjet organizační a metodickou činnost při sladování nabídky dalšího vzdělávání se současnými a budoucími požadavky trhu práce, podporovat propojování rozhodujících partnerů na národní i regionální úrovni (vzdělavatelů, podniků/asociací, profesních komor a profesních sdružení, úřadů práce atd.), provádět sledování současných a předvídání střednědobých a dlouhodobých kvalifikačních potřeb.....	83
--	----

3.C. 2. vyhodnocovat trendy v nabídce a poptávce po vzdělávání, poskytovat informace o těchto trendech všem zainteresovaným subjektům (orgánům odpovědným za rozvoj dalšího vzdělávání na národní, regionální i místní úrovni, úřadům práce, vzdělavatelům, zaměstnavatelům), pro potřeby vyhodnocování zavést systematické (statistické) zjišťování informací o frekventantech dalšího vzdělávání, propojit je s průzkumy účasti jednotlivců (výběrové šetření pracovních sil, ad hoc šetření), sledovat a zpracovávat informace o nabídce vzdělávání	86
3. D. Rozvinout nabídku dalšího vzdělávání podle potřeb klientů a zajistit dostupnost vzdělávacích příležitostí	88
3.D. 1. založit výzkum a vývoj v oblasti metodologie a technologie dalšího vzdělávání, šíření inovací prostřednictvím metodické podpory vzdělavatelům při tvorbě vzdělávacích programů, studijních materiálů a pomůcek, při osvojování nových výukových metod, využívání moderních technologií k výuce, podporovat spolupráci vzdělavatelů, podniků a dalších subjektů při vývoji nových programů a nástrojů	88
3.D. 2. finančně podporovat vznik a realizaci programů specificky zaměřených na znevýhodněné skupiny klientů pro rozvoj jejich profesních kompetencí i chybějících klíčových dovedností.....	89
3.D. 3. zkvalitnit a více individualizovat nabídku vzdělávání uchazečů a zájemců o zaměstnání podle jejich potřeb, posílit roli motivačních aktivit a praktického upevnění nabytých dovedností na pracovním místě, včetně mentoringu a koučování; zkvalitnit aplikaci individuálních akčních plánů, vyškolit pracovníky k jejich sestavování, realizaci a vyhodnocování; v souladu s nároky na zkvalitnění rekvalifikací řešit i odborné kapacity služeb zaměstnanosti a spolupracujících institucí.....	93
3.D. 4. zajistit dostupnost dalšího vzdělávání podporou využití existujících i budováním nových vzdělávacích kapacit všech zřizovatelů	94
3.D. 5. rozvíjet podpůrné služby usnadňující účast dospělých na dalším vzdělávání (např. péče o závislé členy rodiny, asistenční služby apod.).....	96
3.D. 6. podporovat získání a rozvoj klíčových dovedností dospělých v oblasti ICT a jazykové průpravy.....	98
3.D. 7. podporovat rozvoj zájmového a občanského vzdělávání.....	101
3. E. Zvýšit úroveň vzdělávání zaměstnanců podniků tak, aby se stalo účinným faktorem posilování konkurenceschopnosti podniků a profesní flexibility zaměstnanců	105
3.E. 1. zavádění podnikových systémů rozvoje lidských zdrojů, podpora síťování podniků a předávání zkušeností v oblasti vzdělávání zaměstnanců, podpora malých a středních podniků při vzdělávání zaměstnanců realizovaná různými formami, modulové vzdělávací programy, příprava podnikových lektorů.....	105
3.E. 2. podpořit progresivní vzdělávací aktivity podniků při rozšiřování výroby, zavádění nových technologií, inovačních změnách apod.;	107
3.E. 3. poskytovat finanční a organizační podporu restrukturalizujícím se podnikům při přípravě zaměstnanců na nové činnosti, či práci u jiných zaměstnavatelů, podporovat nové formy kooperace podniků s úřady práce.	107
3. F. Zvýšit kvalitu dalšího vzdělávání.....	110
3.F. 1. podpořit systém externího hodnocení kvality nabídky prostřednictvím certifikace lektorů a akreditace vzdělávacích programů, které jsou realizovány v souvislosti s čerpáním finančních prostředků z veřejného rozpočtu; vyhodnotit kvalitu existujících dílčích aktivit v oblasti certifikace, vytvořit standardy a metodiky hodnocení a zajistit podmínky pro jejich aplikaci	110
3.F. 2. podporovat informačně, metodicky a finančně různé formy podpůrných aktivit vedoucích ke zkvalitnění nabídky (spolupráce v sektorově nebo jinak účelově zaměřených sítích, rozšiřování informací a dobrých příkladů apod.).....	110

3.F. 3. podněcovat vývoj a zavádění kritérií a postupů při sebehodnocení vzdělávacích institucí.....	110
3. G. Rozvinout informační a poradenský systém pro uživatele dalšího vzdělávání.....	114
3.G. 1. propojit dosud oddělené databáze vzdělávacích příležitostí (veřejné i soukromé) do komplexního informačního systému poskytujícího ucelené informace o nabídce programů, kurzů a o jiných vzdělávacích možnostech, o vzdělavatelích, o kvalitě nabídky, o podmínkách účasti včetně práv a povinností vyplývajících z platných právních předpisů, o možnostech získání podpor apod.....	114
3.G. 2. zajistit kvalitu (věrohodnost) informací a jejich pravidelnou aktualizaci, šířit informace prostřednictvím různých médií, aby byly dostupné pro všechny cílové skupiny, zajistit uživatelsky pohodlný třídící systém informací dostupných na internetu.....	114
3.G. 3. zajistit zvyšování kvality poradenských služeb zlepšením metodiky práce s dospělými klienty a zpracováním metodik práce se specifickými skupinami klientů, proškolení pracovníky poradenských a informačních služeb v nových metodách a individualizovaných přístupech.....	115
3.G. 4. rozšířením kapacit poradenských služeb a provázáním jejich jednotlivých složek zajistit komplexnost poradenských služeb a jejich dostupnost pro všechny zájemce ve všech fázích jejich studijního i pracovního života.....	115
Návrh organizačního zajištění implementačního postupu Strategie ČZU.....	118

Seznam použitých zkratk

AES – Adult Education Survey

AIVD - Asociace institucí pro vzdělávání dospělých

APZ – aktivní politika zaměstnanosti
CAF - Common Assessment Framework
CVTS – Continuing Vocational Training Survey
CZVV - Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání
CŽU – celoživotní učení
CJ – český jazyk
ČR – Česká republika
ČSÚ – Český statistický úřad
ČŠI – Česká školní inspekce
DV – další vzdělávání
DVPP – další vzdělávání pedagogických pracovníků
EC – European Commission
ECVET - European Credit Transfer System for VET
EFQM - European Foundation for Quality Management
ELGPN - European Lifelong Guidance Policy Network
EQF – European Qualification Framework
ESF – Evropský sociální fond
EU – Evropská unie
EURES – European Employment Services
G – gymnázium
GG – globální grant
ICCS – International Civic and Citizenship Education Study

ICT - Information and Communication Technologies

IOP - Integrovaný operační program

IPn - individuální projekt národní

KCJVŠ – Krajské centrum vzdělávání a Jazykové školy

KDPV - Kvalita v dalším profesním vzdělávání

KIV - Koordinační a implementační výbor

KK – klíčové kompetence

LFS – Learning for Sustainability

LLA – Life-long learning

MD – Ministerstvo dopravy

MF – Ministerstvo financí

MK – Ministerstvo kultury

MK pro snížení sociální bariéry v přístupu k vysokoškolskému vzdělání - meziresortní komise pro snížení sociální bariéry v přístupu k vysokoškolskému vzdělání

MMR – Ministerstvo pro místní rozvoj

MPO - Ministerstvo průmyslu a obchodu

MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí

MSP – malé a střední podniky

MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

MV – Ministerstvo vnitra

MZd – Ministerstvo zdravotnictví

MZe – Ministerstvo zemědělství

NIS-PK – Národní informační středisko podpory kvality
NNO – nestátní neziskové organizace
NSK – Národní soustava kvalifikací
NSKpTV - Národní soustava kvalifikací pro terciární vzdělávání
NSP – Národní soustava povolání
NÚOV – Národní ústav odborného vzdělávání
NUTS - La Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques
NZZ – nová závěrečná zkouška
OP RLZ – Operační program Rozvoj lidských zdrojů
OP VK – Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost
OP LZZ – Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost
OU v Ostravě - Ostravská univerzita v Ostravě
PIRLS - Progress in International Reading Literacy Study
PISA - Programme for International Student Assessment
PPP – pedagogicko psychologické poradny
RLZ – rozvoj lidských zdrojů
RVP - rámcové vzdělávací programy
SŠ – střední škola
SVČ - střediska volného času
SPC – speciálně pedagogická centra
ŠD - školní družiny
ŠK - školní kluby

ŠVP - školní vzdělávací program

ŠZZV - školská zařízení pro zájmové vzdělávání

TA ČR - Technologická agentura ČR (agentura, která bude přidělovat výzkumné granty, její fungování se předpokládá od r. 2012)

TIMSS – Third International Mathematics and Science Study

TU v Liberci - Technická univerzita v Liberci

UNIV – Uznávání výsledků neformálního vzdělávání a informálního učení

VaVal - výzkum, vývoj a inovace

VET – Vocational Education and Training

VOŠ - vyšší odborná škola

VŠ - vysoká škola

VŠB-TU Ostrava - Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava

VŠE v Praze - Vysoká škola ekonomická v Praze

VŠP Jihlava - Vysoká škola polytechnická Jihlava

VŠPS – Výběrové šetření pracovních sil

VÚP – Výzkumný ústav pedagogický

ZŠ – základní škola

1. Počáteční vzdělávání

1. A. Podporovat kurikulární reformu s důrazem na zvýšení funkční gramotnosti žáků

1. A. 1. poskytovat materiální a technickou pomoc školám a učitelům zaměřenou na rozvoj **klíčových kompetencí a funkční gramotnosti žáků**

Analýza současné situace:

Současná materiální a technická pomoc školám je na různé úrovni a ze strany pedagogů je často kritizována jako neodpovídající potřebám a významu změn ve vzdělávání. Rámcové vzdělávací programy (RVP) sice stanovují optimální (či nezbytné – minimální) podmínky pro vzdělávání, ale ty nejsou zatím naplněny. To ztěžuje uplatnění potřebných změn ve vzdělávání.

Ponechává se tak na školách, aby zvážily stav materiálního a technického vybavení a vyvíjely tlak na stát či zřizovatele, aby se jim dostalo podpory pro naplňování činností, které si zařadily na základě RVP do školních vzdělávacích programů (ŠVP).

Materiální a technickou pomoc mohou školy získávat v podstatě ze tří stran:

- a) *Od státu či zřizovatele:* pomoc je vázána na rozpočty státu, krajů či obcí a na jejich strategie podpory jednotlivých typů škol. Pomoc zasahuje všechny školy, je však z hlediska rozvoje materiálního a technického zabezpečení škol většinou nedostačující.
- b) *Od sponzorů* (včetně rodičů žáků) či budoucích *zaměstnavatelů:* pomoc je vázaná na schopnost managementu škol propagovat význam školy a potřebu materiální a technické podpory. Případně jde o zájem zaměstnaneckých či jiných kruhů podpořit konkrétní obor vzdělání. Pomoc bývá cílená, podstatná, ale zdaleka nepostihuje všechny školy. Především školy v malých obcích nebo v místech s velkou koncentrací škol mohou mít s tímto druhem podpory problémy.
- c) *Z projektů:* pomoc je stále významnější, předpokládá schopnost připravit včas kvalitní projekt, který by do školy přinesl i prostředky pro materiální a technickou pomoc. Podpora z těchto zdrojů může být cíleně zaměřená na potřeby dané školy, někdy je však obtížné najít či získat projekt, z něž by bylo možné pokrýt právě požadovaný druh podpory.

Z hlediska rozvoje *klíčových kompetencí* (životních dovedností) a *dalších funkčních gramotností* jako základu pro **celoživotní učení** se v současnosti a v následujících letech jedná především o **materiální a technickou podporu:**

- modernizace a rozvoje informačních technologií jak pro žáky, tak pro učitele (hardware, software, zapojení do sítí, zachycení ve světě sílícího trendu „každý žák svůj počítač“ atd.);
- prakticky zaměřených objevitelských, badatelských, technických, uměleckých či jiných činností, které podporují kreativitu a netradiční myšlení a mohou propojit výuku s praktickým životem, důležitými výrobními (technickými) obory apod. (materiál a technika pro laboratoře, dílny, terénní práce v přírodě, uměleckou a sportovní činnost atd.);
- projektového vyučování spojeného často s cestováním, s návštěvami historických památek, moderních objektů či výrobních procesů, s vytvářením řady prací, modelů, výrobků atd.;
- jazykového vyučování v oblasti mateřského jazyka jako základu pro další rozvoj funkční gramotnosti populace (rozvoj školních knihoven a kooperace s knihovnami v obcích); cizojazyčné výuky, včetně možnosti mezinárodního setkávání či pobytu v cizím prostředí spolu s jazykovou výukou nebo přizvávání zahraničních partnerů (studentské výměnné zájezdy do zahraničí, dvou- a vícejazyčné publikace atd.);
- realizace větších žákovských projektů, jako jsou například – zakládání fiktivních firem, ekologické projekty, projekty na podporu zdraví, projekty

mediální výchovy (tvorba časopisu, rozhlasového a televizního vysílání) aj.;

- odstranění bariér bránících inkluzivnímu vzdělávání všech dětí a žáků v prostředí běžné populace – zdravotně handicapovaných žáků (speciální pomůcky, bezbariérové přístupy), sociálně znevýhodněných žáků (dotační a jiné programy), stejně jako mimořádně nadaných žáků (stipendia);
- tvorby nových výukových textů a pomůcek (v tištěné i elektronické podobě);
- úprav vnitřních a venkovních prostor škol z hlediska modernizace výuky, bezpečnosti, rozvoje tělesné zdatnosti a zdraví žáků i učitelů, přiblížení technického a materiálního zázemí výuky skutečnosti života ve 21. století.

Navrhovaná opatření:	Termín splnění	Gesce	Způsob a výše finančního zabezpečení (mil. Kč)
a) zajistit, aby všechny RVP obsahovaly přehled podmínek potřebných pro realizaci výuky v daném oboru vzdělání a aby byly spolu s úpravami RVP průběžně přehodnocovány	Průběžně v souladu s harmonogramem dokončení jednotlivých RVP	MŠMT	V rámci běžné činnosti
b) zlepšovat materiální a technické podmínky škol v počátečním vzdělávání tak, aby odpovídaly požadavkům v RVP a podpořily kvalitu vzdělávání (oblasti podpory – viz výše uvedená analýza)	Průběžně s postupující reformou do jednotlivých typů škol a ročníků	MŠMT MF Spolupráce: obce, kraje	Projekty OP VK ¹⁾ Osa 1 / obl. podpory 1.1 Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů Projekty NUTS 2 Rozpočty krajů a obcí
c) budovat ze škol přirozená centra vzdělávání v obcích (jejich částech) s odpovídajícím materiálním a technickým zázemím (vybavením)	Viz 1. C. 1 b)		

¹ Finanční nároky na implementaci většiny opatření nelze v této fázi přesně stanovit, neboť nejsou v řadě případů schváleny projekty operačních programů, kterými budou navržená opatření podporována. V těchto projektech budou zahrnuty kalkulace jednotkových nákladů podle typů aktivit, které mají být v jednotlivých opatřeních zajištěny. Uvedené částky proto představují pouze přibližný expertní odhad, který bude dále zpřesňován na základě postupně přijímaných projektů, v případě přímých nároků na státní rozpočet po konzultacích s ostatními spolupracujícími subjekty v rámci opatření během prvního roku implementace Strategie. Odhady nákladů jsou uváděny buď jako průměrné roční náklady nebo náklad za celé vyznačené období. V kolonce „Způsob a výše finančního zabezpečení“ jsou uváděny finanční zdroje, které by bylo možno při splnění určitých podmínek využít.

d) podporovat doplňování knihoven cizojazyčnou literaturou pro potřeby jazykové výuky.	Průběžně	MK Spolupráce: obce, kraje	Státní kulturní politika 2009 – 2014 ad 3.3; Regionální funkce knihoven - kraje
--	----------	----------------------------------	--

1. A. 2. poskytovat materiální a **metodickou pomoc** školám a učitelům při tvorbě a realizaci nových školních vzdělávacích programů zaměřenou zejména na šíření **inovativních výukových strategií** (projektová výuka, kooperativní učení, fiktivní firmy, studentské firmy apod.), které by rozvíjely motivaci k učení po celý život a umožnily rozvíjet u žáků klíčové kompetence (komunikace, práce v týmu, řešení problémů) umožňující člověku jednat adekvátně a efektivně v různých životních situacích

1. A. 4. zajistit učitelům **podpůrné služby** usnadňující přípravu tohoto typu výuky a asistenci při její realizaci (např. učební pomůcky)

Analýza současné situace:

Podpora kurikulární reformy při tvorbě a realizaci školních vzdělávacích programů je z hlediska škol a pedagogů vnímána v několika rovinách, které se svým hodnocením podpory liší. V rovině *informační, propagační a medializační* převládá nespokojenost a nenaplněná očekávání. V rovině *materiálního a personálního zajištění* (viz 1. A. 1) se připomíná nesoulad mezi potřebami umožňujícími změny ve vzdělávání a konkrétní podporou škol. V rovině *metodické podpory* je situace lepší, přesto rozdílná podle fáze, ve které se reforma daného oboru vzdělání nachází, respektive, do jaké míry je v popředí zájmu.

Metodická pomoc je školám poskytována v zásadě pěti způsoby: Prostřednictvím *tištěných materiálů* – knih, časopisů, metodických příruček, učebních textů atd. Těch na českém trhu přibývá. Učitelé však stále více využívají *elektronická média*. Internetové stránky se staly výrazným a efektivním prostředkem metodické podpory. Kromě www stránek organizací, projektů, škol existuje i centrální **metodický portál MŠMT** (www.rvp.cz) provozovaný VÚP soustřeďující metodickou podporu na jedné internetové adrese. Třetí formou metodické podpory je *další vzdělávání pedagogických pracovníků* (DVPP), které zajišťuje různé vzdělávací aktivity k podpoře kurikulární reformy, celkově jsou vnímány určité rezervy a hledá se lepší model DVPP. Dalším způsobem metodické podpory jsou *konzultace* pro ředitele, učitele i celé učitelé sbory. Na centrální úrovni je provozováno **Konzultační centrum** při VÚP (telefonické a e-mailové odpovědi) a **Konzultační centra v regionech** (návštěvy konzultantů přímo na školách), poradenství je poskytováno i mezi školami, neziskovými organizacemi, pedagogicko-psychologickými poradnami, VŠ atd. Pátým způsobem je přímá podpora učitele ve výuce prostřednictvím *asistenta učitele, respektive osobního asistenta*, především při vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

V logice procesu jsou výraznými konzumenty metodické pomoci učitelky (-lé) *mateřských škol*, které se v současnosti již nacházejí v plné aplikační fázi reformy. S množstvím a kvalitou metodické podpory vyjadřují převážně spokojenost. Zvýšená potřeba pomoci je v oblasti hodnocení kvality vzdělávání podle nových školních a třídních vzdělávacích programů.

Podobná situace je na *základních školách*, které už mají své ŠVP a výuka podle nich byla zahájena. Pro větší rozmanitost i náročnost výuky na ZŠ (odpovídající vyšší úrovni rozvoje osobnosti žáka) i vyšší potřebě koordinovat vzdělávací aktivity většího počtu učitelů jsou i požadavky na podporu inovativních výukových strategií větší. Je třeba učitelům pomoci, aby dokázali koncepčně uvažovat o cílech celého vyučovacího procesu i jeho dílčích částí (hodiny, projekty), a průběžně jim nabízet příklady a návody směřující k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků, k jejich propojování s jednotlivými předměty a k propojování vzdělávacích aktivit s praktickými životními situacemi.

Základní školy speciální, základní umělecké školy, gymnázia a střední odborné školy své ŠVP teprve tvoří a signalizují potřebu metodické pomoci jak při tvorbě ŠVP, tak při realizaci a hodnocení výuky. Složitější je situace na středních odborných školách, vzhledem k šíři oborů vzdělání a jejich postupné přípravě a zavádění do praxe. Na středních školách by mělo vrcholit počáteční vzdělávání zaměřené na praktické řešení problémů odpovídajících reálnému životu a prostředí budoucích zaměstnaneckých vztahů. Proto je třeba cíleně podpořit metodické aktivity, které řešení praktických problémů navozují a umožňují jak jejich modelové řešení, tak poznání reálných provozů.

Je otázka, zda nedochází v oblasti DVPP v posledním období (i při zachování výše dotací směřujících do škol a DVPP – plošně a přes rozvojové programy) k reálnému snížení finančních prostředků škol, které mohou pro tento účel využít. V současnosti se tedy střetává zvýšená potřeba DVPP (proškolení celých sborů v některých tématech) s reálným objemem finančních zdrojů a omezenými možnostmi škol uvolňovat pracovníky na prezenční formy DVPP. Dalším problémem v této oblasti metodické podpory je určitá komplikovanost při vyhledávání konkrétních vzdělávacích nabídek (dané téma, dostupnost pro konkrétní místo školy atd.). Situaci rovněž ztěžuje současný systém DVPP i skutečnost, že neexistuje ucelený způsob evaluace vzdělávacích akcí a vzdělavatelů a jeho využití pro zkvalitňování DVPP.

Jen velmi pozvolna se rozvíjí metodická podpora prostřednictvím asistentů pedagoga (osobních asistentů žáků).

Navrhovaná opatření:	Termín splnění	Gesce	Způsob a výše finančního zabezpečení (mil. Kč)
a) zajistit další provoz a rozvoj centrálního metodického portálu pro pedagogy mateřských, základních a středních škol rvp.cz , který bude nabízet příklady metodických výukových postupů, učebních textů, výukových materiálů, příkladů dobré praxe, informačních odkazů na zkušenosti ze zahraničí, sdílení názorů, diskusní fóra, e-learning atd.	2009 – 2012 cca 700 textů za rok	MŠMT	Projekty OP VK Klíč ke kvalitě Metodika II (IPn) Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
b) rozvíjet konzultační a poradenskou činnost směřující k podpoře učitelů v etapě implementace kurikulární reformy do škol (centrální, v regionech)	Průběžně podle potřeb a požadavků škol	MŠMT Spolupráce: kraje	Resortní projekty Projekty OP VK Osa 1 / obl. podpory 1.1 Osa 3 / obl. podpory 3.2 Osa 4 / obl. podpory 4.3

			Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
c) podpořit aktivity DVPP a vhodné projekty pro metodickou podporu učitelů, které povedou ke zlepšení inovativních výukových strategií (projekty, kooperativní učení, fiktivní firmy atd.) a podpoří inkluzivní vzdělávání a rozvoj dovedností učitelů v preferovaných gramotnostech – ICT, cizí jazyky, udržitelný rozvoj, čtenářská, přírodovědná, technická, finanční aj.	2008 – 2012 systém a jeho zavedení do praxe 2012 – 2015 rozvíjení systému DVVP Průběžně	MŠMT Spolupráce: Mze, MPO,MMR kraje, VŠ, školy	Projekty OP VK Osa 1 / obl. podpory 1.1, 1.3 Osa 2 / obl. podpory 2.2 Osa 3 / obl. podpory 3.1, 3.2 Osa 4 / obl. podpory 4.1 Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů Resortní projekty - hrazeno (jako dosud) z prostředků kap. školství
d) zapojit fakulty vzdělávající učitele do metodické podpory kurikulární reformy, především formou účasti na společných projektech se školami, zajištěním školení, seminářů a různých forem doplňujícího a rozšiřujícího vzdělávání	Průběžně v souladu s postupující reformou	MŠMT Spolupráce: VŠ	Programy OP VK Osa 2 / obl. podpory 2.2 Projekty OP VK Osa 2 / obl. podpory 2.4 Osa 3 / obl. podpory 3.2 Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
e) podpořit vyšší účast asistentů pedagogů ve výuce zdravotně postižených, zdravotně znevýhodněných, sociálně znevýhodněných i mimořádně nadaných žáků	Průběžně 2009 – 2012	MŠMT MF Spolupráce: kraje	Resortní projekty - hrazeno (jako dosud) z prostředků kap. školství Projekty OP VK Osa 1 / obl. podpory 1.2 Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů

1. A. 3. podporovat vznik a rozvoj efektivního systému **monitorování** a metod **zjišťování výsledků vzdělávání** se zaměřením na klíčové kompetence, které by učitelům i žákům umožnily získávat **zpětnou vazbu o kvalitě** jejich práce

Analýza současné situace:

Školská reforma směřuje k vyšší efektivitě vzdělávání a k větší univerzálnosti i praktické využitelnosti vzdělávacích výsledků. Příklon k obecněji využitelným „životním dovednostem“ se projevil začleněním klíčových kompetencí (KK) do vzdělávacího systému. Seznamování s KK se zatím dělo a děje v rovině vysvětlování podstaty KK, jejich smyslu pro vzdělávání a pro adaptabilitu na trhu práce. Jsou vysvětlovány způsoby začleňování KK do celostátních i školních pedagogických dokumentů (rámcových vzdělávacích programů, školní vzdělávacích programů), realizují se první cílené pokusy směřovat ke KK ve výuce a hodnotit úroveň jejich „nabytí“.

Dosavadní podpora pedagogů v plánování rozvoje KK u žáků, využívání efektivních strategií pro jejich rozvoj i uplatňování způsobů hodnocení dosaženého rozvoje KK u jednotlivých žáků v počátečním vzdělávání se odehrává na bázi metodických příruček, příkladů dobré praxe škol, vzdělávacích aktivit a konzultací pro učitele (viz 1. A. 2).

Monitorování a hodnocení výsledků vzdělávání se zaměřením na KK zůstává na bázi modelování a hledání nejvhodnějších postupů. Zatím nebyl zpracován ucelený koncept a nebyly plošně uplatněny praktické návody, jak hodnotit úroveň klíčových kompetencí. Některé regionální projekty naznačily cestu, více se však zaměřily na KK pro dospělé a jen částečně na KK pro počáteční vzdělávání. Další dílčí projekty a vzdělávací aktivity v různé míře propojují KK a jejich hodnocení s výstupy, vzdělávacími strategiemi či výukovými situacemi v jednotlivých vzdělávacích předmětech.

Je třeba dotáhnout koncept práce s KK na jednotlivých typech škol do uceleného myšlenkového i praktického modelu plně využitelného v celém počátečním vzdělávání – jako nutný základ pro celoživotní učení založené na rozvoji a využití klíčových kompetencí.

Navrhovaná opatření:	Termín splnění	Gesce	Způsob a výše finančního zabezpečení (mil. Kč)
a) vytvořit základní předpoklady pro vymezení a následné ověření uceleného systému hodnocení účinnosti vzdělávání směřujícího k utváření a rozvoji KK v počátečním vzdělávání (v uzlových bodech vzdělávacího systému) – i s využitím materiálů ČŠI	2009 – 2012 základní systém a jeho ověření 2012 – 2015 další ověřování a zavádění do praxe	MŠMT Spolupráce: CZVV, ČŠI	Projekt OP VK Klíčové kompetence (IPn) v propojení s projektem Podpora učitele Autoevaluace (IPn) Osa 4 / obl. podpory 4.1 Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
b) monitorovat názory učitelů a zjišťovat slabá místa kurikulární reformy; využít výsledky všech projektů zaměřených na hodnocení vzdělávacích výsledků žáků ke zlepšení průběhu kurikulární reformy (podklad pro metodickou a materiální pomoc školám)	Průběžně v souladu s postupující reformou	MŠMT Spolupráce: kraje, VŠ	Rychlá šetření Projekty OP VK Osa 4 / obl. podpory 4.1 Hrazeno z prostředků ESF -

			podle rozsahu schválených projektů Projekty VŠ
c) vytvořit kritéria hodnocení výsledků práce učitelů podle školních vzdělávacích programů a využívat je pro hodnocení výuky založené na klíčových kompetencích (ČŠI)	Do 2010 kritéria a dále průběžně ověřovat a využívat	MŠMT Spolupráce: VŠ, ČŠI	V rámci běžné činnosti
d) přijímat účast v mezinárodních šetřeních kvality výsledků vzdělání jako podklad pro porovnání „výkonnosti“ vzdělávacího systému v ČR (PIRLS, TIMSS, ICCS, PISA 2009, 2012, ...)	Opakovaně 2010 2009 2009 2012	MŠMT	Projekty OP VK Osa 4 / obl. podpory 4.1 Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů

1. A. 5. reformovat počáteční a podporovat další **vzdělávání učitelů**, které by pomohlo změnit výukové stereotypy učitelů ve prospěch výše uvedených výukových strategií tak, aby uměli pracovat s různě motivovanými i nadanými skupinami mladých i dospělých studentů

Analýza současné situace:

Reforma počátečního vzdělávání učitelů ve smyslu změny výukových stereotypů již delší dobu probíhá. Její úspěšnost závisí na několika hlavních faktorech. Za prvé se *ztotožnit s myšlenkami reformy*. Zde je stále určitý dluh v podobě jasně cílené a vedené propagační a vysvětlovací kampaně (viz 1. A. 6). Za druhé jde o *vhodné nastavení školních vzdělávacích programů a cílenou práci s nimi* (v jejich duchu). Učitelé předškolního a základního vzdělávání mají ŠVP připraveny, učitelé středních škol je připravují. Nyní potřebují dostatečný časový prostor pro poznání a uvědomění si všech souvislostí a možností, které ŠVP nabízejí, a pro vyzkoušení nových postupů a strategií ve výuce. To vše s dostatkem impulzů a motivů (ze strany státu, zřizovatelů, vedení škol aj.) směřujících k hodnocení vlastní práce a k diskusím nad její kvalitou a možnostmi dalších posunů. S tím souvisí i *kvalita vysokoškolské přípravy* učitelů ve smyslu kurikulární reformy (směřovat ke kvalitativním změnám, být připraven na práci podle ŠVP) a *změna systému DVPP* poskytující širokou nabídku vzdělávacích aktivit pro učitele jednotlivce i pro celé sbory s dostatečnými motivy pro další vzdělávání (kariérní růst).

Propagace kurikulární reformy má četné rezervy (viz dále 1. A. 6).

Vhodné nastavení školních vzdělávacích programů, práce s nimi, jejich korekce atd. jsou v počátcích, někde taková činnost již úspěšně probíhá, jinde je

zatížena formálností a prochází teprve hledáním smyslu práce podle vlastního dokumentu. Výraznou roli zde musí sehrávat především *Česká školní inspekce*, a to nejen v kontrolní činnosti (viz 1. A. 3), ale stále více i v činnosti konzultační a poradenské (ve smyslu Bílé knihy). Je třeba, aby se její činnost co nejdříve dostala z pozice kontroly vnějších znaků reformy do pozice kontroly samotného vzdělávacího procesu.

Vzdělávací nabídky pro učitele (DVPP) jsou poměrně bohaté, jsou poskytovány na základě řady šetření zjišťujících potřeby učitelů, na druhé straně zatím nevycházejí ze systematického sledování a vyhodnocování výuky podle ŠVP, tj. nabízeli více to, co učitelé chtěli, co se jevílo jako potřebné, než cíleně to, co učitelé skutečně potřebují, co ve výuce a v jejich společné práci nefunguje. Od roku 2007/2008 zahájila sledování výuky podle ŠVP ČŠI. Do budoucna je třeba propojit (dopracovat) ucelený a motivačně pojatý systém DVPP s průběžným vyhodnocováním kvality výuky a z něj vycházejících potřeb učitelů.

Příprava učitelů na VŠ ve smyslu kurikulární reformy se postupně mění v souladu s potřebami systému i učitelů samotných. Jsou však stále patrné rozdíly mezi fakultami, mezi katedrami i jednotlivci. Stále se změny spíše dějí na základě aktivity jedinců či skupin, než na základě systematických postupů zasahujících všechny fakulty a jejich části vzdělávající budoucí učitele. Je třeba rovněž přizpůsobovat akreditační podmínky tak, aby podpořily reformní kroky, upravovat v daném smyslu studijní programy a systém vzdělávání učitelů, který by na samém počátku kariéry učitelé profese nezaváděl překonané postupy a strategie práce. Je potřeba přizvat ke spolupráci učitele nižších stupňů škol, zapojit je do vzdělávání budoucích učitelů a současně zintenzívnit spolupráci se učiteli počátečního vzdělávání při výzkumech ověřujících efektivitu kurikulární reformy.

Potřebné je legislativně zjednodušit možnosti doplňujících a rekvalifikačních studií učitelů v dálkovém vzdělávání.

Navrhovaná opatření:	Termín splnění	Gesce	Způsob a výše finančního zabezpečení (mil. Kč)
a) motivovat VŠ, aby přizpůsobovaly strukturu, obsah a organizaci přípravy učitelů na VŠ potřebám kurikulární reformy zakotvené v RVP pro jednotlivé typy škol v počátečním vzdělávání (požadavky na učitele, obsah vzdělávání, rekonstrukce kateder, nastavení výzkumů a odborné práce)	2009 – 2010 koncepty a jednání s VŠ 2011 – 2015 strukturální změny	MŠMT Spolupráce: VŠ	V rámci běžné činnosti Projekty OP VK Osa 2 / obl. podpory 2.2 Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
b) zpracovat standard požadovaných dovedností a práce učitelů a vzdělavatelů učitelů; začlenit rozvoj jejich klíčových kompetencí, tj. dovedností a technik potřebných pro efektivní výuku a rozvoj KK u žáků, do vzdělávání všech budoucích učitelů (na základě široké diskuse, legislativních změn a monitoringu implementace standardu)	2010 standard do 2013 ověřování	MŠMT Spolupráce: VŠ	Resortní projekt - hrazeno ze stát. rozpočtu kap. školství - 10 (celkem) Projekty OP VK Osa 2 / obl. podpory 2.2 Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených

			projektů
c) začlenit do obsahu přípravy učitelů maximum praktických činností a praktických aktivit předávaných učiteli z praxe nebo prováděných přímo na školách (včetně činností týkajících se žáků zdravotně postižených a znevýhodněných, žáků sociálně znevýhodněných, žáků mimořádně nadaných a zájmových aktivit žáků)	Průběžně v souladu s potřebami kurikulární reformy	MŠMT Spolupráce:VŠ	V rámci běžné činnosti Projekty OP VK Osa 2 / obl. podpory 2.2 Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
d) navrhnout změny ve stávajícím systému DVPP, tak aby v první řadě podporoval kurikulární reformu, byl efektivnější a více motivoval učitele k vlastnímu vzdělávání	2009 – 2010 systém 2010 – ověření a zavedení	MŠMT	Projekt OP VK Systém DVPP (IPn) Osa 4 / obl. podpory 4.1 Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů

1. A. 6. podporovat *politicky i mediálně* prosazení kurikulární reformy

Analýza současné situace:

Základní *politickou podporou* pro prosazení kurikulární reformy bylo schválení koncepčního dokumentu „Národní program rozvoje vzdělávání v České republice“, tzv. Bílé knihy vládou ČR (leden 2001). Tento dokument nastavil základní principy a strategie pro rozvoj efektivnějšího vzdělávání na principech demokratické vzdělávací politiky. Jedním z vymezených principů bylo *celoživotní učení pro všechny* (CŽU) s úkoly vytvořit základnu pro CŽU, nastavit promyšlené vazby mezi učením a prací a vymezit nové úkoly a odpovědnosti všech partnerů. Vzhledem ke střednědobému horizontu Bílé knihy jsou některé strategické cíle již naplněny, některé jsou ve stadiu realizace přijatých opatření a dílčích projektů, v některých oblastech se směřování k vytčeným cílům nevyvíjí zcela podle původních předpokladů.

Politická podpora se odehrává spíše na bázi podpory dílčích kroků, projektů atd. nebo na bázi řešení dílčích problémů či legislativních úprav. Nebylo však dosaženo toho, aby byla kurikulární reforma řízena koncepčně ve všech svých směrech a krocích. K určité změně se přistupuje až nyní vytvořením a

zahájením činnosti poradních sborů pro řízení, hodnocení a propagaci kurikulární reformy při MŠMT.

Ještě o poznání větším problémem je mediální podpora kurikulární reformy. Kromě veřejné diskuse před schválením Bílé knihy *neproběhla ucelená vysvětlující a motivační kampaň*, která by seznamovala veřejnost s podstatou kurikulární reformy v celém jejím komplexu (smysl, potřeby, výsledky a dopady), včetně souvislostí s ČŽU. Informační a mediální podpora je realizována z různé úrovně centrální, regionální i místní, k různým etapám vzdělávání a dílčím krokům reformy, ale bez patřičného dopadu na celkovou osvětu a mínění jak pedagogické, tak laické veřejnosti.

Navrhovaná opatření:	Termín splnění	Gesce	Způsob a výše finančního zabezpečení (mil. Kč)
a) provést analýzu dosavadního průběhu kurikulární reformy a její politické a mediální podpory ve spolupráci se sociálními partnery	2009	MŠMT Spolupráce: sociální partneři	Resortní projekt - hrazeno ze státního rozpočtu kap. školství - 2-3 (celkem)
b) zohlednit analýzu dosavadního průběhu kurikulární reformy při přípravě nových vzdělávacích koncepcí (strategií dalšího postupu při kurikulární reformě), zde zakotvit kromě legislativních, vzdělávacích či ekonomických strategií i strategii politické a mediální podpory kurikulární reformy (v kontextu ČŽU)	Do 2010	MŠMT MF Spolupráce: kraje	V rámci běžné činnosti
c) zvýraznit politickou a mediální podporu kurikulární reformy (v kontextu ČŽU) ve spolupráci se sociálními partnery	2009 koncepce 2010 – 2012 účinná realizace	MŠMT MF Spolupráce: kraje, sociální partneři	Resortní projekt - hrazeno ze státního rozpočtu kap. školství - 10/ročně Nebo Projekt OP VK Osa 4 / obl. podpory 4.1 Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů

1. A. 7. podporovat vzdělávání žáků i pedagogů v *ICT, cizích jazycích a otázkách udržitelného rozvoje*, v souladu s konceptem klíčových kompetencí, tedy s akcentem na jejich praktické využívání, včetně podpory budování potřebné infrastruktury.

Analýza současné situace:

Na legislativní i kurikulární úrovni je v ČR *zajištěno vzdělávání směřující ke zvyšování konkurenceschopnosti společnosti*. Nové rámcové vzdělávací programy pro jednotlivé obory v počátečním vzdělávání tvoří významnou oporu pro výuku rozvíjející u žáků klíčové kompetence, a potřebné gramotnosti. Mezi učiteli jsou zatím *velké rozdíly v dovednostech takto vyučovat*. Mezi učiteli jsou rovněž velké rozdíly v motivaci pro nutné změny ve způsobu práce škol, v zodpovědné přípravě, v týmovém rozhodování i v hodnocení vlastní práce.

Koncept CŽU není zatím pedagogickými pracovníky v dostatečné míře pochopen a akceptován, protože jim uniká význam a smysl CŽU. Chybí systematické vzdělávání a motivace pedagogů pro cílenou a dlouhodobou práci s klíčovými kompetencemi v kontinuitě vzdělávací cesty, a to jak v pregraduálním, tak postgraduálním studiu. Vzdělávání pedagogů dosud nemělo na národní úrovni jasně prezentovanou politickou podporu (viz 1. A. 6) a výraznější motivační podporu dalšího vzdělávání (viz 1. A. 5). V tomto smyslu přetrvává významná překážka pro směřování k přípravě klíčovými kompetencemi vybavené pracovní síly potřebné pro ekonomiku ČR.

Jako jedna z prvních zemí má ČR přímo ve svých kurikulárních dokumentech zařazené požadavky na *jazykové vzdělání* v souladu se Společným evropským referenčním rámcem a s evropskými trendy umění dorozumět se alespoň dvěma cizími jazyky. Do budoucna je potřebné, aby si toto nastavení jazykového vzdělávání učitelé osvojili a plně jej uplatňovali. V jazykové vybavenosti žáků i učitelů jsou v ČR významné rozdíly. Vzdělávací nabídka pro učitele je poměrně bohatá, ale neexistuje jednotná metodika výuky cizích jazyků vázaná na nové kurikulární dokumenty, systematické monitorování a vyhodnocování kvality výuky a výsledků vzdělávání.

Problematika udržitelného rozvoje je stále považována spíše jen za součást environmentálního vzdělávání a samostatně není ve všeobecném vzdělávání dostatečně rozvíjena (neexistuje například její didaktika). První komplexnější snahou v této oblasti je vytvoření Strategie vzdělávání pro udržitelný rozvoj. Vzdělávání k udržitelnému rozvoji bude vyžadovat systematický přístup na úrovni celoživotního vzdělávání a je potřeba pro něj vytvořit široký rámec institucionální i metodické podpory.

Pro oblast *ICT* byla významným impulsem Koncepce Státní informační politiky ve vzdělávání, přijatá vládou v roce 2000. Tato koncepce se realizovala ve dvou etapách a čtyřech vzájemně provázaných programech do konce roku 2006: Program PI – Informační gramotnost (vzdělávání pedagogů), Program PII – výukový software a informační zdroje (vzdělávací programy), Program PIII – infrastruktura (připojení škol k Internetu a vybavování prostředky ICT) a Program PIV – koordinační centrum. V roce 2007 bylo finančně podpořeno pouze připojení škol. Pro roky 2007 a 2008 nebyl na národní úrovni stanoven žádný navazující program, který by svým cílem či doprovodnými aktivitami efektivně podporoval vzdělávání žáků a pedagogů v ICT (s výjimkou dílčích aktivit, jejichž výstupem jsou webové stránky). V dubnu 2008 pověřila vláda MŠMT vytvořením koncepce rozvoje ICT ve vzdělávání. Ve stejném období začaly jednotlivé kraje v rámci svých projektových záměrů tuto problematiku s menším či větším důrazem podporovat. Hlavní vlna krajské podpory se očekává v rámci OP VK s podporou ESF. Součástí SIPVZ byl i Projekt internetizace knihoven, který zajistil dostupnost veřejného internetu v knihovnách, které poskytují rovný přístup všem bez rozdílu k veřejným knihovnickým a informačním službám podle knihovního zákona č. 257/2001 Sb., ve znění platných právních předpisů.

Průzkumy a mezinárodní srovnávání ukazují i na potřebu rozvoje dalších gramotností jako jsou čtenářská, přírodovědná, technická, finanční aj.

Navrhovaná opatření:	Termín splnění	Gesce	Způsob a výše finančního zabezpečení (mil. Kč)
a) nabízet systematickou metodickou pomoc učitelům při získávání dovedností v oblasti funkčních gramotnosti a klíčových kompetencí	Viz 1. A. 2 c)		
b) cíleně podporovat školy, regiony, které dosahují neuspokojivých výsledků v oblasti klíčových kompetencí a funkční gramotnosti žáků – ICT, CJ, čtenářská, udržitelný rozvoj, přírodovědná, technická, finanční aj.	Průběžně s postupující reformou a průběžnými zjištěními	MŠMT MZe Spolupráce: kraje	Projekty OP VK Osa 3 / obl. podpory 3.1, 3.2 Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
c) podporovat komunikaci odborných pracovišť v ČR a v zahraničí a umožnit co nejrychlejší přenos nových poznatků a praktických zkušeností v oblastech rozvoje funkčních gramotností (vědecké poznatky, didaktické inovace, příklady dobré praxe)	Průběžně	MŠMT Další resorty Spolupráce: kraje, VŠ, NNO	V rámci běžné činnosti Projekty OP VK Osa 1 / obl. podpory 1.3 Osa 2 / obl. podpory 2.1, 2.2 Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
d)) podporovat využití knihoven k podpoře klíčových kompetencí a funkční gramotnosti žáků – ICT, cizí jazyk, udržitelný rozvoj, čtenářská, přírodovědná, technická, finanční aj. gramotnost, např. využitím veřejného internetu, nabídkou výukových programů a informačních zdrojů	Průběžně	MK MŠMT Spolupráce: obce, kraje	MK - program Veřejné informační služby knihoven, Projekt internetizace knihoven

1. B. Snižovat nerovnosti v přístupu ke vzdělávání

1. B. 1. podporovat **účast na předškolním vzdělávání v motivujícím prostředí**, zejména pro děti ze sociálně a etnicky znevýhodněného prostředí (s důrazem na socializaci, jazykovou průpravu, kontakt s přírodou, poskytování možnosti volby z činností, k nimž nemají ve svém domácím prostředí příležitost apod.)

Analýza současné situace:

Předškolní vzdělávání představuje úvodní, zpravidla tříletou, etapu procesu počátečního, a tím i celoživotního učení. Děti, které se ho účastní, jsou vedeny k takové úrovni rozvoje a učení, která je vzhledem k jejich individuálním potřebám a možnostem optimální. V předškolním období získávají děti základy klíčových kompetencí, byť v elementární podobě, a s nimi i předpoklady pro systematické celoživotní vzdělávání. Předškolní vzdělávání tak vytváří základy pro vzdělávání i plnohodnotný život. Předškolní vzdělávání se realizuje neformálně v rodinách nebo institucionálně ve shodě se zákonem 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním a vyšším odborném a jiném vzdělávání.

Předškolní vzdělávání ve výše uvedeném smyslu je často nedostatečné nebo se realizuje v prostředí sociálně či kulturně znevýhodněném a chudém na potřebné podněty. Právě děti z tohoto prostředí však do mateřských škol zpravidla nedocházejí. Pokud ano, pak většinou po velmi krátkou dobu na to, aby vzdělávání mohlo přinést efektivní výsledky. Jejich šance uspět na počátku povinné vzdělávací dráhy jsou tak nesrovnatelně menší, je ohrožen i příznivý průběh vzdělávání, a tím i perspektivy dětí v pracovním uplatnění i dalším životě.

Z toho důvodu jsou pro ně při základních školách zřizovány *přípravné třídy*. Děti zde absolvují vzdělávací *program zaměřený* k jejich systematické přípravě *na vstup do povinného vzdělávání*, resp. k jejich snadnějšímu začlenění do vzdělávacího procesu. Toto opatření má velký význam, neboť tak lze předejít případným neúspěšným školním začátkům: je-li dětem umožněno včas získat potřebné dovednosti, jejich šance vzdělávat na úspěch v běžných třídách základní školy se vyrovnávají.

Protože dítě předškolního věku je mimořádně vnímavé, otevřené veškerým vlivům a stimulům svého okolí a přístupné vzdělávacímu působení, a protože výsledky získané v této životní a vzdělávací etapě jsou relativně trvalé, může právě předškolní vzdělávání u dětí ze sociálně a kulturně znevýhodněného prostředí významně přispět k jejich příznivému rozvoji a učení.

Navrhovaná opatření:	Termín splnění	Gesce	Způsob a výše finančního zabezpečení (mil. Kč)
a) vytvářet podmínky k tomu, aby děti ze sociálně a etnicky znevýhodněného prostředí docházely dlouhodobě a pravidelně do mateřské školy (terénní návštěvy v rodinách dětí, motivace rodičů, zaměstnávání učitelů a asistentů z řad z daného etnika, zařazování dětí se sociálně a etnicky znevýhodněného prostředí mezi běžnou populaci do přirozeně motivujícího prostředí)	Průběžně 2009 koncepce rozvoje 2010 – 2012 ověření	MŠMT MPSV MF MMR Spolupráce: kraje, obce, školy	Resortní projekt (propagační kampaň) Hrazeno ze státního rozpočtu kap. školství - 3/ročně Projekty OP VK Osa 1 / obl. podpory 1.2

			Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
b) podporovat účast dětí ze sociálně a etnicky znevýhodněného prostředí v přípravných třídách, nabízet program činností odpovídající jejich speciálním vzdělávacím potřebám, odlišné sociální zkušenosti, vývoji a učení, snížené adaptabilitě apod.), klást důraz na individualizovanou vzdělávací práci, pedagogickou diagnostiku, speciálně pedagogickou péči	Průběžně	MŠMT MPSV MF MMR Spolupráce: kraje, obce, školy	Resortní projekty - hrazeno (jako dosud) z prostředků kap. školství Projekty OP VK Osa 1 / obl. podpory 1.1, 1.2 Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů

1. B. 2. podporovat **koncept inkluzivní školy a školského zařízení po celou dobu plnění povinné školní docházky zlepšováním připravenosti škol na rozsah heterogenity populace, kterou jsou schopny efektivně vzdělávat ve společných třídách**; k tomu zajistit rozmanitou vzdělávací nabídku, která by umožnila volbu podle zájmu a nadání žáků a eliminovala tak selekci žáků do víceletých gymnázií

Analýza současné situace:

Současná situace je z hlediska skutečné realizace konceptu inkluzivní školy nepříznivá a ani prognóza není nijak povzbudivá. Příčiny jsou v zásadě tři. První je skutečnost, že v ČR byl postupně v druhé polovině minulého století vytvořen systém škol pro mládež vyžadující zvláštní péči, resp. systém speciálních škol, který zejména v segmentu zvláštních škol zajišťoval péči o žáky, kteří z různých důvodů nevládali úspěšně docházku do základních škol. Základní školy neměly žádnou zvláštní motivaci k inkluzi žáků, jejichž vzdělávání vyžadovalo využití nestandardních postupů. Poradenský systém sloužil spíše k naplňování těchto vytvořených kapacit, než k podpoře inkluze. To se začalo měnit až koncem 20. století. Vznik víceletých gymnázií po roce 1989 znamenal zásadní zásah do stability systému z druhé strany. Neregulovaný, resp. obtížně regulovatelný nárůst tohoto typu škol znamenal a dále znamená odchod významného počtu motivovaných a nadaných žáků ze základních škol. Pokus MŠMT za působení ministra Zemana o jejich zrušení byl odmítnut tak intenzivně, že se administrativní řešení této zjevné systémové chyby dodnes jeví jako politicky neprůchodné. V základních školách tak zůstává stále se zužující skupina žáků. Počty žáků ve speciálních základních školách, zvláštních a pomocných školách měly postupně snižující se trend s výraznějším poklesem od roku 2005. Počty žáků víceletých gymnázií se od jejich postupného náběhu od roku 1994 téměř

nemění. Přitom počty žáků ve věku povinné školní docházky celkově klesly o statisíce: 1989/90 – 1 291 631 žáků, 2000/2001 – 1 145 744 žáků a 2006/2007 919 800 žáků, což je pokles o 371 831 žáků, tedy téměř o jednu třetinu!

Třetím významným faktorem určujícím míru inkluzivity v základním vzdělávání jsou učitelé těchto škol. Jejich pregraduální *příprava v naprosté většině nerozvíjí vědomosti a dovednosti potřebné pro realizaci konceptu inkluzivní školy*. Navíc většina učitelů nejen, že jej vnitřně neakceptovala, ale mnohdy s ním není ani důkladně seznámena. *Současný systém DVPP neposkytuje dostatečnou příležitost k doplnění kompetencí všech učitelů v této oblasti a navíc neexistuje ani žádná další profesní motivace k tomu, věnovat čas, úsilí a finanční prostředky sebezvzdělávání v této oblasti.*

Pozitivními faktory podporujícími inkluzi je postupné zavádění školních vzdělávacích programů, které už svojí strukturou a obsahem stimulují školy k systematickému přístupu jak k vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, tak žáků nadaných. Některé školy, které pojaly tvorbu ŠVP jako příležitost, představují první modely „škol pro všechny“ a sklízí výsledky v podobě zvýšeného zájmu žáků. Inkluzivitu škol zvyšuje také přibližování poradenského systému školám formou školských poradenských pracovišť, výchovných poradců, preventistů sociálně patologických jevů, školních speciálních pedagogů a školních psychologů a implementace rozmanitých podpůrných opatření.

Realitou zůstává vysoký tlak rodičů na zachování stávající kapacity víceletých gymnázií, která představují bezpečný první pokus o nasměrování dítěte k vysokoškolskému diplomu. Kromě nepochybné kvality gymnaziálního typu vzdělávání obecně rodiče i žáci těchto škol oceňují právě selektivitu, tj. že ve výuce nejsou „omezováni a zdržováni“ těmi, jejichž vzdělávání vyžaduje specifické přístupy a metody. Navíc se v posledních letech se snižováním populačních počtů žáků dostává na gymnázia stále větší počet žáků, kteří nejsou nijak nadaní, dokonce jsou ve svých výsledcích velmi průměrní.

Ke snížení selekce žáků odchodem do víceletých G by mělo docházet přirozenou cestou – podporou a následným zkvalitňováním 2. stupně ZŠ tak, aby více reagoval na zájmy a nadání žáků při zachování standardní kvality výuky pro všechny. Kurikulární reforma nabízí významný nástroj ČZU, jímž je disponibilní časová dotace. Tu mohou školy využít tak, aby se každý žák zamýšlel nad smyslem a potřebnými akcenty svého vzdělávání. V mnoha případech se to zatím neděje a školy stanovují zaměření školy a volitelných aktivit fixně, nez konzultace se žáky a rodiči, nebo ji dokonce využívají jen pro posílení povinných předmětů. Média často na fixní zaměření škol (profilaci) reagují pozitivně a ignorují fakt, že je nejen možné, ale také důležité, aby se postupně ve svém vzdělávání a životě žák „našel“ – profiloval se.

Navrhovaná opatření:	Termín splnění	Gesce	Způsob a výše finančního zabezpečení (mil. Kč)
a) vytvořit postupně rovnocenné materiální, legislativní, finanční aj. podmínky pro činnost 2. stupně základních škol a nižších gymnázií, aby postupně docházelo k přirozenému posílení prestiže tohoto stupně školy (ve srovnání s víceletými gymnázii) a snížený odliv žáků – na druhé straně přirozený úbytek žáků víceletých gymnázií (škola pro skutečně nadané)	Průběžně na základě nových strategií	MŠMT Spolupráce:	Projekty OP VK Osa 1 / obl. podpory 1.1, 1.2 Osa 4 / obl. podpory 4.1 Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů + Hrazeno (jako dosud) v rámci kap. školství Rozpočty krajů, obcí

		kraje, obce, (zřizovatelé)	
b) propagovat příklady dobré praxe v oblasti inkluzivního vzdělávání s využitím metodického portálu www.rvp.cz a dalších médií.	Viz 1. A. 2 a)		
c) v systému DVPP zajistit dostatečnou, pestrou a fundovanou nabídku vzdělávacích akcí umožňující v krátké době významně zvýšit kompetence učitelů v oblasti realizace inkluzivního vzdělávání	Viz 1. A. 2 b), c)		
d) uplatňovat systémovou podporu žáků mimořádně nadaných, žáků zdravotně postižených a znevýhodněných i žáků sociálně znevýhodněných (individualizovaná výuka, asistenti pedagoga (osobní asistenti) atd.)	Viz 1. B. 5 a), b), c)		
e) do všech učitelských studijních programů začlenit učitelských kompetencí potřebných pro realizaci inkluzivního vzdělávání (pokud chybějí)	2009 – 2012	MŠMT Spolupráce: VŠ	V rámci běžné činnosti Osa 2 / obl. podpory 2.1 Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
f) Dále podporovat rozvoj školních poradenských pracovišť, výchovných poradců, školních speciálních pedagogů, školních psychologů	Průběžně	MŠMT Spolupráce: kraje, Obce, Školy	Projekty OP VK Osa 1 / obl. podpory 1.2 Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů

1. B. 3. podporovat zájem žáků o technické a přírodovědné vzdělávání

Analýza současné situace:

ČR patří k zemím, kde v rámci výzkumu PISA dosahují 15letí žáci nadprůměrných výsledků v oblasti matematické a přírodovědné gramotnosti, nicméně projevují nízký zájem o další studium technických a přírodních věd, příp. o kariéru v těchto oborech. Také podíl absolventů těchto oborů ze všech absolventů v terciární sféře jako sledovaný indikátor v rámci Lisabonského procesu je v ČR podprůměrný. Tato situace je dána společenskou atmosférou, která dosud preferovala jiné druhy kariéry (právní, ekonomické, manažerské apod.). Podíl na této situaci má ovšem i způsob výuky těchto předmětů, který se zaměřuje spíše na vědomosti a jejich aplikaci, nikoliv na aktivní seznamování žáků s vědeckými postupy a jejich motivaci k dalšímu studiu.

Navrhovaná opatření:	Termín splnění	Gesce	Způsob a výše finančního zabezpečení (mil. Kč)
a) zařadit technickou výchovu a vzdělávání jako nedílnou součást všeobecného vzdělávání na základních školách i gymnáziích; podporovat proměnu výuky souvisejících vyučovacích předmětů tak, aby umožňovaly projektovou činnost žáků a vytvářely příležitosti pro jejich seznamování se s vědeckými postupy a nejnovějšími technologiemi a poznatky v těchto oborech	Průběžně	MŠMT Spolupráce: kraje, obce, soc. partneři	Projekty OP VK Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
b) podporovat zájmové činnosti žáků v oblasti výzkumu a techniky	Průběžně	MŠMT Spolupráce: kraje, obce, soc. partneři	Projekty OP VK Grantová schémata Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
c) zvyšovat informovanost žáků základních a středních škol, jejich rodičů a výchovných poradců na ZŠ a SŠ o možnostech technického vzdělávání na středních a vysokých školách	Průběžně	MŠMT Spolupráce: kraje, obce, soc. partneři	Projekt OP VK např. VIP-II Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů

d) ve spolupráci se sociálními partnery podporovat realizaci informačních a propagačních akcí a projektů se sociálními partnery (např. Škola ve firmě a firma ve škole", "IQ Auto") s cílem motivovat žáky ke studiu těchto oborů na středních i vysokých školách a využívat prostředků kariérového poradenství s cílem motivovat žáky ke kariéře v technických a vědeckých oborech	Průběžně	MŠMT Spolupráce: kraje, obce, soc. partneři	Projekty OP VK Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
---	----------	--	---

1. B. 4. přijmout opatření v rovině sociální i vzdělávací pro **prevenci předčasných odchodů** žáků a studentů ze vzdělávání (tzn. žáků a studentů, kteří nepokračují po ZŠ ve středním vzdělávání nebo těch, kteří neukončí střední (tj. vyšší sekundární) vzdělávání závěrečnou nebo maturitní zkouškou a odcházejí ze SŠ bez kvalifikace);

Analýza současné situace:

Podle šetření realizovaného v roce 2006 na středních školách je průměrná míra předčasných odchodů ze vzdělávání přibližně 6 % (a z této skupiny se ještě daří velké části žáků přestoupit na jiný obor či školu). Tato hodnota je v porovnání s jinými zeměmi EU velice příznivá (není neobvyklé, že se tam pohybuje okolo hranice 15 %) a splňuje i cíl Lisabonské strategie snížit do roku 2010 úroveň předčasných odchodů na 10 %. V některých kategoriích vzdělání (především se jedná o nižší střední odborné vzdělání) je nicméně úroveň předčasných odchodů vyšší a především zde je tedy nutné zaměřit pozornost na účinné nástroje prevence a jejich další rozšiřování do škol.

Navrhovaná opatření:	Termín splnění	Gesce	Způsob a výše finančního zabezpečení (mil. Kč)
a) metodicky podporovat rozvoj a implementaci preventivních a motivačních nástrojů, přístupů a metod kariérového poradenství ve školách (především pro potenciálně ohrožené skupiny žáků, např. se zdravotním postižením, ze sociokulturně znevýhodňujícího prostředí atd.) a ověřovat jejich úspěšnost	2009 - 2015	MŠMT Spolupráce: kraje, obce	Projekt OP VK např. VIP-II Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů

b) tvorba motivačních nástrojů pro návrat mladistvých, kteří předčasně opustili vzdělávání	2009 - 2015	MŠMT Spolupráce: soc. partneři MMR	Projekt OP VK např. VIP-II Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
c) podporovat výměnu zkušeností na mezinárodní úrovni	2009 - 2015	MŠMT	Program celoživotního učení EU - hrazeno (jako dosud) z prostředků kap. školství
d) podporovat opatření na návrat mladých lidí bez kvalifikace do vzdělávacího systému tak, aby získali alespoň nějakou odbornou kvalifikaci (nutná spolupráce vzdělávací a sociální politiky a politiky zaměstnanosti)	2009	MŠMT MPSV	Projekt OP VK např. VIP-II Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů

1. B. 5. vytvářet různé podoby *finanční a materiální podpory mimořádně nadaných a/nebo znevýhodněných jedinců* (stipendia ke studiu na tuzemských i zahraničních středních i vysokých školách, pobídky pro nábor a setrvání talentů v oblasti vědy a výzkumu apod.).

Analýza současné situace:

V současné době se resort školství intenzivně zabývá problematikou „otevřeného školství“, jako nástroje pro integraci. V této chvíli se vede na odborné půdě intenzivní dialog o základních principech inkluzivního vzdělávání, které je důležitým základem pro celoživotní vzdělávání. Odborná obec pracuje především na revizi zastaralé terminologie a patřičné rekodifikaci norem, jako základu pro další rozvíjení konceptu inkluzivního vzdělávání. V rámci této činnosti se upouští od používání pojmů, jako například sociálně znevýhodněný.

Tato inkluze ve vzdělávání v sobě zahrnuje snahu o integraci jedinců se speciálními vzdělávacími potřebami v plném rozsahu, tj. žáků se tělesným i smyslovým postižením, sociálně a etnický znevýhodněné, ale i mimořádně nadané. Je to snaha o nastavení takového systému, jehož funkce by dokázaly pomoci žákům a jejich učitelům k naplnění žákova vzdělávacího potenciálu. V inkluzivním školství je naprosto nepřijatelná jakákoli diskriminace, která se prokazatelně stále vyskytuje.

V podmínkách ČR se potřeba inkluzivního vzdělávání projevuje nejpalčivěji vzhledem k Romům, migrantům, žadatelům o mezinárodní ochranu, cizincům aj. V tomto směru již bylo přijato několik zásadních opatření, jako například: přípravné třídy při ZŠ, podpory studentů středních škol, podpora v jazyce národnostních menšin apod.

Finanční či materiální podporu lze obdržet i ze zahraničních zdrojů, které dlouhodobě v ČR působí. Romské studenty pravidelně finančně podporuje program Roma memorial university scholarship programme administrovaný organizací Roma education fund. Dalším známým subjektem se Open society fund.

Rovněž podpora mimořádně nadaných není na odpovídající úrovni. V první řadě selhává systém vyhledávání mimořádně nadaných jedinců a následně jejich podpora, a to jak ve smyslu individualizace jejich výuky, nabídky činností a aktivit nad rámec běžné výuky, zprostředkování kontaktu s učiteli vyšších stupňů škol, účasti v soutěžích a akcích pro žáky stejně nadané atd.

Mimořádně nadaní se kromě činnosti ve sdružení Mensa po dovršení 14 roku, mohou ucházet o výuku na některé ze škol zaměřených na přípravu mimořádně nadaných, ucházet se o různá stipendia a účasti v různých soutěžích, projektech, vzdělávacích aktivitách pro věkově starší atd. Místa v jednotlivých aktivitách jsou však početně omezená a z mnohých obcí ČR těžko dostupná.

Systém vyhledávání mimořádně nadaných je tvořen sítí pedagogicko-psychologických poraden, které mají vhodné diagnostické nástroje a jsou schopny mimořádně nadání zjišťovat. K tomu jim pomáhají proškolení pedagogové všech typů škol, kteří nadané děti a žáky k tomuto vyšetření doporučí.

Mimořádně nadaní nemusejí navštěvovat pouze školy zaměřené na přípravu těchto dětí, nabízí se jim i možnost integrace do běžné školy a vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu, který respektuje všechny jejich potřeby."

Navrhovaná opatření:	Termín splnění	Gesce	Způsob a výše finančního zabezpečení (mil. Kč)
a) zhodnotit efektivitu dosud realizovaných opatření pro podporu znevýhodněných a mimořádně nadaných žáků	I. 2010	MŠMT (ČŠI)	V rámci běžné činnosti

		Spolupráce: kraje, obce	Projekty OP VK Osa 1 / obl. podpory 1.2 Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
b) v rámci zavádění inkluzivního modelu školství zkvalitňovat materiální, technickou a finanční podporu znevýhodněných a mimořádně nadaných žáků	Viz 1. A. 2 e)		
c) uplatňovat systematickou podporu žáků zdravotně znevýhodněných (individualizovaná výuka, speciální pomůcky, asistenti pedagoga, výuka jazyků národnostních menšin pedagoga, podpora studentů, atd.)	Průběžně	MŠMT MPSV MZd Spolupráce: MMR, kraje, obce, školy	Resortní projekty - hrazeno (jako dosud) z prostředků kap. školství Projekty OP VK Osa 1 / obl. podpory 1.2 Osa 4 / obl. podpory 4.1 Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
d) uplatňovat systematickou podporu žáků mimořádně nadaných (odhalování nadání, individualizovaná výuka, úpravy vzdělávacích programů, stipendia, soutěže, zahraniční výměna zkušeností atd.)	Průběžně od I. 2011	MŠMT Spolupráce: kraje	Resortní projekty - hrazeno (jako dosud) z prostředků kap. školství Program celoživotního učení EU - hrazeno (jako dosud) z prostředků kap. školství Projekty OP VK Osa 4 / obl. podpory 4.1 Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů

1. C. Rozvíjet mimoškolní aktivity a zájmové činnosti žáků

1. C. 1. podporovat **rozšíření funkce škol a školských zařízení i do oblasti naplňování volného času** a zájmové činnosti žáků, jejich rodičů a celých komunit tak, aby se škola stala zejména v místech s nízkou kulturní vybaveností centrem kultury a vzdělanosti obce

Analýza současné situace:

Rozsah a využití volného času je jedním z ukazatelů životní a kulturní úrovně společnosti. Ve společenském ovlivňování volného času dětí a mládeže podporuje stát iniciativní vytváření co nejširšího spektra možností využívání tohoto fondu.

Směry a cíle této podpory vycházejí z Koncepce státní politiky pro oblast dětí a mládeže na období 2007 – 2013, konkretizované Plánem aktivit na léta 2008 – 2009 ke Koncepci státní politiky pro oblast dětí a mládeže na období 2007 - 2013 a ze zákonných norem pro oblast školství (školský zákon a vyhláška o zájmovém vzdělávání). Jedním z významných činitelů v této oblasti jsou (a nadále by měly být stále více) školy a školská zařízení pro zájmové vzdělávání - ŠZZV(školní družiny, školní kluby, školní knihovny, střediska volného času), jako institucionální nositelé úkolů daných výše uvedenými dokumenty.

V současné době už jsou školy a školská zařízení pro zájmové vzdělávání v některých městech a obcích přirozeným „koordinačním“ centrem pro různé nabízené aktivity ve volném čase, které zajišťuje provázanost a spolupráci všech zúčastněných subjektů v místě. Účastní se tak na životě místa, na vytváření občanské společnosti, na prohlubování zájmu o místní dění a na uspokojování potřeb v oblasti volného času dětí, mládeže i dospělých. Není tomu tak ale všude.

Významnou úlohu v oblasti naplňování volného času všech věkových kategorií sehrávají hlavně SVČ, která poskytují komplexní služby v jiném prostředí, než ve kterém se děti a mládež pohybují v rámci výuky, a v téměř neomezených časových možnostech pro různé typy aktivit, a to jak v průběhu dne, týdne či po celý rok. Většina SVČ plní zároveň roli subjektu poskytujícího metodickou a odbornou pomoc ostatním subjektům, které se oblastí volného času zabývají. Stávají se informačními centry pro děti a mládež.

Nemalou úlohu sehrávají opět SVČ i jako střediska přípravy dalších pracovníků z neziskové, ale i soukromé sféry na výkon funkce vedoucích dětských kolektivů i přípravy pracovníků pro prázdninovou činnost.

Tuto činnost (naplňovat volný čas a zájmovou činnost žáků, ale i rodičů a celých komunit) by měly převzít (v místech s nízkou kulturní vybaveností) školy, školská zařízení pro zájmové vzdělávání a knihovny a stát se přirozenými centry kultury a vzdělanosti obce. Knihovny tuto úlohu plní zejména v místech, kde již školy neexistují.

1. C. 2. podporovat **spolupráci škol a školských zařízení s nestátními neziskovými organizacemi** a dalšími institucemi organizujícími výchovu ve volném čase a pečovat o další **rozšíření jejich nabídky, včetně** volně přístupných aktivit jako je prevence sociálně patologických jevů

Analýza současné situace:

Výsledky průzkumů spolupráce škol a školských zařízení s nestátní sférou se značně různí. Tato spolupráce často závisí na konkrétních osobních vztazích a kontaktech, které zprostředkují dobré či špatné vztahy s jinými institucemi. V zásadě se vyskytuje ze strany NNO zájem o spolupráci. Pozitivní ohlasy byly zaznamenány z organizací zaměřených na děti a mládež při posuzování spolupráce se základními i středními školami. Podle vedoucích aktérů z NNO spolupracují školy většinou dobře, pokud jim nabízejí zajímavé služby pro žáky, které škola nedokáže ve srovnatelně atraktivní formě a kvalitě žákům poskytnout např. v podobě různých programů primární prevence, environmentálních výukových programů, projektů prevence kriminality).

Ukazuje se, že většímu rozšíření spolupráce brání finanční, informační i systémové bariéry na obou stranách. Jedná se např. o finanční a motivační stimuly pro jednotlivce v podobě daňových nástrojů, vzdělávacích účtů, výraznějšího finančního zvýhodnění rekvalifikací atd. Není dostatečně rozvinuto individuální poradenství. Problémem je i kvalita vzdělávání, která se s výjimkou školních a rekvalifikačních programů systematicky nevyhodnocuje.

Navrhovaná opatření:	Termín splnění	Gesce	Způsob a výše finančního zabezpečení (mil. Kč)
a) motivovat školy, popř. školská zařízení (domovy mládeže) (zejména v místech s nízkou kulturní vybaveností) k využití jejich kapacit pro mimoškolní vzdělávání dětí a mládeže, popřípadě v dohodě se spádovým zařízením pro zájmové vzdělávání (ŠZZV) nebo NNO	2009 – 2012	MŠMT MPSV MF Spolupráce: kraje, obce	Projekty OP VK Osa 1 / obl. podpory 1.1 Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů Rozpočty krajů, obcí
b) budovat ze škol přirozená centra vzdělávání v obcích (jejich částech) s odpovídajícím materiálním a technickým zázemím (vybavením) a využívat k tomu sdružené finanční zdroje školy a ŠZZV	2009 – 2012	MŠMT MPSV MF Spolupráce: kraje, obce	Projekty OP VK Osa 1 / obl. podpory 1.1 Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů Projekty NUTS 2 Rozpočty krajů, obcí
c) zlepšovat informační systém o volnočasových aktivitách škol, ŠZZV a NNO, včetně využití dostupného informačního portálu	2009 – 2012	MŠMT MK	Projekty OP VK Osa 4 / obl. podpory 4.1 Osa 1 / obl. podpory 1.1

		Spolupráce: kraje, obce, NNO	Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
d) metodicky podporovat tvorbu, implementaci a inovaci ŠVP pro organizování volnočasových aktivit ve školách a školských zařízeních pro zájmové vzdělávání	2009 – 2012	MŠMT MK Spolupráce: MZe kraje	Projekty OP VK Osa 1 / obl. podpory 1.1, 1.3 Osa 2 / obl. podpory 2.2 Osa 4 / obl. podpory 4.1 Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
e) doplnit systém dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků a přípravu učitelů o témata neformálního, včetně zájmového vzdělávání, rozvíjet vzdělávání externích pracovníků školských zařízení pro zájmové vzdělávání a vzdělávání dobrovolných pracovníků NNO	Postupně do 2012	MŠMT Spolupráce: Mze, kraje, obce, VŠ	Projekty OP VK Osa 2 / obl. podpory 2.2 Osa 3 / obl. podpory 3.1, 3.2 Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
f) podpořit hodnotu a přínos neformálního a zájmového vzdělávání dětí a mládeže; připravit motivační hodnocení výsledků činnosti vzdělavatelů (certifikáty výsledků činnosti, systém nástrojů pro posuzování kvality atd.)	Průběžně	MŠMT Spolupráce: kraje, obce, NNO	Projekty OP VK Osa 3 / obl. Podpory – 4.1, 4.3 Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
g) podpořit rozvoj knihoven v oblasti volnočasových aktivit jako center neformálního a zájmového vzdělávání dětí a mládeže	Průběžně	MK MŠMT Spolupráce: obcem kraje, NNO	MK - programy Veřejné informační služby knihoven, Knihovna 21. století; Regionální funkce knihoven - kraje

1. C. 3. chápat péči o zájmovou činnost dětí a mládeže jako příležitost pro **projevení nadání a talentu**; organizovat celostátní i mezinárodní **soutěže a projekty** v rozmanitých zájmových činnostech jako motivaci pro co nejširší spektrum populace

Analýza současné situace:

Zájmové vzdělávání je přirozenou součástí činnosti základních a středních škol (v případě základních škol je tato činnost často vykonávána v rámci školních družin, příp. školních klubů) a hlavním posláním některých školských zařízení pro zájmové vzdělávání (středisek volného času) a části občanských sdružení. Jedná se o cílevědomé aktivity zaměřené na uspokojování a rozvíjení individuálních potřeb, zájmů a schopností žáků, které mají silný vliv na rozvoj osobnosti i na správnou společenskou orientaci. Mladí lidé rozvíjejí zájmy zejména v těch oblastech, v nichž jsou úspěšní a v nichž dosahují uspokojení z činnosti. Zájmová činnost aktivního a trvalého charakteru může sehrávat významnou roli při volbě povolání i jako důležitý nástroj prevence sociálně patologických jevů. Jedním ze základních znaků zájmového vzdělávání dětí a mládeže je dobrovolnost.

Zájmová činnost na školách a ve střediscích volného času odpovídá společenským potřebám z hlediska rozsahu, situace je však neuspokojivá především co se týče skladby zájmové činnosti. Dlouhodobě se projevuje trend poklesu zájmové činnosti v oblasti pracovní-technické a přírodovědně-ekologické. Jako negativní se jeví i skutečnost, že na základních a středních školách došlo k výraznému poklesu zapojení externích vedoucích zájmových útvarů (ty jsou vedeny převážně učiteli příslušných škol). Není v žádoucí míře využíván prostorový a materiální potenciál škol. Zájmová činnost na školách není navíc legislativně podchycena.

Význam zájmové činnosti je trvale podceňován jak ze strany veřejnosti, médií, tak i ze strany samotného Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.

Tradiční formou v České republice jsou soutěže, zejména celorepublikové soutěže postupového charakteru vyhlašované každoročně Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. V posledních letech se však v této oblasti objevují ekonomické problémy i některé další negativní jevy (otázka zajišťování pedagogických doprovodů na akce v důsledku výrazného zvýšení příplatku za suplování učitelů, chápání soutěží jako konfrontace výsledků škol atd.).

Navrhovaná opatření:	Termín splnění	Gesce	Způsob a výše finančního zabezpečení (mil. Kč)
a) ekonomicky podporovat rozvoj soutěží celostátního charakteru, přípravu mladých lidí na mezinárodní soutěže a výjezdy na tyto akce	Průběžně	MŠMT Spolupráce: kraje, obce, NNO	Resortní projekty - podle rozsahu vyhlášených soutěží + navýšení 1/ročně na státem vyhlášené soutěže - hrazeno ze státního rozpočtu kap. školství Nadace Rozpočty krajů
b) problematiku neformálního, včetně zájmového vzdělávání začlenit do přípravy budoucích pedagogů na vysokých školách (včetně přípravy na práci s nadanými žáky)	Viz 1. A. 5 c)		
c) podporovat distanční formy zájmového vzdělávání nadaných mladých lidí, zvláště v technické a přírodovědné oblasti (kombinované prezenčními forma, zejména pak on-line vzdělávání)	Průběžně	MŠMT Spolupráce: VŠ, kraje, školy	V rámci běžné činnosti Resortní projekty – hrazeno (jako dosud) ze státního rozpočtu kap. školství Projekty OP VK Osa 4 / obl. podpory 4.1 Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů

1. C. 4. podporovat participaci škol a vzdělávacích institucí na udržitelném rozvoji lokálního prostředí (zejm. na komunitním životě)

Analýza současné situace:

Cílem státní politiky v oblasti participace je vytvářet podmínky a širokou nabídku zapojení mladé generace do veřejného a společenského života.

Při stanovování úkolů na další období byl kladen velký důraz na podporu participace na školách, ve sdruženích, v obcích a na podporu specifických projektů, jako je Národní parlament dětí a mládeže v ČR či lokálních parlamentů dětí a mládeže. Pokud se mladí lidé mají podílet na životě společnosti,

musí k tomu účelu získat určité vědomosti a rozvinout určité sociální i jiné dovednosti. V postupném procesu učení je třeba vždy učinit rozhodující krok v blízkém okolí, tj. ve škole, v obci, ve spolku apod. Na místní úrovni lze dosáhnout prostřednictvím participace konkrétních změn, které mohou mladí lidé okamžitě vidět. Na této úrovni mají děti a mládež nejen možnost vyjádřit své mínění, nýbrž se mohou přímo účastnit rozhodovacích procesů. Informovanost mladých lidí je důležitým krokem k rozvoji vlastního podílu na participaci jak lokální, tak mezi vrstevníky.

Významnou součástí participace je rovněž práce s dětmi a mládeží v nestátních neziskových organizacích, které si mladí lidé vytvářejí a ve kterých jsou organizováni. Tyto organizace nemalou měrou ovlivňují celkové zrání dětí a mládeže, jejich postoje a názory a svými funkcemi tak doplňují působení rodiny a školy a dalších subjektů.

O systematickou práci se svými mladými občany se snaží rovněž obce. Součástí života mnoha obcí jsou pravidelné aktivity v oblasti participace dětí a mládeže za účasti primátorů, starostů, radních nebo zastupitelů. Výjimkou není ani systematická finanční podpora takto zaměřených projektů nestátních neziskových organizací ze strany obcí. V lokalitách, kde se daří rozvíjet spolupráci neziskových organizací, vzdělávacích institucí a podnikatelských subjektů se státní správou a samosprávou se i daří zavádět a realizovat metody a formy komunitního plánování na místní úrovni. Stav, kdy občané rozhodují sami ve své vlastní komunitě, je vlastně hlavním smyslem a podstatou participace. Téměř každá obec provozuje knihovnu, která vytváří přirozenou infrastrukturu pro systém formálního a neformálního vzdělávání a má podstatný význam pro volnočasové aktivity.

Významným přínosem v oblasti poskytování informací z řady oblastí života dětí a mládeže je činnost Informačních center mládeže. Řada aktivit Informačních center mládeže byla podpořena mimořádnými dotacemi MŠMT v rámci Programu státní podpory práce s dětmi a mládeží pro nestátní neziskové organizace.

Mezi neformální vzdělávání v oblasti participace lze zařadit setkávání mladých lidí zaměřené na vzájemnou výměnu zkušeností, střet kultur a názorů. Na národní úrovni se již tradičně konají tzv. Celostátní výměny zkušeností vedoucích oddílů, jež sami organizují a jichž se účastní stovky mladých dobrovolníků, aby se v rámci seminářů, workshopů a diskusí vzdělávali a získali nové podněty pro činnost svých organizací. Velmi zajímavou aktivitou je projekt „Cestou do parlamentu“ – studentská debatní soutěž, která nejen posiluje sebevědomí studentů v diskuzi, ale zlepšuje i jejich schopnosti diskutovat a umět argumentačně podpořit vlastní názor.

Organizovaná participace mladých lidí na lokální úrovni existuje v současné době v ČR ve dvou formách – parlamenty dětí a mládeže jsou samostatnou iniciativou mladých lidí, zastupitelstva dětí a mládeže jsou organizována obcemi a kopírují jednání zastupitelstev. Aktivity v oblasti participace na národní úrovni nejsou koordinované. Kromě činnosti Národního parlamentu dětí a mládeže probíhá participace spontánně.

Navrhovaná opatření:	Termín splnění	Gesce	Způsob a výše finančního zabezpečení (mil. Kč)
a) metodicky podporovat činnost subjektů zabývajících se participací na udržitelném rozvoji lokálního prostředí	Průběžně	MŠMT MŽP MMR Spolupráce: kraje, obce,	Projekty OP VK Osa 3 / obl. podpory 3.2 Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů

		NNO	Resortní projekty – hrazeno (jako dosud) ze státního rozpočtu kap. školství
b) preferovat diskusní setkání (kulaté stoly) se známými osobnostmi a odborníky z rozmanitých oblastí lidského života s tématy, která současnou mladou generaci zajímají nebo trápí	Průběžně	MŠMT Spolupráce: kraje, obce, NNO, školy	Rozpočty krajů, obcí Resortní projekty – hrazeno (jako dosud) ze státního rozpočtu kap. školství
c) podporovat rozvoj knihoven jako informačních, vzdělávacích, kulturních a komunitních center obcí	Průběžně	MK Spolupráce: obce, kraje, NNO, školy	MK - program Knihovna 21. století; Regionální funkce knihoven - kraje Rozpočty krajů, obcí

1. D. Podporovat otevřenost a prostupnost mezi vzdělávacími programy středoškolského studia i mezi programy středoškolského a terciárního studia a jejich propojení na další vzdělávání

1. D. 1. podporovat vytváření **vzdělávacích center** (center odborné přípravy apod.), tj. škol nebo sítě škol, které nabízejí všeobecné i odborné vzdělávací programy různého stupně a náročnosti i kurzy dalšího vzdělávání, včetně zajištění prostupnosti mezi těmito programy;

Analýza současné situace:

Dosud jsou střední školy převážně uzavřenými institucemi poskytujícími především počáteční vzdělávání; pokud škola poskytuje i další vzdělávání chápe to pedagogický sbor školy většinou jako určitou možnost přivýdělku, ne jako integrální součást činnosti školy. Školy vyučují relativně ustálený okruh programů, jejich počet se v důsledku optimalizace zvyšuje, pro potřeby dalšího vzdělávání však není často dostačující. Proto se jeví jako výhodné propojovat školy do sítí, které budou disponovat rozsáhlou nabídkou programů DV; pro realizaci programů DV tak vzniká možnost „jet za posluchačem“. Školy pracují se sociálními partnery, v některých případech bývá tato spolupráce formální, což nemotivuje sociální partnery k odpovídajícímu zapojování škol do realizace DV.

Navrhovaná opatření:	Termín splnění	Gesce	Způsob a výše finančního zabezpečení (mil. Kč)
a) podporovat rozvoj odborných škol tak, aby se vznikala regionálně odvětvová centra odborné přípravy, která budou integrovat pod jednou střechou rozmanité vzdělávací programy různé náročnosti s různými výstupy (včetně programů dalšího vzdělávání); umožní tak získat odborné vzdělání různé úrovně širokému spektru mladých lidí i dospělých	2009 - 2015	MŠMT Spolupráce: MPO, Mze, MMR, MD, kraje, soc. partneři	Projekt OP VK např. UNIV 2 KRAJ Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů

b) podporovat pilotní ověřování těchto regionálně - odvětvových center odborné přípravy za spolupráce se zaměstnavateli (včetně sdružování finančních prostředků), s prioritní orientací na podporu dalšího vzdělávání a posilování potřebných kompetencí u občanů	2009 - 2015	MŠMT Spolupráce: MPO, Mze, MMR, MD, soc. partneři	Projekt OP VK např. UNIV 2 KRAJ Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
c) vytvořit podmínky, aby se další vzdělávání stalo integrální součástí pedagogické práce středních škol vč. dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků těchto škol tak, aby byli připraveni na práci s dospělými	2009 - 2015	MŠMT	Projekt OP VK např. UNIV 2 KRAJE Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
d) cíleně podporovat realizaci různých druhů dalšího vzdělávání na školách, které bude určené širokému spektru zájemců, nezužovat další vzdělávání pouze na odborné vzdělávání či rekvalifikaci	2009 - 2015	MŠMT Spolupráce: soc. partneři	Projekt OP VK např. UNIV 2 KRAJ; UNIV 2 SYSTÉM Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
e) otevírat školu místní komunitě, vytvářet ze škol místa setkávání generací	2009 - 2015	MŠMT Spolupráce: kraje, obce	Projekt OP VK např. UNIV 2 KRAJ Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů

1. D. 2. podporovat **rozmanitost vzdělávacích cest** odpovídajících různému typu nadání a motivace středoškolské mládeže (od teorie k praxi, ale i od praxe k teorii) se specifickým zřetelem ke skupině ohrožené předčasným odchodem ze vzdělávání; to vše při zachování jejich rovnocennosti a prostupnosti k maturitní zkoušce a terciárnímu vzdělávání;

Analýza současné situace:

V současné době přetrvávají na úrovni středního vzdělání (ISCED 3) stále tři vzdělávací proudy – všeobecný, odborný s maturitou, odborný s výučním listem – mezi nimiž není zajištěna dostatečná prostupnost. Vzdělávací programy jsou stále koncipovány jako lineární 3 až 4leté studium. Patnáctiletí žáci se tak musí již před vstupem na střední školu rozhodnout, kterou školu a obor si zvolí, a možnost korigovat toto rozhodnutí je velmi omezená. Navíc v současné době klesá prestiž středního vzdělání s výučním listem a v souvislosti s demografickým poklesem hrozí tomuto proudu, že se stane zbytkovým pro žáky, kteří se neumístili jinde, se všemi průvodními sociálně patologickými jevy.

Navrhovaná opatření:	Termín splnění	Gesce	Způsob a výše finančního zabezpečení (mil. Kč)
a) metodicky podporovat tvorbu školních vzdělávacích programů s pružnou strukturou, které by umožnily žákům korigovat nebo upřesnit svou volbu v průběhu vzdělávání	2009 - 2015	MŠMT Spolupráce: MZe	Projekt OP VK např. PILOT S Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
b) podpořit přijímání žáků do oborů umožňujících široké spektrum odborné přípravy, což povede k tomu, že se žák teprve po orientační fázi nebo i později v průběhu studia může s pomocí kariérového poradce a podle možností uplatnění na trhu práce rozhodnout o konkrétním výstupu svého vzdělávání; zahrnout do činnosti středních škol také pracovní diagnostiku studentů, aby bylo žákům umožněno zvolit vhodnou profesi, popř. své rozhodnutí korigovat.	2009 - 2015	MŠMT Spolupráce: kraje	Projekt OP VK např. PILOT S Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů Legislativní podpora V rámci běžné činnosti

1. D. 3. podporovat **modulový systém** organizace vzdělávacích programů odborného vzdělávání umožňující snadnější vertikální i horizontální prostupnost i propojení na další vzdělávání, a to včetně uznávání dílčích kvalifikací² a kreditního systému³

Analýza současné situace:

Počáteční odborné vzdělávání v České republice má dobrý společenský status a je založeno na komplexních vzdělávacích programech. Ty umožňují absolventům nejen efektivní všeobecné vzdělávání a rozvoj klíčových kompetencí, ale též získání **počáteční odborné kvalifikace**. Z charakteru a funkce (počátečního) vzdělávání tak vyplývá potřeba formulace „objednávky“ ze sféry práce. Ta není myslitelná bez monitorování kvalifikačních požadavků ve světě práce a bez **zapojení a praktického využívání** spolupráce všech relevantních (sociálních) partnerů.

Další vzdělávání (ať již nějak formalizované nebo neformální) má některé slabé stránky, které blíže specifikuje *Strategie*. Nedostatky částečně kompenzuje to, že jen asi 6% ekonomicky aktivního obyvatelstva nemá žádnou vstupní odbornou kvalifikaci. Tím je dáno, že další vzdělávání nemusí být nutně spojeno s „primárně kvalifikující“ funkcí, která může být v jiných zemích základním hybatelem „velkých výkonů“ dalšího vzdělávání. Další vzdělávání tak bude v ČR fungovat hlavně v roli vzdělávání směřujícího ke **změně původní kvalifikace**, poskytnutí druhé šance nebo k **aktualizaci, doplnění či prohloubení kvalifikace** původní.

Zákon č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a změně některých zákonů, ve znění zákona č. 110/2007 Sb. nabyt účinnosti 1. 8. 2007. Stanovuje univerzální systém hodnocení vzdělání dosaženého mimo vzdělávací soustavu a zavádí jednotný, transparentní a objektivní způsob ověřování vědomostí a dovedností jedince. Umožňuje uchazečům získat osvědčení o uznání tzv. dílčí kvalifikace, tedy takových dovedností nabytých neformálním vzděláváním nebo informálním učením, které vedou k uplatnění na trhu práce. Na jeho základě je, ve spolupráci se zástupci světa práce, vytvářen národní rámec kvalifikací pro ČR – Národní soustava kvalifikací (NSK). Přitom ovšem národní rámec kvalifikací není primárně vytvářen jako prostředek k provedení změny v oblasti odborného vzdělávání a kvalifikací. Stane se nástrojem, který umožní systémové propojení počátečního a dalšího vzdělávání a nové způsoby získání kvalifikací, zejména pro ty, kteří to nejvíce potřebují. Díky vazbě na Evropský rámec kvalifikací podpoří transparentnost kvalifikačního systému a možnosti uplatnění nositelů kvalifikací na evropském trhu práce.

Česká republika patří k většině evropských zemí, v nichž není v odborném vzdělávání zaveden a využíván kreditní systém. Pozorně však sleduje vývoj na evropské úrovni a využívá možností k jeho ovlivnění. Aktuální příležitostí je diskuse k textu návrhu doporučení Evropského parlamentu a Rady k **Evropskému systému kreditů pro odborné vzdělávání a přípravu** (ECVET), přijatém Evropskou komisí v dubnu (dokument EK 8288/08 z 10. 4. 2008). Je pravděpodobné, že diskuse vyvrcholí za francouzského předsednictví (do prosince 2008) a navržené doporučení bude přijato za českého předsednictví. Souběžně s vývojem ECVET a upřesňováním informací o něm jsou připravovány návrhy praktických kroků v českém prostředí.

² Zákon 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání

³ Kreditní systém v návaznosti na ECVET (European Credit Transfer System for VET). Principles and Essentials Rules for Implementation of a ECVET. EC Brussels, 2004.

Navrhovaná opatření:	Termín splnění	Gesce	Způsob a výše finančního zabezpečení (mil. Kč)
a) Podporovat rozvoj a implementaci Národní soustavy kvalifikací a využívat všech možností, které tento nástroj poskytuje k podpoření a rozvoji celoživotního učení.	2009 - 2015	MŠMT Spolupráce: MPO, Mze, MMR, MD	Projekt OP VK např. NSK2 Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
b) V počátečním vzdělávání dále propracovávat vazbu standardů v Národní soustavě kvalifikací a rámcových vzdělávacích programů. Součástí školních vzdělávacích programů tak mohou být i požadavky stanovené ve vybraných standardech dílčích kvalifikací. Logickým důsledkem popsaného specifického přístupu bude modulární zpracování příslušné části školního vzdělávacího programu.	2009 - 2015	MŠMT Spolupráce: MPO, Mze, MMR, MD kraje	V rámci běžné činnosti grantová schémata Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
c) Ve vztahu k ECVET sledovat další vývoj v Evropě a počítat s reálnou možností implementace tohoto evropského nástroje	2009 - 2015	MŠMT	Projekty OP VK Projekt Partnerství a kvalita Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů V rámci běžné činnosti NÚOV

1. E. Usnadnit přechod a uplatnění absolventů v praxi

1. E. 1. podporovat zavedení a fungování **Národní soustavy kvalifikací** vytvořené na základě Národní soustavy povolání jako prostředku komunikace mezi sférou vzdělávání a sociálními partnery o požadavcích na kvalifikace použitelné na trhu práce

Analýza současné situace:

Národní soustava kvalifikací (NSK) a procesy ověřování a uznávání kvalifikací jsou definovány legislativně – zákonem 179/2006 Sb. a vyhláškou č. 208/2007 Sb.

Jsou vytvořené systémové základy NSK, tzn., jsou definovány druhy a vztahy kvalifikací a struktura jejich standardů včetně klasifikačního třídění, jsou zpracované metodiky tvorby standardů, je vytvořen veřejný informační systém NSK, jsou nastavené a prakticky probíhají procesy tvorby, projednávání, posuzování a schvalování standardů dílčích kvalifikací s maximálním zapojením reprezentativních zástupců zaměstnavatelů. Naplňování NSK probíhá směrem od nižších kvalifikačních úrovní k vyšším – jsou zpracované standardy pro všechny úplné kvalifikace odpovídající oborům vzdělání s výučním listem a pro více než 300 dílčích kvalifikací. Z nich 70 prošlo všemi procesy projednávání a schvalování a bylo pro ně uděleno více než 400 autorizací, tj. oprávnění subjektům, které mohou realizovat zkoušky. Zkoušek zatím proběhlo deset.

Hlavním problémem zavádění NSK do praxe se ukazuje nedostatek pracovníků na trhu práce, zejména v oblasti dělnických a řemeslných profesí, který nemotivuje občany k získávání dílčích kvalifikací (souvisí to i s placením úhrady za skládání zkoušek). Dalším problémem je absence mechanismu zajišťování kvality procesů ověřování dílčích kvalifikací. S oběma těmito problémy souvisí i některé metodologické problémy, jejichž vyřešení je mj. podmíněno zkušenostmi z praktické realizace zkoušek, zejména je to otázka míry specifikace kritérií ověřování.

Navrhovaná opatření:	Termín splnění	Gesce	Způsob a výše finančního zabezpečení (mil. Kč)
a) další podpora činnosti sektorových rad jako základního nástroje zaměstnavatelů při vytváření a aktualizaci NSK	2009 - 2015	MŠMT Spolupráce: MPSV, MPO, MZE, MMR, MD, soc. partneři	Projekty OP VK např. Projekt NSK2 Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
b) průběžná revize a aktualizace zpracovaných standardů a metodik jejich tvorby na základě zkušeností s praktické realizace zkoušek i vývoje požadavků trhu práce	2009 - 2015	MŠMT Spolupráce: MPSV, MPO,	Projekty OP VK např. Projekt NSK2 Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených

		MZE, MMR, MD, soc. partneři	projektů
c) vytváření NSK pro kvalifikace maturitní úrovně, příp. vyšších úrovní, s prioritou na dílčí kvalifikace s předpokládaným nejvyšším zájmem o skládání zkoušek	2009 - 2015	MŠMT Spolupráce: MPSV, MPO, MZE, MMR, MD, soc. partneři	Projekty OP VK např. Projekt NSK2 Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
d) definování vztahů mezi kvalifikacemi v NSK a úrovněmi EQF	2009	MŠMT	Projekty OP VK např. Projekt NSK2 Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
e) nastavení a ověření mechanismu zajišťování kvality procesů ověřování	2009 - 2015	MŠMT MPO Mze MD MMR Spolupráce: soc. partneři	Projekty OP VK např. Projekt NSK2 Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
f) vytvoření systému elektronické podpory procesů autorizace a zkoušení	2009 - 2015	MŠMT MPO MMR MZe	Projekty OP VK např. Projekt NSK2 Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů

g) propagace systému mezi zaměstnavateli i občany včetně informačního systému	2009 - 2015	MŠMT MPO MMR MZe Spolupráce: soc. partneři	Projekty OP VK např. Projekt NSK2 Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
---	-------------	---	---

1. E. 2. podporovat využívání NSK při tvorbě rámcových a školních vzdělávacích programů a požadavků k závěrečným zkouškám a profilové části maturitních zkoušek tak, aby absolventi středoškolského studia byli vybaveni adekvátní **vstupní kvalifikací**, která je potřebná jako první záchytný bod ve světě práce; při tom podporovat účast a spolupráci se sociálními partnery

Analýza současné situace:

Školy, které připravují školní vzdělávací programy pro odborné vzdělávání, zadání závěrečných zkoušek a obsah maturitních zkoušek (profilová část), mají k dispozici popis příslušných kvalifikací – **kvalifikační standardy**, které zahrnují výčet odborných kompetencí pro určité povolání nebo pracovní pozici. Přehled kvalifikací celostátně uznávaných v ČR je zveřejněn na internetu www.narodni-kvalifikace.cz.

Od r. 2005 se s finanční podporou EU vyvíjí standardizovaná závěrečná zkouška založená na jednotném zadání pro obor vzdělání (převzetí centrálně vytvořeného zadání je v kompetenci ředitele školy a dosud není závazné). Tvůrci jednotných zadání závěrečné zkoušky z řad pedagogů, zaměstnavatelů a odborných pracovníků NÚOV při přípravě zadání pracují s **hodnotícím standardem** (soubor kritérií hodnocení a způsobů ověření odborných kompetencí stanovených v kvalifikačním standardu). Míra uplatnění hodnotícího standardu v jednotném zadání závěrečné zkoušky vyplývá z charakteru příslušného oboru vzdělání resp. z charakteru a podmínek výkonu práce v příslušných profesích (např. sezónní zemědělské, lesnické, stavební aj. práce).

Nová závěrečná zkouška klade zvýšený důraz na spolupráci odborných škol se sociálními partnery při tvorbě jednotného zadání i na jejich účast u zkoušky jako členů zkušebních komisí. Tato spolupráce směřuje k tomu, aby reálné požadavky zástupců sféry práce (odborníků z praxe) na výkon příslušné profese (povolání) byly v co nejvyšší míře promítnuty do jejího obsahu a způsobu realizace.

Navrhovaná opatření:	Termín splnění	Gesce	Způsob a výše finančního zabezpečení (mil. Kč)
a) v oborech vzdělání s výučním listem podporovat implementaci <i>nové závěrečné zkoušky</i> založené na jednotném zadání vytvářeném ve vazbě na hodnotící standard; systematickým využíváním hodnotících standardů při tvorbě jednotných zadání zajišťovat, aby obsah závěrečné zkoušky pro daný obor vzdělání byl v souladu s kvalifikačními požadavky na výkon	2009 - 2014	MŠMT Spolupráce: kraje, soc. partneři	Projekt OP VK např. NZZ Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů

příslušného povolání			
b) podporovat vývoj dalšího evaluačního nástroje – výkazu odborných kompetencí žáka, kterým je možné prokázat a transparentně doložit zvládnutí všech kompetencí stanovených v hodnotícím standardu v průběhu studia (tedy i těch, které nelze jednorázově ověřit v podmínkách závěrečné zkoušky)	2009 - 2014	MŠMT	Projekt OP VK např. Projekt NZZ Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
c) systematicky podporovat participaci odborníků z praxe na tvorbě jednotných zadání závěrečné zkoušky v oborech vzdělání s výučním listem, a adekvátně i na obsahu profilové části maturitní zkoušky	2009 - 2015	MŠMT Spolupráce: kraje, soc. partneři	Projekt OP VK např. Projekt NZZ Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů V rámci běžné činnosti
d) zvýšit zainteresovanost zaměstnavatelů na účasti u závěrečných zkoušek a maturitních zkoušek; stanovit podmínky pro účast odborníka z praxe ve zkušební komisi (způsob delegování, uvolnění ze zaměstnání, finanční ohodnocení)	2009	MŠMT Spolupráce: kraje, soc. partneři	Projekt OP VK např. Projekt NZZ Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů V rámci běžné činnosti

1. E. 3. podporovat praxe studentů a odborné stáže učitelů v podnicích, a to i zahraničních v rámci EU; podporovat zajištění (ve spolupráci se sociálními partnery) alespoň **tříměsíční řízené praxe** (nebo odborného výcviku) v podnikové sféře pro všechny žáky vzdělávající se ve středním odborném vzdělávání;

Analýza současné situace:

Zaměstnavatelé mají stále omezené možnosti ovlivňovat počáteční odbornou přípravu absolventů středního vzdělávání, která velmi často, a to i v praktickém výcviku v učebních oborech, probíhá zcela ve školním prostředí odtrženě od reálného pracovního prostředí podniků a firem. Podle staršího výzkumu NÚOV totiž až 65% absolventů učebních oborů vůbec nevstoupilo v průběhu přípravy do pracovního prostředí a nemělo tudíž o něm reálnou

představu. Zaměstnavatelé požadují ovšem při přijímání nových pracovníků předchozí pracovní zkušenost, která tak absolventům zpravidla chybí. Proto je důležité, aby žáci měli již v průběhu středoškolského studia možnost získat pracovní zkušenosti v reálném prostředí podniků a aby celá jejich příprava byla relevantní možnostem jejich budoucího uplatnění v praxi. To je možné zajistit pouze za aktivní účasti a podpory sociálních partnerů, zejména zaměstnavatelů jak na centrální, tak zejména na regionální a místní úrovni.

Navrhovaná opatření:	Termín splnění	Gesce	Způsob a výše finančního zabezpečení (mil. Kč)
a) zvýraznit podíl odborných praxí (diferencovaně podle oborů), zejména v návaznosti na vytyčené potřeby zaměstnavatelské sféry permanentně zpřesňované v NSK a NSP, za spolupráce Sektorových rad ČR; řešit legislativní a organizační bariéry, které brání širšímu rozšíření praxí žáků a učitelů v podnicích (na straně zaměstnavatelů i škol)	2009	MŠMT Spolupráce: soc. partneři	Legislativní podpora V rámci běžné činnosti
b) provést analýzu schválených rámcových vzdělávacích programů z hlediska toho, do jaké míry umožňují realizaci praxí; shromáždit a vyhodnotit příklady dobré praxe, které ukazují, jakým způsobem je zapracována praxe do školních vzdělávacích programů	2009 - 2015	MŠMT	Projekt OP VK např. Projekt NZZ, příp. další Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů Grantová schémata
c) systémově preferovat cílenou spolupráci škol se zaměstnavateli s prioritou posilování odborných praxí studentů (včetně zahraničních praxí) v podnikové sféře, za zvýhodněných podmínek financování	2009 - 2015	MF MŠMT Spolupráce: soc. partneři	V rámci běžné činnosti Program celoživotního učení EU Evropské programy mobility

1. E. 4. podporovat dostupnost individualizovaného **kariérového poradenství** pro každého žáka a absolventa střední školy, které bude poskytovat informační a poradenskou podporu v oblasti možností zaměstnání a navazujícího vzdělávání.

Analýza současné situace:

V současné době je dostupnost individualizovaného kariérového poradenství pro žáky středních škol relativně dobrá. Na všech školách fungují výchovní poradci, v jejichž kompetenci je poskytování kariérového poradenství (KP). Poradci ovšem často mají na výkon poradenství jen velmi málo času a potřebují více informačního a metodického zázemí.

Úroveň služeb KP byla v letech 2006 – 2008 systematicky zvyšována prostřednictvím projektu VIP Kariéra (tři komponenty projektu: informační systém ISA jako zdroj dat pro kariérového rozhodování, vzdělávání a poradenství, školní poradenská pracoviště, další vzdělávání pedagogických pracovníků) a v dalším programovacím období by měl na tento projekt navazovat další, který se bude oblastí KP dále zabývat a zkvalitňovat ji.

Navrhovaná opatření:	Termín splnění	Gesce	Způsob a výše finančního zabezpečení (mil. Kč)
a) vytvoření koncepce systému kariérového poradenství pro oblast počátečního vzdělávání v podmínkách kurikulární reformy	2010 - 2012	MŠMT	Projekt OP VK např. VIP-II Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
b) rozvoj systému školních poradenských služeb (rozšíření činnosti školních poradenských pracovišť) a dalších poradenských subjektů v oblasti kariérového poradenství	2009 - 2015	MŠMT	Projekt OP VK Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
c) podpora rozhodování a volby vzdělávacích cest prostřednictvím poskytování informací nejen o vzdělávací nabídce škol, ale i o možnostech budoucího uplatnění na trhu práce, včetně využití nástrojů pracovní diagnostiky žáků	2009 - 2015	MŠMT	Projekt OP VK např. VIP-II Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
d) rozvoj systému dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti kariérového poradenství	2009 - 2015	MŠMT	Projekt OP VK např. VIP-II Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů

2. Terciární vzdělávání

Celoživotní učení (vzdělávání) má v kontextu terciárního vzdělávání mnohaletou tradici. Vysoké školy vždy nabízely rozmanité programy, určené pro jak pro absolventy vysokoškolských programů (k rozšiřování vědomostí a dovedností v kontextu nových vědních poznatků), tak pro veřejnost. Strategie celoživotního učení by se proto v oblasti terciárního vzdělávání měla stát především podporou vysokým školám, aby tyto programy mohly i nadále realizovat. Měla by přispět k posílení jejich rozmanitosti, posílení vazeb na vzdělávací a výzkumnou činnost vysokých škol, posílení propojenosti mezi vysokými školami a dalšími institucemi terciárního vzdělávání, mezi vysokými školami a odbornou praxí. To vše při zachování vysoké kvality odpovídající nárokům terciárního vzdělávání.

2. A. Posílit rozvoj nabídky zejména bakalářských studijních programů, zaměřených do praxe a úzce propojených s aktuálním vývojem poznání a měnicími se potřebami zaměstnavatelů. Posílit reálné možnosti spolupráce budoucích zaměstnavatelů, zejména průmyslových podniků a oblasti služeb, s vysokými školami a vyššími odbornými školami při přípravě a realizaci studijních programů

2. A. Posílit rozvoj nabídky zejména bakalářských studijních programů, zaměřených do praxe a úzce propojených s aktuálním vývojem poznání a měnicími se potřebami zaměstnavatelů. Posílit reálné možnosti spolupráce budoucích zaměstnavatelů, zejména průmyslových podniků a oblasti služeb, s vysokými školami a vyššími odbornými školami při přípravě a realizaci studijních programů

Analýza současné situace:

Struktura terciárního vzdělávání v České republice je vymezena zákonem č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, vyšší odborné vzdělávání je vymezeno zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů. V současnosti⁴ je v České republice 26 veřejných vysokých škol, 2 státní a 46 soukromých vysokých škol. Celkem v ČR funguje 28 vysokých škol univerzitního typu (24 veřejných, 2 státní a 2 soukromé). Většina uskutečňovaných studijních programů byla po roce 2001 postupně transformována na bakalářské studijní programy (zpravidla tříleté) a na ně navazující magisterské studijní programy (zpravidla dvouleté). Výjimku tvoří pouze případy, kdy to vyžaduje charakter studijního programu a pak je standardní doba studia čtyři a nejvýše šest roků (všeobecné lékařství, zubní lékařství, veterinární lékařství, farmacie, právo a právní věda, učitelství pro 1. stupeň základních škol).

Aplikovaná metodika financování studia ze státního rozpočtu sice vedla k růstu počtu studentů v bakalářských studijních programech a absolventů těchto programů, ale nezabránila, aby pokračovali v navazujících magisterských studijních programech (týká se 70% i více absolventů bakalářských programů). Přestože absolvent každého bakalářského programu může pokračovat ve studiu magisterského programu, je rovněž připravován i pro praxi (s termínem profesní bakalářský studijní program se lze setkat např. ve vyhlášce ministerstva č. 42/1999 Sb., o obsahu žádosti o akreditaci studijního programu).

Vyšší odborné školy jsou charakterizovány praktickou orientací vzdělávání a důrazem na využití teoretických poznatků v praxi. Ve skutečnosti to znamená, že od studentů vyššího odborného vzdělávání se očekává, že se seznámí s potřebnými teoretickými základy a dále se soustředí na to, jak jsou tyto poznatky uplatňovány v praxi daného oboru, aby je mohli později bez problémů využít ve svém zaměstnání či podnikání. Specifickým znakem je odborná praxe jako pevná součást studia.

Spolupráce vyšších odborných škol s vysokými školami při realizaci bakalářských studijních programů je řešena v rámci opatření 2F.

⁴ Údaje jsou z Výroční zprávy o stavu vysokého školství za rok 2007.

2.A. 1. umožnit kvalitní odborné praxe studentů v průběhu studia

Analýza současné situace:

V současné době jsou odborné praxe v průběhu studia na VŠ dostatečně zajištěny především v oborech, kde to vyžaduje charakter budoucího povolání (např. pedagogické a lékařské studijní programy). Možnosti zařazení odborných praxí do studijních plánů studijních programů jsou limitovány jednak charakterem jednotlivých studijních programů, a jednak zájmem podniků na svých pracovištích tyto praxe umožnit (finančně i časově náročné, fluktuace studentů, problém spolupráce s kmenovými pracovníky ...). Některé vysoké školy využívají svých vlastních výrobních kapacit k zajištění odborné praxe studentů (např. Škoda Auto VŠ, a.s.).

Odborné praxe studentů vysokých škol prošly složitým vývojem. Dnes je lze rozdělit na souvislé (minimálně v délce 3 měsíců), krátkodobé a průběžné. Souvislé praxe jsou v bakalářských programech méně časté (výjimky např. TU v Liberci a VŠP Jihlava), krátkodobé a průběžné praxe bývají samozřejmostí.

Alokace soukromých vysokých škol stejně jako vyšších odborných škol je po celém území státu a tato skutečnost podporuje užší spolupráci s podnikatelskými subjekty na regionální úrovni, a to jak pro realizaci praktické výuky studentů tak i pro implementaci potřeb zaměstnavatelů v konkrétním regionu působnosti školy do školních vzdělávacích programů, resp. studijních programů.

Veřejné vysoké školy rovněž rozšiřují studijní nabídku mimo své sídlo prostřednictvím dislokovaných studijních center. V posledním období se zvyšuje počet regionálních poboček vysokých škol.

Navrhovaná opatření ⁵ :	Termín splnění	Gesce	Způsob a výše finančního zabezpečení
<p>a) u těch studijních programů, kde je to vhodné a možné, i nadále podporovat zařazení praxí do studijního plánu (to platí zejména pro studijní programy zajišťující přípravu k výkonu některých regulovaných profesí).</p> <p>V rámci reformy terciárního vzdělávání budou zavedeny krátké profesní programy s výrazným podílem praxe. Tyto programy budou dostupné do ostatních forem terciárního vzdělávání.</p>	Průběžně 2011	MŠMT	V rámci Dlouhodobého záměru pro oblast VŠ a jeho aktualizací Zákon o terciárním vzdělávání
b) ze strany resortních ministerstev ve spolupráci se zástupci zaměstnavatelů se podílet na zajištění kvality odborných praxí, pokud jsou součástí studijních programů	V rámci akreditačního řízení (průběžně)	resortní ministerstva MŠMT jako koordinátor	V rámci vyhodnocení výročních zpráv, zajištění kvality odborných praxí je záležitostí VŠ
c) hledat možnosti zajištění motivačních prvků pro zaměstnavatele (veřejné i soukromé), kteří se budou podílet na realizaci praxí	2011	MŠMT ve spolupráci s MF	v rámci reformy terciárního vzdělávání

⁵ MMR vytvoří na základě výsledků projektu „Zkvalitnění profesní přípravy a vzdělávání v cestovním ruchu“ realizovaného v OP RLZ nový projekt „Projekt partnerství v cestovním ruchu“, který bude financován z OPVK. Projekt bude mít za cíl ustavit partnerství v oblasti vzdělávání v cestovním ruchu v rámci pro spolupráce VŠ, VOŠ, s profesními sdruženími (Asociace cestovních kanceláří, Asociace hotelů a restaurací atp.) a regionální a místní samosprávou resp. jejich zřízenými organizacemi) Dále MMR plánuje ze své úrovně jako součást realizace Koncepce státní politiky cestovního ruchu v ČR na období 2007 - 2013 iniciovat a realizovat projekt partnerství (viz bod výše), jehož nedílnou součástí bude vytvoření didaktických pomůcek a ve spolupráci a účasti praxe podporovat publikaci odborné literatury reagující na nejnovější trendy v oboru.

2.A. 2. posilovat možnosti působení odborníků z praxe ve výuce a v řídicích orgánech školy

2.A. 3. podporovat spolupráci potenciálních zaměstnavatelů absolventů při přípravě studijních programů

Analýza současné situace:

Zapojení odborníků z praxe do výuky je ovlivněno především typem studijního programu a profilem absolventa.

Možnosti zapojení odborníků z praxe do akademického života:

- účast ve specializační výuce – nárok zapojení do výuky pravidelně po delší období, což je náročné
- podíl na vedení závěrečných prací v bakalářském a magisterském studiu, oponentury
- členství ve zkušebních komisích - je velmi významné pro udržení a zvýšení úrovně absolventů, pro partnery zkušenosti a zpětná vazba
- členství ve vědeckých radách všech stupňů představuje možnost ovlivňovat koncepci výuky (studijní obory a programy), zaměření VaVaI dané VŠ (včetně odborné úrovně pracovníků)

Vybraní odborníci z praxe (zástupci zaměstnavatelů absolventů) se navíc kromě uvedených aktivit podílejí na koncipování studijních programů, jejich posouzení a návrzích na úpravu.

Mezi problémy zapojení odborníků z praxe do výuky je např. organizace akademického roku a studia obecně, vnitřní platové předpisy i náročnost habilitačního řízení a řízení ke jmenování profesorem.

Přes uvedené skutečnosti se spolupráce vysokých škol s praxí dlouhodobě rozvíjí a je podporována i ze strany MŠMT.

Navrhovaná opatření:	Termín splnění	Gesce	Způsob a výše finančního zabezpečení
a) podporovat větší vliv zaměstnavatelů na řízení VŠ, a to v rámci reformy terciárního vzdělávání	2011	MŠMT	IPn Reforma terciárního vzdělávání Zákon o terciárním vzdělávání
b) koordinovat spolupráci VŠ se zaměstnavateli (např. prostřednictvím seminářů)	Průběžně	MŠMT spolupráce:	V rámci běžné činnosti

		resortní ministerstva	
c) zdůraznit roli zaměstnavatelů při tvorbě a realizaci studijních programů - umožnit zástupcům zaměstnavatelů vyjadřovat se k profilu absolventa	Průběžně/kontrola stavu 2011	MŠMT, resortní ministerstva	Podpora v Dlouhodobém záměru pro oblast VŠ a jeho aktualizací V rámci posuzování studijních programů v průběhu akreditačního řízení
d) umožnit zapojení zaměstnavatelů při tvorbě Národní soustavy kvalifikací pro terciární vzdělávání (pracovní skupiny)	2009-2012	MŠMT spolupráce: sociální partneři	IPn NSKpTV

2.A. 4. podporovat spolupráci vysokých škol s praxí (zaměstnavateli, firmami, profesními organizacemi apod.) při přípravě krátkodobých i dlouhodobých kurzů dalšího odborného vzdělávání, tzv. kurzy šité na míru.

Analýza současné situace:

Vysoké školy mají odpovídající odborný a pedagogický personál potřebný k tomu, aby mohly ve spolupráci s praxí garantovat vysokou odbornou úroveň výuky v kurzech (v řadě případů i špičkové technické vybavení).

Avšak jejich potenciál není dostatečně v oblasti celoživotního vzdělávání využit. Současně s tím je nabízena řada kurzů, jejichž naplň i kvalita nemusí vždy odpovídat jejich zaměření a významu. Jenom některé obory a organizace dbají na zajištění kvality vzdělávání (formou osvědčení o kvalitě).

Chybí strukturovaná nabídka kurzů pro zájemce (internet) a systém zajištění kvality nabízených kurzů (vyžadování osvědčení o kvalitě, pravidelné hodnocení).

Navrhovaná opatření ⁶ :	Termín splnění	Gesce	Způsob a výše finančního zabezpečení
------------------------------------	----------------	-------	--------------------------------------

⁶ MMR zpracuje na základě výsledků projektu „Zkvalitnění profesní přípravy a vzdělávání v cestovním ruchu“ financovaného z OP RLZ a bude realizovat „Projekt partnerství v cestovním ruchu“, který bude financován z OPVK. Projekt bude mít za cíl podpořit a realizovat kurzy zaměřené cestovní ruch jako součást realizace Koncepce státní politiky cestovního ruchu v ČR na období 2007 - 2013 na bázi partnerství mezi vzdělávacími zařízeními, zejména VŠ, zaměstnavateli a veřejnou správou.

a) podpořit vytváření strukturované nabídky kurzů pro zájemce na VŠ, která bude v souladu s požadavky praxe, s ohledem na povolenou míru veřejné podpory v případě komerční nabídky podpořených kurzů.	Průběžně	MŠMT a resortní ministerstva	V rámci Dlouhodobých záměrů VŠ a jeho aktualizací
b) zahrnout celoživotní vzdělávání do systému vnitřního hodnocení činností VŠ	Průběžně + kontrola stavu 2010	MŠMT	V rámci Dlouhodobého záměru a jeho aktualizací a výročních zpráv VŠ

2.B. Cíleně a systémově podpořit rozvoj kvalitních a efektivních forem vzdělávání, alternativních k prezenčnímu studiu, které zajistí dospělým jedincům reálnou možnost studovat při plné ekonomické, společenské a rodinné aktivitě

2.B. Cíleně a systémově **podpořit rozvoj kvalitních a efektivních forem vzdělávání**, alternativních k prezenčnímu studiu, které zajistí dospělým jedincům reálnou možnost studovat při plné ekonomické, společenské a rodinné aktivitě

Analýza současné situace:

V kombinované formě studia jsou akreditovány všechny doktorské studijní programy a řada programů bakalářských a magisterských. Jejich počet dlouhodobě stoupá (na veřejných a především na soukromých VŠ). Studijní programy v distanční formě jsou zatím akreditovány tři – na OU v Ostravě je akreditován bakalářský studijní program „Aplikovaná informatika“, na VŠB-TU Ostrava navazující magisterský studijní program „Kvantitativní metoda v ekonomice“ a na VŠE v Praze navazující magisterský studijní program „Ekonomika a management“.

Ukazuje se, že kombinovaná forma studia má pedagogické a motivační přednosti před čistě distanční formou.

Vysoké školy zřizují a provozují střediska/centra distančního vzdělávání rozmístěná v regionech, což vytváří potenciál alternativních možností pro studium kombinovanou formou studia pro dospělé jedince při plné ekonomické aktivitě. Účastníci programů celoživotního vzdělávání si plně hradí náklady, ve většině případů jim na část nákladů na studium někdy v celém rozsahu poskytuje prostředky zaměstnavatel.

Vysoké školy měly v minulých letech možnost na rozvoj kvalitních a efektivních forem vzdělávání alternativních k prezenčnímu studiu využít rozvojové programy nebo se ucházet o podporu z Fondu rozvoje vysokých škol.

2.B. 1. podporovat rozvoj distančního vzdělávání s využitím informačních a komunikačních technologií pro zajištění kvality a efektivitu tohoto studia;

2.B. 2. podporovat vznik a fungování vzdělávacího zařízení typu „distanční univerzity“, instituce, která je schopna systémově se věnovat rozvoji nabídky metodicky kvalitního distančního vzdělávání s rychlou reakcí na aktuální potřeby trhu práce, pružně reagovat na požadavky zaměstnavatelů i státu a na zájem obyvatel

Analýza současné situace:

Pojem samostatné vzdělávací instituce typu „distanční univerzity“ lze používat pouze přeneseně. Vysoké školy provozují centra/střediska distančního vzdělávání a navíc se neustále navyšuje počet studijních programů akreditovaných v kombinované formě studia. Zlepšují se také podmínky pro e-learningovou formu vzdělávání (nutné vybavení ICT a studijní opory).

Jako rozumný směr rozvoje distančního vzdělávání se ukazuje právě podpora center distančního vzdělávání při vysokých školách, zde je ovšem klíčové zajištění kvality vzdělávací činnosti. Limitujícím faktorem je počet kvalifikovaných akademických pracovníků, kteří by byli schopni a ochotni v centrech distančního vzdělávání provozovat vzdělávací činnost, i omezená možnost vytvořit skutečně studijní prostředí/akademickou atmosféru mimo tradiční centra akademického života.

Akreditační komise realizuje v rámci pravidelných hodnocení vysokých škol i hodnocení studijních programů, které jsou realizovány mimo sídlo vysoké školy, příp. fakulty (tedy i center a středisek distančního vzdělávání) a výsledky jsou pak zveřejňovány na webu MŠMT.

Rozvoj distančního vzdělávání je navíc podporován například prostřednictvím aktivit Národního centra distančního vzdělávání Centra pro studium vysokého školství, v.v.i. v rovině metodické pomoci, distribuce informací (např. pořádáním seminářů a publikací příruček o distančním vzdělávání a celoživotním učení), konzultací a školení.

Navrhovaná opatření:	Termín splnění	Gesce	Způsob a výše finančního zabezpečení
a) podpora dalšího rozvoje center distančního vzdělávání, včetně zajištění kvality vzdělávací činnosti	Průběžně	MŠMT	V rámci běžné činnosti Dlouhodobého záměru a jeho aktualizací
b) podporovat rozvoj kombinované a distanční formy studia a dbát na zvyšování kvality forem vzdělávání alternativních k prezenčnímu studiu nabízených terciárním sektorem vzdělávání	Průběžně + kontrola stavu 2011	MŠMT	V rámci běžné činnosti výroční zprávy Akreditační komise

2.B. 3. hledat cesty zvýšení možnosti přístupu obyvatel k ICT, zejména přístup k vysokorychlostnímu internetu.

Analýza současné situace:

Naplnění tohoto opatření věcně spadá pod MV a mohou se na něm rovněž podílet územně samosprávné celky. Vysoké školy zajišťují přístup k ICT a k vysokorychlostnímu internetu svým zaměstnancům a studentům v souvislosti se vzdělávací a vědecko-výzkumnou činností.

Navrhovaná opatření:

Opatření by měla být navržena ze strany odpovědných institucí, zejména Ministerstva vnitra. Vysoké školy poskytují přístup k ICT a vysokorychlostnímu internetu mimo studentů a zaměstnanců ještě účastníkům Univerzity třetího věku v rámci příslušných kurzů a účastníkům celoživotního vzdělávání v rámci kurzů realizovaných dle § 60 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů.

Další možnosti jsou i prostřednictvím projektů Ministerstva vnitra, zejména portál veřejné správy – životní situace.

Navrhovaná opatření:	Termín splnění	Gesce	Způsob a výše finančního zabezpečení
a) využít knihovny pro zajištění přístupu obyvatel k ICT a veřejnému internetu	Průběžně + kontrola stavu 2011	MK Spolupráce: kraje, obce	MK – projekt internetizace knihoven

2.C. Podporovat pomocí účinných opatření překonávání bariér v přístupu k vyššímu odbornému a vysokoškolskému vzdělání v průběhu celého života

2.C. Podporovat pomocí účinných opatření překonávání bariér v přístupu k vyššímu odbornému a vysokoškolskému vzdělání v průběhu celého života⁷

Analýza současné situace:

V akademickém roce 2007/08 (stav k 31. 12. 2007) studovalo na veřejných a soukromých (40 939 studentů) vysokých školách celkem 344 180 studentů (z toho 207 889 studentů v bakalářském studijním programu; 97 283 studentů je zapsáno v distančním a kombinovaném studiu). Na státních vysokých školách pak bylo realizováno 4 005 studií. Z difference mezi celkovým počtem studií (355 537) a evidovaným počtem studentů pro rok 2007/08 (344 180) je zřejmé, že část studentů studuje ve více než jednom studijním programu. Na vyšších odborných školách studovalo ve školním roce 2007/2008 28 774 studentů. Od roku 2000 se počet studentů vysokých škol téměř zdvojnásobil a výrazně vzrostl počet studentů soukromých vysokých škol. Na vyšších odborných školách počet studentů stagnoval. Vrchol dosáhl v roce 2003/2004. Určitý nárůst studentů vyšších odborných škol v posledním roce byl především u ostatních forem studia. Souvisí to zejména s nutností doplnit si v určitých povoláních (zdravotní sestry, pedagogické, právní, sociálně-právní a ekonomické obory) terciární vzdělávání.

Ke studiu na veřejné a soukromé vysoké školy se v roce 2007 hlásilo celkem 146,8 tis. uchazečů, kteří podali téměř 324 tis. přihlášek. Ke studiu bylo přijato celkem 97,2 tis. uchazečů, tj. 71,9 %. Oproti roku 2006/07 vzrostl celkový počet přijatých studentů na vysoké školy o 5,6 %. „Čerství“ maturanti tvořili pouze 44,8 % všech přihlášených, 51,6 % všech přijatých a 52,5 % všech zapsaných uchazečů; jejich úspěšnost činí 75 %.

(zdroj: návrh Bílé knihy a připravovaná Výroční zpráva o stavu vysokého školství za rok 2007)

⁷ Viz. programový cíl vlády č. 09.11 „Snížit sociální bariéru v přístupu k vysokoškolskému vzdělávání“. Tento cíl je průběžně monitorován naplňováním tzv. milníků, které byly nastaveny v polovině roku 2007.

2.C. 1. trvale sledovat a účinnými nástroji pomáhat překonávat bariéry v přístupu ke studiu na VŠ, zejména podporou studentů ze sociálně slabých vrstev a účinnou podporou jedinců studujících při zaměstnání

Analýza současné situace:

Současný systém finanční pomoci v České republice lze charakterizovat následovně:

- v české legislativě je student chápán jako dítě závislé na rodině, jako tzv. „vyživované dítě“
- velký podíl nákladů spojených se studiem hradí buď rodiče nebo studenti z vlastních příjmů
- přímá finanční pomoc studentům je slabá, sociální dávky jsou směřované dominantně přes rodiče

(zdroj návrh Bílé knihy a podklady MK pro snížení sociální bariéry v přístupu k vysokoškolskému vzdělání)

Pro zlepšení situace sociálně slabších studentů byla v roce 2006 zavedena tzv. sociálních stipendia. Ta jsou však určena pro omezený počet studentů, přičemž existují velké problémy s administrací na straně vysokých škol, která stipendia rozdělují. Bylo by proto vhodné vyplácení těchto stipendií převést po dohodě s MPSV z VŠ na úřady sociálního zabezpečení, kam jako sociální dávky svého druhu patří.

V roce 2006 MŠMT také vyhlásilo rozvojový program na podporu zdravotně handicapovaných studentů a uchazečů ze znevýhodněných sociálních skupin. Podpora přístupu ke studiu uchazečů ze znevýhodněných skupin se v rozvojových programech (i pro rok 2009) objevuje pravidelně stejně jako v koncepčních dokumentech týkajících se rozvoje vysokého školství.

Navrhovaná opatření:	Termín splnění	Gesce	Způsob a výše finančního zabezpečení
a) připravit zákon o finanční pomoci studentům	2011	MŠMT Spolupráce: MF, MPSV	V rámci IPn Reforma terciárního vzdělávání
b) i nadále podporovat spolupráci VŠ se SŠ (ZŠ) s cílem motivovat žáky k dalšímu studiu	Průběžně	MŠMT	V rámci Dlouhodobého záměru a jeho aktualizací Rozvojové projekty

2.C. 2. stimulovat úspěšnost studentů při studiu (např. cestou motivačních prospěchových stipendií pro dobré studenty, oceněním dodržení standardní doby studia, účinnou podporou zahraničních stáží apod.)

Analýza současné situace:

Stimulace úspěšnosti studentů při studiu je zcela v kompetenci jednotlivých vysokých škol a MŠMT může úspěšné studenty podporovat pouze nepřímo – zavedení bonusů za absolventy do systému financování vysokých škol v roce 2005, spoluúčast na organizaci soutěží pro nadané studenty, grantová politika ... Tvůrčí činnost studentů je dále podporována prostřednictvím Fondu rozvoje vysokých škol.

Vysoké školy udělují prospěchová stipendia na základě zákona o vysokých školách § 91 odst. 2 písm. a) a b). Za tímto účelem vysoké školy vytvářejí tzv. stipendijní fond, kam směřují např. prostředky získané z poplatků za nadstandardní dobu studia.

Vysoké školy mohou podporovat nadané studenty doktorských studijních programů prostřednictvím interních grantových soutěží. Mimoto se uděluje cena rektora oceňující kvalitu výsledků studia. Další oceňování mimořádně nadaných studentů probíhá také ve spolupráci se zaměstnavateli a průmyslovými partnery.

Dodržení standardní doby studia není bonifikováno, jsou ovšem zavedeny poplatky za nedodržení standardní doby studia, jejichž výše se na jednotlivých vysokých školách liší.

V současné době podporuje MŠMT vysoké školy, aby mohly vysílat studenty zejména prostřednictvím programu Erasmus od 1. 1. 2007 v rámci akčního programu Evropské komise „Lifelong Learning Programme“), regionálních programů CEEPUS a Aktion, bilaterálních dohod nebo i jako „free movers“, např. v rámci rozvojových programů.

Největším programem pro realizaci mobility hlavně studentů je právě program Erasmus, v němž v roce 2007 vyjelo studovat na zahraniční VŠ téměř 7,5 tis. studentů veřejných vysokých škol a do ČR přijelo studovat přes 4,5 tis. zahraničních studentů. Celkem vyjelo podle údajů uvedených ve výročních zprávách veřejných VŠ studovat do zahraničí na krátkodobý studijní pobyt 8 189 studentů a na české VŠ přijelo studovat 5 510 zahraničních studentů. Od roku 2007 se v rámci programu Erasmus studentům nabízí i možnost praktických stáží v zahraničních firmách.

Navrhovaná opatření:	Termín splnění	Gesce	Způsob a výše finančního zabezpečení
a) i nadále využívat a rozvíjet možnosti stipendijního fondu VŠ – formou doporučení vysokým školám	Průběžně	MŠMT	V rámci běžné činnosti, výroční zpráva
b) zvážit možnosti zavedení podnikových stipendií	2010	resortní ministerstva MŠMT jako koordinátor	Meziresortní jednání za účasti sociálních partnerů
c) i nadále podporovat mezinárodní mobilitu studentů	Průběžně	MŠMT	Mezinárodní vzdělávací

			programy (např. Erasmus, Aktion, CEEPUS ...atd.) Rozvojové programy
--	--	--	---

2. D. Zvyšovat kvalitu vysokých škol a jejich pedagogické činnosti

2. D. Zvyšovat kvalitu vysokých škol a jejich vzdělávací činnosti			
<p>Analýza současné situace:</p> <p>Priorita rozvoje kvality vysokých škol a jejich vzdělávací činnosti je formulována v základních koncepčních dokumentech MŠMT, které se týkají oblasti vysokých škol/terciárního vzdělávání (Dlouhodobý záměr, Aktualizace dlouhodobého záměru, návrh Bílé knihy).</p> <p>System hodnocení činnosti vysoké školy je založen na principech vnitřního a vnějšího hodnocení. Vnitřní hodnocení činnosti probíhá na vysokých školách podle podmínek, které jsou vymezeny statutem příslušné vysoké školy. Propracovanost a efektivita systémů vnitřních hodnocení je mezi jednotlivými VŠ nevyrovnaná.</p> <p>Vnější hodnocení činnosti probíhá na vysokých školách v souladu se zákonem o vysokých školách prostřednictvím Akreditační komise.</p> <p>V případě zájmu vysoké školy či fakulty může být vnější hodnocení uskutečněno i prostřednictvím mezinárodních hodnotících organizací, jako např. EUA (European University Association) nebo profesních organizací.</p> <p>MŠMT podporuje vytvoření a implementaci systémů zajištění kvality prostřednictvím rozvojových programů.</p>			
Navrhovaná opatření:	Termín splnění	Gesce	Způsob a výše finančního zabezpečení
a) podpora rozvoje a implementace systémů vnitřního hodnocení kvality činností VŠ	Průběžně + 2010	MŠMT	IPn Hodnocení terciárního vzdělávání
b) podpořit VŠ, aby byli do vnitřního hodnocení ve větší míře zapojeni studenti, absolventi a zaměstnavatelé	Průběžně	MŠMT	IPn Hodnocení terciárního vzdělávání Výroční zprávy

2.D. 1. podporovat další vzdělávání akademických pracovníků, zejména mladých perspektivních pedagogů, zvyšováním jejich pedagogických kompetencí, dovedností využívání ICT pro výuku, jazykových a environmentálních kompetencí
<p>Analýza současné situace:</p> <p>Podpora dalšího vzdělávání akademických pracovníků je zakotvena v již zmíněných strategických dokumentech a byla dosud realizována i prostřednictvím rozvojových programů a Fondu rozvoje vysokých škol⁸.</p>

Vysoké školy samy podporují další vzdělávání svých akademických pracovníků (např. zakotvení v kariérních řádech), údaje jsou dostupné ve výročních zprávách o činnosti.

Navrhovaná opatření:	Termín splnění	Gesce	Způsob a výše finančního zabezpečení
a) zdůraznit roli dalšího vzdělávání akademických pracovníků (např. v kariérním řádu, plánech rozvoje ...)	Průběžně + 2010	MŠMT	V rámci běžné činnosti a realizace IPn Reforma terciárního vzdělávání (zákon o terciárním vzdělávání)

2.D. 2. klást důraz na odbornou pedagogickou přípravu akademických pracovníků pro oblast vzdělávání dospělých

Analýza současné situace:

Toto je zcela v kompetenci vysokých škol. MŠMT nemá přímé nástroje jak stimulovat odbornou pedagogickou přípravu akademických pracovníků pro oblast vzdělávání dospělých. Bylo by proto vhodné zahájit celospolečenskou diskusi o roli vysokých škol jako center celoživotního učení, dalšího vzdělávání dospělých. Přírodným centrem odborné pedagogické přípravy akademických pracovníků pro oblast vzdělávání dospělých by mohly být pedagogické fakulty.

Příkladem dobré praxe odborné pedagogické přípravy akademických pracovníků mohou být kurzy připravené a realizované Centrem pro studium vysokého školství „Vysokoškolská pedagogika pro učitele – inženýry podle evropských standardů IGIP“ a „Vysokoškolská pedagogika“.

Navrhovaná opatření ⁹ :	Termín splnění	Gesce	Způsob a výše finančního zabezpečení
a) odbornou pedagogickou přípravu akademických pracovníků resp. jejich další vzdělávání zahrnout do kariérního řádu	2010 - 2011	MŠMT	IPn Reforma terciárního vzdělávání (zákon o terciárním vzdělávání)

⁸ Vzhledem k pravidlům financování již takový rozvojový program nelze, neboť další vzdělávání akademických pracovníků je mezi podporovanými aktivitami OP VK.

⁹ MMR plánuje iniciovat pilotní projekt v rámci OPVK a OPLZZ zaměřený na vzdělávání a doškolování učitelů, lektorů a tutorů vyučujících předměty v oblasti cestovního ruchu a ověřit možnosti stimulace a motivace pedagogických pracovníků pro vzdělávání.

2.D. 3. v rámci rozvoje pedagogických a výzkumných kvalit akademických pracovníků důrazně podporovat jejich mezinárodní mobilitu

Analýza současné situace:

Mezinárodní mobilita akademických pracovníků je ze strany MŠMT dlouhodobě podporována a patří mezi priority zakotvené ve strategických dokumentech týkajících se oblasti vysokých škol.

Internacionalizace vysokých škol (kam patří mezinárodní mobilita akademických pracovníků) je i mezi prioritami Aktualizace pro rok 2009, kde je formulováno:

Vysoké školy budou podporovat nadále mobility svých studentů, akademických i administrativních pracovníků, zlepšovat systémy uznávání částí studia i kvalifikací získaných v zahraničí, plně využívat možností kreditového systému ECTS a zvyšovat svoji konkurenceschopnost přijímáním zahraničních studentů a působením zahraničních učitelů. K tomu vytvoří zázemí materiální, technické i dostatek vhodných programů.

Vysoké školy mohou využívat k podpoře mobility akademických pracovníků možností daných zákonem o vysokých školách – institut tzv. tvůrčího volna (§ 76 zákona).

Navrhovaná opatření:	Termín splnění	Gesce	Způsob a výše finančního zabezpečení
a) pokračovat v již zavedených způsobech podpory mezinárodní mobility akademických pracovníků	Průběžně	MŠMT	LLP, Erasmus Mundus a další programy mezinárodní spolupráce Rozvojové programy údaje ve výročních zprávách
b) podporovat rozvoj mobility akademických pracovníků v rámci akademické sféry (mezi jednotlivými školami), mezi školami a vědeckými pracovišti a mezi akademickou a hospodářskou sférou	Průběžně + hodnocení stavu 2011	MŠMT	V rámci Dlouhodobého záměru a jeho aktualizací, operační programy V rámci kariérních řádů (zákon o terciárním vzdělávání) Údaje ve výročních zprávách

2. E. Posílit možnosti prostupnosti terciárního sektoru vzdělávání a uznávání předchozího dosaženého vzdělání

2. E. Posílit možnosti prostupnosti terciárního sektoru vzdělávání a uznávání předchozího dosaženého vzdělání			
2. F. Podporovat spolupráci institucí působících v sektoru terciárního vzdělávání, zejména efektivní propojování VOŠ s VŠ a tvorbu společných studijních programů vysokých škol obdobného zaměření, zejména programů a kurzů dalšího vzdělávání dospělých¹⁰			
<p>Prostupnost terciárního sektoru vzdělávání (vyšší odborné školy a vysoké školy) umožňuje zákon o vysokých školách. Dle § 49 odst. 3 zákona o vysokých školách mohou mít absolventi a studenti VOŠ u přijímacího řízení na vysoké školy stanoveny zvláštní podmínky, které respektují předchozí výsledky ve vyšším odborném studiu.</p> <p>Zákon o vysokých školách navíc umožňuje společnou akreditaci studijních programů na bázi smlouvy mezi vysokými a vyšších odbornými školami. Podle § 81 zákona o vysokých školách mohou spolu s vysokou školou požádat o akreditaci studijního programu i vyšší odborné školy. Vysoká škola pak přijímá uchazeče o studium ve studijním programu a uděluje absolventům tohoto studijního programu příslušný akademický titul.</p> <p>V současné době¹¹ je uskutečňováno 19 bakalářských studijních programů ve spolupráci 22 vyšších odborných škol a VŠ.</p> <p>V efektivním propojování VOŠ a VŠ brání do jisté míry dvoukolejnost systému terciárního vzdělávání. Navíc VOŠ jsou obvykle výrazně propojeny (personálně i ekonomicky) se středními školami, což ještě posiluje odlišnost studijního prostředí.</p>			
Navrhovaná opatření¹²:	Termín splnění	Gesce	Způsob a výše finančního zabezpečení

¹⁰ MMR zpracuje na základě výsledků projektu „Zkvalitnění profesní přípravy a vzdělávání v cestovním ruchu“ financovaného z OP RLZ a bude realizovat „Projekt vzdělávání v cestovním ruchu“, který bude financován z OPVK. Projekt bude mít za cíl podpořit a realizovat kurzy zaměřené cestovní ruch jako součást realizace Konceptce státní politiky cestovního ruchu v ČR na období 2007 - 2013 na bázi partnerství mezi vzdělávacími zařízeními, zejména VŠ, zaměstnavateli a veřejnou správou.

¹¹ údaj k říjnu 2008.

¹² MMR plánuje zavést pilotní projekt v rámci OPLZZ (Priorita 1, Oblast Realizace a tvorba konkrétních projektů systému celoživotního vzdělávání a OPVK „Systém celoživotního vzdělávání zaměstnanců v cestovním ruchu“ pro všechny profese v cestovním ruchu (na základě výsledků projektu „Zkvalitnění profesní přípravy a vzdělávání v ČR), který bude vycházet ze zavedení Akreditace rekvalifikačních kurzů, které budou postupně směřovány k dílčím kvalifikacím uvedeným v Národní soustavě kvalifikací v rámci působnosti MMR.

a) posílit větší prostupnost terciárního vzdělání (mezi bakalářským a vyšším odborným studiem)	2010 - 2011	MŠMT	IPn Reforma terciárního vzdělávání Zákon o terciárním vzdělávání
--	-------------	------	---

2.E. 1. ke zvýšení prostupnosti důsledně uplatňovat modularizaci studia, kreditní systém ECTS, Národní rámec kvalifikací a při uznávání důsledně dodržovat zákon o vysokých školách a principy tzv. Lisabonské úmluvy¹³, nejen pro zahraniční, ale i pro domácí kvalifikace

K modularizaci studia se přistoupilo v rámci restrukturalizace studijních programů. MŠMT tuto aktivitu dlouhodobě podporuje prostřednictvím rozvojových programů a Fondu rozvoje vysokých škol.

První kroky k vytvoření Národní soustavy kvalifikací pro terciární vzdělávání byly učiněny již v roce 2007, její zavedení bylo zakotveno jako priorita v koncepčních dokumentech týkajících se vysokých škol. V Aktualizaci pro rok 2009 je formulována jako priorita implementace národní soustavy kvalifikací na úrovni jednotlivých vysokých škol. Připravovaná soustava kvalifikací bude založená na třech cyklech studia (včetně, v závislosti na národním kontextu, možnosti dílčích kvalifikací), přičemž obecné deskriptory pro každý cyklus budou založeny na výstupech z učení a osvojených kompetencích, a dále na počtu ECTS kreditů v prvním a druhém cyklu, ve třetím cyklu studia prozatím na standardních rocích, přičemž diskuse o možnosti využití kreditů ECTS i ve třetím cyklu probíhá.

Vysoké školy se při uznávání zahraniční vysokoškolské kvalifikace/části studia absolvovaného v zahraničí řídí zákonem o vysokých školách (§ 89 a § 90) i principy Lisabonské úmluvy a dvoustranných ekvivalenčních smluv.

Navrhovaná opatření:	Termín splnění	Gesce	Způsob a výše finančního zabezpečení
a) tvorba a implementace Národní soustavy kvalifikací pro terciární vzdělávání (oblast regulovaných povolání bude řešena ve spolupráci s příslušnými ministerstvy – např. MZe)	2010 kontrola stavu přípravy /2012	MŠMT	V rámci Dlouhodobého záměru a jeho aktualizací IPn Národní soustava kvalifikací pro terciární vzdělávání

¹³ Úmluva o uznávání kvalifikací týkajících se vysokoškolského vzdělávání v evropském regionu – publ. pod č. 60/2000 Sb. m. s.

2.E. 2. uznávat znalosti a dovednosti získané mimo formální vzdělávací systém a zpracovat metodiku pro takový postup. Pro odborné vzdělávání realizované terciárním sektorem lze při zpracování metodiky uznávání neformálního vzdělávání a informálního učení využít zahraničních zkušeností z této oblasti			
Již několik let probíhá na vysokých školách diskuse o uznávání znalostí a dovedností získaných mimo vzdělávací systém. Při uznávání znalostí a dovedností získaných mimo vzdělávací systém je možné navázat na zákon č. 179/2006 Sb. Bude záležitostí další diskuze zda je možné stanovit obory, nebo jejich části, v nichž neformální vzdělávání nelze uznat. Je třeba zdůraznit odlišnost jednotlivých segmentů terciárního vzdělávání. Důležitým nástrojem bude připravovaná Národní soustavy kvalifikací pro terciární vzdělávání.			
Navrhovaná opatření:	Termín splnění	Gesce	Způsob a výše finančního zabezpečení
a) analyzovat možnosti uznávání znalostí a dovedností získaných mimo vzdělávací systém (oblast regulovaných povolání bude řešena ve spolupráci s příslušnými ministerstvy – např. MZe)	2009 - 2010	MŠMT	IPn Reforma terciárního vzdělávání

2.E. 3. podporovat rozvoj vysokoškolského poradenského systému; psychologické a studijní poradenství rozšířit o problematiku kariérového poradenství			
Podle § 21 zákona o vysokých školách je vysoká škola povinna poskytovat uchazečům o studium, studentům a dalším osobám informační a poradenské služby související se studiem a s možností uplatnění absolventů studijních programů v praxi. Rozvoj vysokoškolského poradenského systému patří mezi dlouhodobé cíle MŠMT stanovené především v Dlouhodobém záměru MŠMT pro oblast vysokých škol na období 2006-2010 v rámci priority Kvalita a excelence akademických činností – rozvoj poradenství, které pomůže studentům nalézat individuální cesty pro úspěšné absolvování studijního programu; kariérového poradenství, výchovného poradenství, profesního poradenství a pořádání veletrhů pracovních příležitostí na vysokých školách. Vysokoškolské poradenství je dlouhodobě podporováno prostřednictvím rozvojových programů MŠMT. Vysoké školy poradenskou činnost nejčastěji zajišťují prostřednictvím poradenských center, na jejichž činnost se podílejí i sami studenti. Poradenská centra standardně nabízejí pedagogicko-psychologické i profesní poradenství. Na některých vysokých školách (např. VŠE v Praze) se podílejí i na organizaci veletrhů pracovních příležitostí, zprostředkují poptávky z firem a nabídky pracovního uplatnění studentům, poskytují poradenství při zprostředkování zaměstnání, věnují se práci s talentovanými studenty, spolupracují s personálními agenturami a dalšími institucemi zabývajícími se uplatněním absolventů v praxi ...atd. Kariérové poradenství je součástí poradenského systému na vysokých školách.			
Navrhovaná opatření:	Termín splnění	Gesce	Způsob a výše finančního zabezpečení
a) i nadále motivovat vysoké školy k rozšíření nabízených poradenských služeb, vč. kariérového poradenství, směrem k zájemcům o další	Průběžně	MŠMT	V rámci Dlouhodobého záměru a jeho aktualizací

vzdělávání	2010		(Rozvojové projekty)
b) zahrnout do systému vnitřního hodnocení i hodnocení kvality poradenských služeb	2011	MŠMT	V návaznosti na vytvoření komplexního systému vnitřního hodnocení kvality činností VŠ - výroční zprávy

2. G. Posílit výukové kapacity vysokých škol pro vzdělávání dospělých z praxe. Distanční a kombinovaná forma studia vyžaduje nejen odlišné pedagogické kompetence, ale také větší množství pedagogů (tutorů), kteří zajišťují náročnou individuální podporu studujících v rámci řízeného samostudia

2. G. Posílit výukové kapacity vysokých škol pro vzdělávání dospělých z praxe. Distanční a kombinovaná forma studia vyžaduje nejen odlišné pedagogické kompetence, ale také větší množství pedagogů (tutorů), kteří zajišťují náročnou individuální podporu studujících v rámci řízeného samostudia (viz. opatření 2. B)

2. H. Podpořit vícezdrojové financování terciárního sektoru vzdělávání, včetně trvalého tlaku na zvyšování veřejných prostředků, alespoň na úroveň průměru v evropských zemích. Hledat cesty právní podpory, zvážit daňové nástroje, možnosti zapojení se do financování regionálních firem a dalších zaměstnavatelů absolventů apod.

2. H. Podpořit vícezdrojové financování terciárního sektoru vzdělávání, včetně trvalého tlaku na zvyšování veřejných prostředků, alespoň na úroveň průměru v evropských zemích. Hledat cesty právní podpory, zvážit daňové nástroje, možnosti zapojení se do financování regionálních firem a dalších zaměstnavatelů absolventů apod.

Analýza současné situace:

Jakákoliv daňová podpora z hlediska daně z příjmů fyzických osob je realizovatelná pouze za podmínky, že fyzická osoba – poplatník dosahuje zdanitelných příjmů a vykazuje zároveň kladný základ daně. Ta se pak může realizovat formou slev na dani nebo různými formami odpočtu od základu daně. Při stávající tendenci snižování sazby daně pak nabývají většího významu slevy na dani na rozdíl od odpočtů od základu daně, jejichž význam se naopak snižuje. Samozřejmě také platí, že 100%ní podporou je osvobození určitých druhů příjmů od daně.

Zákon č.586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“), v současné době obsahuje tyto druhy osvobození, která mohou studenti využít:

- Podle § 4 odst. 1 písm. k) zákona jsou od daně z příjmů fyzických osob osvobozena stipendia ze státního rozpočtu, z rozpočtu kraje, z prostředků vysoké školy nebo veřejné výzkumné instituce, stipendia z prostředků právnické osoby, která vykonává činnost střední školy nebo vyšší odborné školy, anebo obdobná plnění ze zahraničí, podpory a příspěvky z prostředků nadací, nadačních fondů včetně obdobných plnění poskytovaných ze zahraničí.
- Podle § 6 odst. 9 písm. a) zákona jsou od daně z příjmů fyzických osob osvobozeny částky vynaložené zaměstnavatelem na úhradu výdajů

spojených s odborným rozvojem zaměstnanců a rekvalifikací, související s předmětem jeho činnosti, s výjimkou částek vynaložených na zvýšení kvalifikace; toto osvobození se nevztahuje na příjmy plynoucí zaměstnancům v této souvislosti jako mzda, plat, odměna nebo jako náhrada za ušlý příjem.

- Podle § 6 odst. 9 písm. d) zákona jsou od daně z příjmů fyzických osob osvobozena mimo jiné nepeněžní plnění poskytovaná zaměstnavatelem zaměstnancům ve formě možnosti používat vzdělávací zařízení, předškolní zařízení, závodní knihovny. Jako plnění zaměstnavatele zaměstnanci se posuzuje i plnění poskytnuté pro rodinné příslušníky zaměstnance.

Zákon v současné době obsahuje následující slevy na dani, které mohou využít studenti pokud mají zdanitelné příjmy:

- Podle § 35ba odst. 1 písm. a) zákona mohou studenti uplatnit slevu na dani ve výši 24 840 Kč ročně a samozřejmě další druhy slev podle písm. b) až e) výše cit. ustanovení zákona, pokud splňují podmínky pro toto uplatnění. Tím se nijak neliší od ostatních poplatníků.
- Podle § 35ba odst. 1 písm. f) mohou studenti navíc po dobu, po kterou se soustavně připravují na budoucí povolání studiem nebo předepsaným výcvikem, a to až do dovršení věku 26 let nebo po dobu prezenční formy studia v doktorském studijním programu, který poskytuje vysokoškolské vzdělání až do dovršení věku 28 let, kteří mají zdanitelné příjmy, uplatnit slevu na dani ve výši 4 020 Kč ročně.
- Z toho při stávající sazbě daně ve výši 15% ze základu daně vyplývá, že student s ročním příjmem, resp. základem daně nepřevyšujícím 192 400 Kč (tj. cca 16 000 Kč za měsíc) nebude vlivem těchto slev na dani platit daň z příjmů fyzických osob.

Protože však zdaleka ne všichni studenti dosahují zdanitelných příjmů, je daňová podpora směřována na jejich rodiče, a to až do

- Podle § 35c zákona mají rodiče studujících dětí nárok na daňové zvýhodnění na vyživované dítě žijící s nimi v domácnosti ve výši 10 680 Kč ročně.
- Je-li nárok rodičů na daňové zvýhodnění vyšší než jejich daňová povinnost, mohou rodiče při splnění zákonných podmínek získat daňový bonus, a to až do výše 52 200 Kč ročně.
- Daňové zvýhodnění se uplatní bez ohledu na výši případného příjmu studenta.

Zákon o daních z příjmů dále podporuje vzdělávání i prostřednictvím daňové uznatelnosti výdajů vynaložených na tyto účely jak studenty, tak i zaměstnavateli:

- Podle § 24 odst. 2 písm. zo) zákona jsou daňovým výdajem výdaje (náklady) vynaložené poplatníkem s příjmy podle § 7 na uhrazení úhrad za zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání podle zákona o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání, které souvisí s podnikatelskou nebo jinou samostatně výdělečnou činností poplatníka, nejvýše však 10 000 Kč. U poplatníka, který je osobou se zdravotním postižením, lze za zdaňovací období odečíst až 13 000 Kč, a u poplatníka, který je osobou s těžším zdravotním postižením, až 15 000 Kč.
- Podle § 24 odst. 2 písm. j) bod 3 zákona jsou daňovým výdajem zaměstnavatele výdaje (náklady) na pracovní a sociální podmínky, péči o zdraví a zvýšený rozsah doby odpočinku zaměstnanců vynaložené na provoz vlastních vzdělávacích zařízení nebo výdaje (náklady) spojené s odborným rozvojem zaměstnanců a rekvalifikací zaměstnanců zabezpečované jinými subjekty, s výjimkou výdajů (nákladů) vynaložených na zvýšení kvalifikace.

Zákon o daních z příjmů podporuje vzdělávání formou možného odpočtu od základu daně:

- Podle § 15 odst. 8 zákona lze od základu daně ve zdaňovacím období odečíst úhrady za zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání podle zákona o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání, pokud nebyly hrazeny zaměstnavatelem ani nebyly uplatněny jako výdaj podle § 24 poplatníkem s příjmy podle § 7, nejvýše však 10 000 Kč. U poplatníka, který je osobou se zdravotním postižením, lze za zdaňovací období odečíst až 13 000 Kč, a u poplatníka, který je osobou s těžším zdravotním postižením, až 15 000 Kč.
- Podle § 15 odst. 1 a § 20 odst. 8 zákona lze od základu daně ve zdaňovacím období odečíst hodnotu daru poskytnutého mimo jiné i na financování vědy a vzdělání, výzkumných a vývojových účelů a školství, a to za zákonem stanovených podmínek.

Zákon dále nepřímo, avšak velmi významně podporuje realizaci projektů výzkumu a vývoje, které mají podobu experimentálních či teoretických prací, projekčních či konstrukčních prací, návrhů technologií atd., a to tak, že umožňuje poplatníkům, kteří si tyto práce zadávají, uplatnit kromě výdajů vynaložených na pořízení těchto výsledků dále i odpočet od základu daně ve výši 100 % vynaložených výdajů (nákladů) v této souvislosti.

Je zřejmé, že se jedná o nepřímou podporu i vysokých škol, ve kterých se z velké části právě tato činnost realizuje.

Navrhovaná opatření::

Z výše uvedeného popisu současné situace vyplývá, že zákon významně podporuje, a to jak přímo, tak i nepřímo, formy terciárního vzdělávání. Podpora je rozložena jak na rodiče studentů, tak i na studenty samotné, kteří dosahují zdanitelných příjmů, a navíc zahrnuje i určité formy nepřímé podpory zejména vysokého školství.

Problematikou financování terciárního sektoru vzdělávání se velmi podrobně zabývá návrh Bílé knihy terciárního vzdělávání (do konce roku 2008 má být materiál předložen do vlády) a bude řešena v rámci IPn Reforma terciárního vzdělávání.

3. Další vzdělávání

3. A. Stimulovat jednotlivce i zaměstnavatele k rozšíření účasti na dalším vzdělávání a ke zvýšení investic do dalšího vzdělávání, provázat systémovou a programovou složku finanční podpory dalšího vzdělávání

3.A. 1. navrhnout na základě zkušeností zemí EU ucelený systém finančních nástrojů zaměřených na jednotlivce a působících na zvýšení účasti na vzdělávání obecně a specificky stimulujících znevýhodněné skupiny

Analýza současné situace:

Klíčovým ukazatelem pro oblast dalšího vzdělávání se v současné době stává míra participace dospělé populace v rámci tohoto druhu vzdělávání. V současné době není, ve srovnání s ostatními členskými státy EU, situace v ČR plně uspokojivá. V jediném takto uspořádaném sledování, které zjišťuje míru účasti dospělé populace (věkové kohorty 25 - 64 let) na jakémkoliv druhu vzdělávání v předchozích čtyřech týdnech, dosahují občané ČR účasti ve výši 5,7 %. Přičemž současný evropský průměr je 9,7 % a průměr „starých členských států (=15)“ je 11,3 % (zdroj statistik: Eurostat; LFS za rok 2007).

V současné době (vyjma rekvalifikací a vzdělávacích aktivit financovaných ze strukturálních fondů) je za jednu z klíčových překážek pro vstup osob do dalšího vzdělávání označována vysoká cena tohoto typu vzdělání, zejména pak v případě osob na trhu práce znevýhodněných a obecně u osob s nízkými příjmy.

Česká republika vydává poměrně vysoké finanční prostředky na péči o cílovou skupinu uchazečů o zaměstnání a zájemců o zaměstnání (rekvalifikace a ostatní nástroje a finanční prostředky Aktivní politiky zaměstnanosti; v roce 2007 cca. 270 mil. Kč). Tyto finanční prostředky jsou klíčové pro rozvoj dalšího vzdělávání ve vazbě na trh práce a k individuálnímu rozvoji jednotlivce za účelem získání kvalifikace bezprostředně uplatnitelné na trhu práce. Pro další rozvoj této oblasti je klíčové vyhodnotit systém vydávání finančních prostředků ze strany státu a hledat nové cesty podpory dalšího vzdělávání. V ČR neexistuje přímá a jasně vyjádřená podpora oblasti dalšího vzdělávání (podobě jako tomu je u penzijního připojištění, stavebního spoření, vzdělávání se a studiu ve formálním systému vzdělávání, atd.). Situace je i částečně nerovná mezi občany ČR a právníckými osobami, které mohou ve vymezených případech využívat nákladů na prohlubování kvalifikace svých zaměstnanců jako daňově uznatelnou položku. Občané tyto odvody uplatnit nemohou.

Jako inspirace by mohly sloužit i příklady dobré praxe ze zemí EU, kde (někde již historicky) existují ucelené systémy participace státu na oblasti dalšího vzdělávání.

Současně je v ČR zjištěn (zdroj: Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost; SWOT analýza) deficit v oblasti vzdělávání dospělých, zejména pro oblasti jazykového vzdělávání, počítačové gramotnosti a vzdělávání v dovednostech potřebných k podnikání.

Navrhovaná opatření:

Termín splnění

Gesce

Způsob a výše finančního zabezpečení (mil. Kč)

a) vyhotovit analytickou studii, která zmapuje výši, způsob a efektivitu distribuce finančních prostředků vydávaných do oblasti dalšího vzdělávání a zejména na osoby na trhu práce znevýhodněné	III. 2009	MŠMT	STUDIE; projekt Koncept (OP VK) Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
b) zajistit příklady dobré praxe financování dalšího vzdělávání (jednotlivců) v ČR a některých státech EU	III. 2009	MŠMT	STUDIE; projekt Koncept (OP VK) Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
c) Návrh: najít státem uznatelný systém podporující účast na vzdělávání a) zaměstnavatelů a zaměstnanců b) sebezaměstnaných c) dospělé populace bez zaměstnání d) znevýhodněných skupin obyvatel (specifikovat např. ve smyslu Zákona o zaměstnanosti) Pro naplnění těchto cílů dohodnout takové způsoby finanční podpory, které budou respektovat specifika jednotlivých cílových skupin), například a. daňové úpravy b. přímou finanční podporu (ze strany státu) vybraných vzdělávacích aktivit (nevratná finanční podpora) c. systému vícezdrojového financování pro podporu vybraných vzdělávacích aktivit	IV. 2009	MŠMT MF MPSV	Materiál do vlády (v této fázi nelze prostředky přesně určit) Také v návaznosti na IPn: Podpora individuálního vzdělávání občanů (PIVO) ROZAM II

3.A. 2. posílit pozitivní i negativní stimulaci uchazečů o zaměstnání k vyššímu zapojování do rekvalifikací, zvýšit účinnost rekvalifikací

Analýza současné situace:

Jedním ze značně používaných nástrojů Aktivní politiky zaměstnanosti se stávají tzv. rekvalifikační vzdělávací programy („rekvalifikace“). Možnosti využití rekvalifikací jsou vymezeny zákonem č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, vyhlášky č. 524/2004 Sb. a vyhlášky č. 519/2004 Sb. Rekvalifikace slouží k získání, zvyšování, prohlubování, obnovování a udržování kvalifikace u osob, tak aby byly lépe uplatnitelné na trhu práce. Státem je rekvalifikace možné poskytnout uchazečům o zaměstnání a zájemcům o zaměstnání (osoby, které se cítí ohrožené na trhu práce, či chtějí změnit zaměstnání a využívají služby úřadů práce; nemá právo na žádný typ podpory v nezaměstnanosti).

Stimulace všech skupin občanů pro účast na vzdělávání v rámci rekvalifikací je ovlivněna více faktory

- a) kvalitou rekvalifikačních programů a hodnotou jejich výstupů

- b) strategií výdaje finančních prostředků APZ či v rámci projektů ESF na různé cílové skupiny
- c) pracovním uplatněním (cílená rekvalifikace)
- d) vyšší podpory uchazeči o zaměstnání

ad. a)

Kvalitě a jejímu sledování v rámci rekvalifikačních programů není v současném nastavení systému věnována přiměřená pozornost a výstupy schválených rekvalifikačních programů nejsou systematicky vyhodnocovány. Příčinu je možné najít zejména v tom, že rekvalifikace šíří svojí definice potenciálně zahrnují veškeré myslitelné vzdělávací aktivity dalšího vzdělávání. U poskytovatelů tohoto typu dalšího vzdělávání (vzdělávací instituce) nejsou zajišťovány kontroly vzhledem k vzdělávací aktivitě, ke které se vzdělávací instituce zavázala v rámci žádosti a akreditaci na MŠMT. Akreditovaným vzdělávacím institucím ani při nedodržení struktury/obsahu vzdělávací aktivity a ani při závažnějším porušení právních předpisů není možné akreditaci odejmout. Akreditované rekvalifikační programy nemají přímou vazbu na trh práce a je často využívána pouze k marketingovým účelům. Zde je vhodné hledat přímou vazbu na kvalifikace plně uplatnitelné na trhu práce (např. vazba skrze Národní soustavu povolání a Národní soustavu kvalifikací).

ad. b)

V nedávné minulosti byla převážně využívána možnost zařazení do rekvalifikace uchazečů o zaměstnání a to zejména pro ty, kteří jsou již delší dobu v evidenci. Trend se však v současné době obrací a v současné době je stále běžnější do rekvalifikací zařazovat i zájemce o zaměstnání a v omezené míře UP pomáhají financovat při restrukturalizacích i zaměstnanecké rekvalifikace. Rovněž do rekvalifikací jsou zařazováni i krátkodobě evidovaní uchazeči. Vzhledem k nízké míře zaměstnanosti (4,7 %, zdroj: ČSÚ, 6. 7. 2008) je vhodné zvážit priority a mechanismus podpory různých cílových skupin v rámci rekvalifikací a trend podpory i méně tradičních cílových skupin podpořit. U tohoto východiska je však nutno brát v úvahu měnící se trh práce a vždy akcentovat aktuální míru nezaměstnanosti.

ad. c)

V současné době jsou jako nejefektivněji vydávané finanční prostředky aktivní politiky zaměstnanosti vydávány na tzv. cílené rekvalifikace. Tyto rekvalifikační kurzy směřují přímo k umístění uchazeče či zájemce o zaměstnání na již předem vytypované místo z daného zaměstnavatele. Tyto rekvalifikace, které mají jasnou vazbu na trh práce, také nesou největší motivační složku pro frekventanta rekvalifikace.

ad. d)

Problémem však není jen stránka podnětí zájmu o rekvalifikace, ale dotýká se zejména zájmu uchazečů, absolvovat dlouhodobější rekvalifikační kurzy (zejm. delší jak 3 - 4 měsíce). Při stávající úrovni podpor při rekvalifikaci, která činí 60 % průměrného čistého měsíčního příjmu dosaženého v předchozím zaměstnání, lidé nemají zájem nastoupit do kurzů, které jsou delší jak 4 měsíce proto, že úroveň podpory nepostačuje dlouhodobě na zabezpečení jejich rodiny. Tito aktivní uchazeči se následně snaží sehnat práci i pod úroveň jejich schopností a i za cenu podprůměrných příjmů, přičemž není plně využito jejich potenciál.

Navrhovaná opatření:	Termín splnění	Gesce	Způsob a výše finančního zabezpečení (mil. Kč)
a) úpravou zákona o zaměstnanosti (popř. dalších souvisejících předpisů) propojit rekvalifikace s Národní soustavou kvalifikací (resp. i Národní soustavou povolání)	IV. 2010	MPSV MŠMT	V rámci běžné činnosti

b) úpravou zákona o zaměstnanosti (popř. dalších souvisejících předpisů) umožnit neudělení a odnímání akreditací společnostem, které závažným způsobem porušují právní předpisy v oblasti poskytování tohoto typu vzdělávání	IV. 2009-10	MPSV MŠMT	V rámci běžné činnosti
c) podpořit informovanost o systému individuálních akčních plánů pro uchazeče o zaměstnání zejména s ohledem na zapojení rekvalifikačních programů jako jejich klíčového prvku	Průběžně	MPSV	V rámci běžné činnosti
d) posílit pozitivní motivaci uchazečů o zaměstnání k účasti na rekvalifikačních kurzech zvýšením podpory v nezaměstnanosti při rekvalifikaci na 75 % z průměrného měsíčního čistého výdělku (podmíněno dobou trvání rekvalifikace a účastí uchazeče o zaměstnání)	II. 2009	MPSV	V rámci běžné činnosti
e) upravit metodiky úřadů práce tak, aby byly nabízeny rekvalifikační kurzy směřující k přímému uplatnění na trhu práce (např. cílená rekvalifikace). Popř. nabízet rekvalifikace na základě požadavků trhu práce (na základě informací zjištěných nástroji pro předvídání budoucích požadavků trhu práce)	Průběžně	MPSV Ve spolupráci: MMR	V rámci běžné činnosti

3.A. 3. vyhodnotit efektivitu stávajících finančních nástrojů zaměřených na zaměstnavatele a na základě zkušeností zemí EU navrhnout jejich ucelený systém

Analýza současné situace:

Zaměstnavatelé sami se výraznou měrou podílí na zvyšování a prohlubování kvalifikace svých zaměstnanců. Dle průzkumu CVTS 3 (rok 2005; zdroj: ČSÚ) se zaměstnavatelé v 69,9 % starají o profesní rozvoj svých zaměstnanců pomocí cílených vzdělávacích aktivit. V současné době však zaměstnavatelé nemají vyšší motivaci vzdělávat své zaměstnance než je bezpodmínečně nutné.

Jediným motivačním faktorem může být, že náklady spojené s prohlubováním kvalifikace zaměstnanců jsou daňově uznatelnou položkou (tedy částkou, kterou je možno uplatnit v rámci daňového přiznání při výpočtu daňové zátěže zaměstnavatele). Při posuzování daňové uznatelnosti se zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, zaměřuje na to, zda vzdělání souvisí s předmětem činnosti firmy a zda představuje prohloubení nebo zvýšení kvalifikace. Výdaje na školení, která kvalifikaci prohlubují (vzdělávání v rámci dalšího vzdělávání), je možno v daních uplatnit. Pokud jde o zvyšování kvalifikace, o daňový náklad se nejedná (vzdělávání v rámci počátečního vzdělávání). Za daňově uznatelné lze tedy považovat vzdělávací aktivity jako například jazykové kurzy, odborná školení, daňové a účetní kurzy, pokud souvisejí s předmětem činnosti firmy.

V rámci některých států EU je podpora zaměstnavatelům v péči o zaměstnance nepoměrně silnější. Vzhledem k povaze činnosti zaměstnavatele, který v některých případech přejímá finanční břemeno prohlubování kvalifikace osob na trhu práce je vhodné tuto činnost hodnotit jako činnost „společensky

přínosnou“ a obdobně jako u zaměstnávání „osob se zdravotním hendikepem“ ji bonifikovat.

Navrhovaná opatření:	Termín splnění	Gesce	Způsob a výše finančního zabezpečení (mil. Kč)
a) v souvislosti s bodem 3.A.1. zjistit výši, způsob a efektivitu distribuce finančních prostředků z veřejných rozpočtů na podporu zaměstnaneckého vzdělávání v soukromém sektoru a vyhodnotit jejich efektivitu	IV. 2009	MŠMT	STUDIE; projekt Koncept (OP VK) Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
b) zajistit příklady dobré praxe financování dalšího vzdělávání (pro zaměstnavatele) v některých státech EU	IV. 2009	MŠMT	STUDIE; projekt Koncept (OP VK) Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
c) na základě těchto analýz navrhnout úpravou zákona o dani z příjmů (u podnikajících fyzických a právnických osob) a nastavit systém bonifikace těch, kteří své zaměstnance trvale vzdělávají	IV. 2009	MŠMT MPSV MF MMR	Materiál do vlády souběžně s opatřením 3.A.1.c)

3. B. Zajistit uznávání různých vzdělávacích cest k získání kvalifikace

3.B. 1. podpořit vytvoření nezbytných předpokladů pro uvedení zákona o uznávání výsledků dalšího vzdělávání do praxe (Národní soustava kvalifikací, kvalifikační standardy; hodnotící standardy, autorizace osob oprávněných k ověřování odborné způsobilosti atd.) a zajistit informační kampaň zaměřenou na jednotlivce i instituce

Analýza současné situace:

Další vzdělávání má svůj základ v tvorbě systému Národní soustavy kvalifikací (navazující na Národní soustavu povolání) a v ověřování kvalifikací dle zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů. Tato oblast se významnou měrou podílí na systémovém základu všech ostatních komponent dalšího vzdělávání. Systém totiž umožňuje vytvořit registr uznávaných kvalifikací, jejich ověřování u autorizovaných osob formou zkoušky a prohlubuje možnosti komunikace státní správy a zástupců zaměstnavatelů. Dva roky po schválení zákona č. 179/2006 Sb. je připraveno 339 dílčích kvalifikací (dosud oficiálně schváleno 70 kvalifikací).

V rámci tohoto systému bylo mj. dosaženo vytvoření 19 sektorových rad, které slouží jako platforma uznávaných zástupců zaměstnavatelů k vyjadřování kvalifikačních potřeb (za pomoci standardů) směrem k odpovědným zástupcům státu.

Navrhovaná opatření:	Termín splnění	Gesce	Způsob a výše finančního zabezpečení (mil. Kč)
a) pokračovat v tvorbě Národní soustavy povolání, jakožto registru povolání a menších jednotek práce tvořícího základ pro Národní soustavu kvalifikací	II. 2009 – II. 2015, průběžně	MPSV Spolupráce: další resorty dle věcné příslušnosti	Projekt NSP2 Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
b) vytvořit Národní soustavu kvalifikací jako registr všeobecně uznávaných a ověřitelných kvalifikací (vč. v návaznosti na opatření 2.E vytvořit Národní soustavu kvalifikací pro terciární vzdělávání)	II. 2009 – II. 2015, průběžně	MŠMT Spolupráce: další resorty dle věcné příslušnosti	Projekt NSK2 NSK pro terciární vzdělávání Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů

c) podpořit fungování sektorových rad jakožto reprezentativních zástupců zaměstnavatelů a uznávaných expertů pro danou oblast	II. 2009 – průběžně	MPSV MŠMT Spolupráce: další resorty dle věcné příslušnosti	Projekt NSP2 Projekt NSK2 Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
d) podporovat propojení zákona o uznávání výsledků dalšího vzdělávání a Národní soustavy kvalifikací s resortními právními předpisy (zejm. rekvalifikacemi)	Průběžně	MŠMT MPSV	V rámci běžné činnosti NSK2 Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
e) zajistit informační kampaň o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání (za účasti všech relevantních partnerů - zástupců škol, vzdělávacích zařízení, zástupců zaměstnavatelů sdružených v sektorových radách, krajských reprezentací, ústředních orgánů státní správy aj.)	II. 2015, průběžně	MŠMT MPSV	Projekt UNIV2 SYSTÉM Projekt NSK2 Projekt NSP2 Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů

3.B. 2. zajistit průchodnost mezi dalším a počátečním vzděláváním získáváním a uznáváním kreditů

Analýza současné situace:

V České republice probíhá v současné době řada významných procesů, které zásadním způsobem ovlivňují prostředí související s tvorbou a implementací systému přenosu kreditů, tedy zejména v oblasti kvalifikací a v odborném vzdělávání.

Pro propojení počátečního a dalšího vzdělávání byl připraven, schválen a v srpnu 2007 nabyl účinnost zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání. Zákon mj. zajišťuje propojení výsledků dalšího vzdělávání (charakterizovanými dílčími kvalifikacemi) s prostorem vzdělávání počátečního (formálního) definovaný kvalifikacemi úplnými.

Průchodnost počátečního a dalšího vzdělávání je tedy zajištěna tímto právním předpisem, k němuž se v současné době připojuje iniciativa Evropské komise ECVET.

System získávání, přenosu a uznávání kreditů (Evropský systém přenosu kreditů v odborném vzdělávání a přípravě – ECVET) je v současné době koordinován prezentován jako součást celkového projektu rozvoje evropské spolupráce na poli odborného vzdělávání a přípravy. Představuje jeden z jeho operačních nástrojů (společně např. s EQF – Evropský kvalifikační rámec).

Společným jmenovatelem všech dále zmíněných procesů či aktivit a klíčovým prvkem jejich pojetí je orientace na cílové kompetence (způsobilosti) a výsledky učení.

Navrhovaná opatření:	Termín splnění	Gesce	Způsob a výše finančního zabezpečení (mil. Kč)
a) podporovat Národní soustavu kvalifikací a její propojování s počátečním vzděláváním na všech úrovních vč. propojování s kurikulárními dokumenty	Průběžně	MŠMT	V rámci běžné činnosti
b) zvážit zapojení přenosu kreditů ECVET, na základě Doporučení Rady Evropy a Evropské komise, do systému ověřování a uznávání popř. do vzdělávacích programů dalšího vzdělávání směřujících k dílčím kvalifikacím	Průběžně	MŠMT	V rámci běžné činnosti

3. C. Vytvořit podmínky pro sladění nabídky vzdělávání s potřebami trhu práce

3.C. 1. rozvíjet organizační a metodickou činnost při sladování nabídky dalšího vzdělávání se současnými a budoucími požadavky trhu práce, podporovat propojování rozhodujících partnerů na národní i regionální úrovni (vzdělavatelů, podniků/asociací, profesních komor a profesních sdružení, úřadů práce atd.), provádět sledování současných a předvídání střednědobých a dlouhodobých kvalifikačních potřeb

Analýza současné situace:

Požadavky trhu práce se mění rychleji pod tlakem konkurence a globalizačních procesů. Stále častěji vzniká napětí v důsledku nedostatku kvalifikovaných pracovníků, přičemž tradiční kvalifikace rychle zastarávají a v krátké budoucnosti se některá pracovní místa přesunou do zemí s levnější pracovní silou. Nabídka dalšího vzdělávání musí být pružná. Vzdělávací instituce by měly mít snadno dostupné informace nejen o současné poptávce po vzdělávacích službách ale i o budoucích trendech, na které je třeba se připravit.

Současné a budoucí kvalifikační potřeby trhu práce nejsou sledovány a analyzovány systematicky. Existují pouze dílčí projekty, které nejsou propojeny a není zaručena jejich udržitelnost.

Pokud jde o současné potřeby zaměstnavatelů jsou zjišťovány prostřednictvím různých šetření mezi zaměstnavateli parciálně v rámci různých projektů, které jsou prováděny zejména na regionální úrovni, výjimečně na národní úrovni. Nově bude sledování současných kvalifikačních potřeb zaměstnavatelů vykonáváno také zřizovanými Sektorovými radami, jejichž činnost však bude širší. Jejich hlavním úkolem bude definice profesí, profesních standardů a jejich zařazení do NSP, definice dílčích kvalifikací, jejich standardů a zařazení do NSK a zabezpečování kvality ověřování dílčích kvalifikací (viz opatření 3B). Určité aktivity průzkumů mezi zaměstnavateli jsou rozvíjeny také na regionální úrovni v rámci projektu ITP.

Pro orientaci sféry vzdělávání, včetně dalšího vzdělávání, jsou vedle současných potřeb důležité i analýzy a předvídání trendů budoucích kvalifikačních potřeb. Budoucí trendy mohou být předvídaný jak na základě kvantitativních projekcí, tak na základě kvalitativních sektorových studií. V ČR již existuje pracoviště, které má s těmito metodami mnoholeté zkušenosti, disponuje modelovým projekčním aparátem i metodikami kvalitativních studií a kombinuje oba přístupy. Výstupy z kvantitativního modelu poskytují řadu informací o budoucím vývoji v profesních a vzdělanostních skupinách pracovníků v ekonomice, na základě porovnání nabídky a poptávky identifikuje napětí na trhu práce z hlediska možnosti uplatnění dosaženého vzdělání v budoucím střednědobém období. Sektorové studie umožňují na základě rozhodujících faktorů analyzovat varianty možného vývoje v daném sektoru ekonomiky a nároky tohoto vývoje na pracovní sílu, profese, změny ve výkonu profesí a z toho plynoucí nároky na kvalifikace a na vzdělávací systém.

V rámci projektu Institutu trhu práce bylo navrženo systémové řešení předvídání kvalifikačních potřeb založené na kombinaci kvantitativních i kvalitativních přístupů. Na tento návrh je třeba navázat a dále rozpracovat formy meziinstitucionální spolupráce, organizačně a smluvně zajistit potřebné vazby. Fungování systému a zajištění základních výstupů (projekcí a studií) by mělo garantovat MPSV.

Výstupy ze systému předvídání kvalifikačních potřeb budou sloužit nejen resortu práce ale i školství, zaměstnavatelům a veřejnosti, je však nutné tyto výstupy transformovat do informačních produktů s nimiž budou moci koneční uživatelé snadno pracovat, resp. je informačně využívat. Proto by příprava informačních produktů specificky určených pro sféru vzdělávání a jejich šíření mělo být kofinancováno resortem školství, eventuálně z dalších zdrojů.

Analýzy současných a budoucích kvalifikačních potřeb jsou pouze nezbytnou nikoliv však dostačující podmínkou pro sladování nabídky s potřebami trhu

práce. Fungující systém by měl zajistit, aby informace o kvalifikačních potřebách byly nejen předávány všem aktérům dalšího vzdělávání, ale aby byly vytvořeny také podmínky pro adekvátní reakci či korekce jejich jednání. Je třeba vytvářet podmínky pro kooperaci, realizaci partnerských dohod na sektorové (prostřednictvím Sektorových rad) i regionální úrovni.

Navrhovaná opatření:	Termín splnění	Gesce	Způsob a výše finančního zabezpečení (mil. Kč)
a) vytvářet podmínky pro systematické sledování současné a budoucí poptávky po profesích a kvalifikacích (profesně kvalifikačního nesouladu mezi poptávkou a nabídkou) na trhu práce; rozvíjet odborné kapacity a metodologický aparát předvídání profesních a kvalifikačních potřeb v souladu s aktivitami probíhajícími na evropské úrovni Etapizace: 2009 – založení systematické institucionální spolupráce, pilotní výstupy 2010-15 pravidelná produkce výstupů + rozvoj metodik	2009 - 2015 Průběžně	MPSV	OPLZZ: oblast podpory 2.2 Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
	2009	MŠMT	Projekt KONCEPT (část) Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů

<p>b) zajistit pravidelné zpracování výsledků analýz a prognóz do formy informačních produktů využitelných pro různé skupiny uživatelů; zajistit poskytování těchto informací všem subjektům ovlivňujícím soulad mezi nabídkou a poptávkou po kvalifikované pracovní síle</p> <p>Etapizace: 2009-11 identifikace požadovaných produktů; pilotní zpracování 2012-15 pravidelná produkce informačních produktů</p>	2009 - 2015	MPSV	OPLZZ – oblast podpory 2.2 (část) Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
	2009 - 2011	MŠMT	Projekt KONCEPT (část) Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
	2012 - 2015	MŠMT	Projekt navazující na projekt KONCEPT
	2009 - 2012	MŠMT	Projekt NSK2 (část) Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
	2009 - 2015	Další resorty Spolupráce: kraje	Spolupráce – v rámci běžné činnosti

<p>c) metodicky, organizačně a informačně podporovat spolupráci mezi vzdělavateli, asociacemi vzdělavatelů, zaměstnavateli, profesními a sektorovými sdruženími, úřady práce při sladování nabídky dalšího vzdělávání s poptávkou jak prostřednictvím sektorových rad tak prostřednictvím reprezentativních regionálních partnerství; podporovat vytvoření informačních uzlů na národní a krajské úrovni pro sladování požadavků firem a nabídky dalšího vzdělávání, včetně organizace vhodných platforem pro výměnu názorů mezi poskytovateli a uživateli vzdělávání</p> <p>Etapizace: 2009 -11 založení institucionálních vazeb; pilotní aktivity 2012-15 průběžná spolupráce</p>	2009 - 2012	MPSV	Projekt NSP2 (část) Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
	2009 - 2012	MŠMT Spolupráce: relevantní rezorty	Projekt NSK2 (část) Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
	2009 - 2011	MPSV	OPLZZ – oblast podpory 2.2 Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
	2009 - 2015	Spolupráce: kraje	Rozpočty krajů

3.C. 2. vyhodnocovat trendy v nabídce a poptávce po vzdělávání, poskytovat informace o těchto trendech všem zainteresovaným subjektům (orgánům odpovědným za rozvoj dalšího vzdělávání na národní, regionální i místní úrovni, úřadům práce, vzdělavatelům, zaměstnavatelům), pro potřeby vyhodnocování zavést systematické (statistické) zjišťování informací o frekvencích dalšího vzdělávání, propojit je s průzkumy účasti jednotlivců (výběrové šetření pracovních sil, ad hoc šetření), sledovat a zpracovávat informace o nabídce vzdělávání

Analýza současné situace:

Orgány odpovědné za rozvoj dalšího vzdělávání na národní i regionální úrovni se zatím nemohou opírat o pravidelné informační zdroje a analýzy, které by umožnily posoudit vývoj jak účasti v dalším vzdělávání tak nabídky dalšího vzdělávání a jejich vzájemné souvislosti.

Pokud jde o účast v dalším vzdělávání, měly by analýzy postihovat míry zapojení osob i podniků do dalšího vzdělávání, problémy, bariéry a výstupy, včetně mezinárodních srovnání a vyhodnocování vývoje vůči kvantifikovaným cílům stanoveným na evropské úrovni. Existující statistická i další jednotlivá šetření je třeba provázat a navrhnout doplnění pro potřeby systematického vyhodnocování, jehož součástí by byly pravidelné analýzy a jejich šíření.

Pro potřeby koncepčního řízení a usměrňování podmínek pro rozvoj dalšího vzdělávání je třeba sledovat i trendy vývoje vzdělávací nabídky. Současná

nabídka dalšího vzdělávání je sice rozsáhlá, ale strukturálně nevyvážená. Informace o nabídce dalšího vzdělávání jsou poskytovány různými informačními portály, avšak na rozdílné úrovni. Chybí ucelený přehled o kapacitách vzdělávací nabídky, míře jejího využívání, tj. o účastnících kurzů, směrech vývoje, atd. Měl by být navržen způsob zjišťování chybějících informací ať už prostřednictvím statistických zjišťování nebo opakovaným výběrovým šetřením (realizovných buď ČSU nebo marketingovou agenturou). Vyhodnocovat informace o rozsahu a struktuře nabídky a jejích dalších charakteristikách a zajistit šíření těchto informací a využívání při rozhodování na národní i regionální úrovni.

Navrhovaná opatření:	Termín splnění	Gesce	Způsob a výše finančního zabezpečení (mil. Kč)
a) vytvořit systém ukazatelů pro monitoring na národní i regionální úrovni, který by umožnil sledovat kontext, vstupy, procesy a výstupy dalšího vzdělávání; jeho pilotní ověření Etapizace: 2009 návrh monitoringu 2010-11 pilotní ověření	2010 - 2011	MŠMT	Studie a pilotní ověření, projekt KONCEPT (část) Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
b) vyhodnotit z hlediska potřeb monitoringu a analýz vypovídací schopnost dosavadních šetření a informačních zdrojů o účasti v dalším vzdělávání a navrhnout jejich doplnění a provázání, které je nezbytné pro využití v monitoringu a analýzách Etapizace: 2009 - zpracování projektu a jeho zahájení	2009	MŠMT	Projekt KONCEPT (část) Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
	2009	Spolupráce: ČSU	V rámci běžné činnosti
c) navrhnout pravidla pro kofinancování a zajistit prostředky z rozpočtů ČSU, MŠMT a MPSV na realizaci statistických šetření (CVTS, AES, rozšíření VŠPS, LLLA) využívaných pro monitoring a analýzy Rámcový odhad nákladů ze státního rozpočtu (celé období 2009-15): 12-15 mil. Kč Etapizace: 2009 návrh, meziinstitucionální dohoda 2010-15 spolupráce institucí při kofinancování šetření	2009	ČSU	Studie V rámci běžné činnosti
	2009 - 2015	ČSU MŠMT MPSV MF	Hrazeno ze státního rozpočtu - 1,7 -2,1 /rok

<p>d) zajistit podmínky pro systematické analýzy účasti v dalším vzdělávání, mezinárodní komparace a vyhodnocování úrovně dosahování evropských cílů; tyto informace předávat jak řídicím orgánům, vzdělavatelům a dalším zájemcům, tak je využívat prostřednictvím různých médií při zvyšování povědomí o důležitosti celoživotního učení</p> <p>Etapizace: 2009 formulace zadání, založení institucionální spolupráce 2010-15 pravidelné analýzy, šíření informací</p>	2009 - 2015	MŠMT	OPVK – oblast podpory 4.3 Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
	2012 - 2015	TA ČR	Výzkumné granty (ad hoc studie)
	Průběžně	ČSU	V rámci běžné činnosti (část)
<p>e) zajistit sledování vývoje a struktury nabídky, rozsahu účastníků kurzů a dalších charakteristik nezbytných pro vyhodnocování trendů v nabídce; podpora šíření a využívání těchto informací</p> <p>Etapizace: 2009 návrh sledování 2010-11 pilotáž 2012-15 monitorování nabídky, vyhodnocování, šíření informací</p>	2009 - 2015	MŠMT	OPVK – oblast podpory 4.3 Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
	2010 - 2015	MŠMT ČSU	Statistické výkaznictví/ výběr. šetření Hrazeno ze státního rozpočtu - 3 /rok

3. D. Rozvinout nabídku dalšího vzdělávání podle potřeb klientů a zajistit dostupnost vzdělávacích příležitostí

3.D. 1. založit výzkum a vývoj v oblasti metodologie a technologie dalšího vzdělávání, šíření inovací prostřednictvím metodické podpory vzdělavatelům při tvorbě vzdělávacích programů, studijních materiálů a pomůcek, při osvojování nových výukových metod, využívání moderních technologií k výuce, podporovat spolupráci vzdělavatelů, podniků a dalších subjektů při vývoji nových programů a nástrojů

Analýza současné situace:

V současné době neexistuje na národní úrovni instituce či alespoň pracoviště, které by se systematicky zabývalo výzkumem a vývojem metodik a technologií v oblasti dalšího vzdělávání jako celku, ani v oblasti dalšího profesního vzdělávání jako jeho nejvýznamnější částí. Tato problematika není systematicky řešena ani na úrovni jednotlivých resortů. Akademická pracoviště zaměřená na tuto oblast jsou fakticky odtržena od praxe dalšího vzdělávání a zůstávají zpravidla na úrovni řešení pojmů, komparací systémů na národní úrovni či komparaci studijních programů z oboru andragogiky. Často skloňovaný pojem – inovace ve vzdělávání (inovace vzdělávání) není seriózně vymezen a klasifikován (po vzoru inovací průmyslových). V období po roce 1990 vzniklo velké množství personálně malých a finančně nepříliš silných vzdělávacích institucí. Ty nemají kapacitu na systematickou tvorbu rozsáhlejších vzdělávacích programů.

V devadesátých letech zejména v rámci zvyšování úrovně managementu byly vytvořeny resp. převzaty komplexní vzdělávací programy (CIMA, Global Management, Řízení lidských zdrojů) a realizována řada kurzů pro lektory (např. Trénink trenérů managementu).

Poměrně velká očekávání z hlediska rozvoje metodologie dalšího vzdělávání byla spojována s projekty financovanými z ESF. V rámci tzv. systémových projektů byly v současné době řešeny např. projekty Kvalita v DPV a Informačně poradenský systém. Jejich dlouhodobý vliv na praxi DV bude záležet na jejich implementační fázi. Z hlediska dlouhodobého vlivu na další vzdělávání je třeba zmínit projekt UNIV, jehož cílem je proměna středních škol v otevřené instituce realizující evropský koncept celoživotního učení, včetně uznávání výsledků předchozího učení podle z.č. 179/2006 Sb. (viz rovněž opatření 3.B.1)

V rámci projektů financovaných z prostředků ESF vznikla celá řada inovativních produktů v oblasti dalšího vzdělávání. Zatím však neexistuje komplexní přehled informující o výstupech zejména grantových projektů. Je proto žádoucí rozvoj široce přístupných databází informací, metodik a příkladů dobré praxe, pro který je možno využít již existující databanku a informační portál založené s podporou ESF.

Z hlediska budoucího rozvoje dalšího vzdělávání je zřejmé, že oblast metodiky a inovací musí být systémově ošetřena. Řešením je na základě vyhodnocení dosavadních zkušeností navrhnout koncepci a zajistit fungování výzkumně metodického pracoviště. Nepředpokládá se vznik nové instituce nebo pracoviště, ale je možno pověřit některé ze zkušených pracovišť, respektive konsorcia těchto pracovišť, úkoly systematického rozvoje metodiky a poskytování podpory vzdělavatelům.

Navrhovaná opatření

Termín splnění

Gesce

Způsob a výše finančního zabezpečení (mil. Kč)

<p>a) na základě výsledků realizovaných systémových a individuálních projektů v oblasti DV formulovat koncepci výzkumně-vývojového, metodického a evaluačního pracoviště pro inovace v DV (vazba na opatření 3F)</p> <p>Rámcový odhad nákladů: 0,5 mil. Kč</p> <p>Etapizace: 2009</p>	2009	MŠMT	V rámci běžné činnosti
	2009	MPSV	V rámci běžné činnosti
	2009	MŠMT	Studie, OPVK - oblast podpory 3.2 Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
<p>b) zajistit institucionálně organizační zastřešení tohoto pracoviště a vytvoření finančních podmínek pro jeho fungování. Pracoviště bude zodpovědné zejména za:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ rozvoj metodiky dalšího vzdělávání dospělých včetně jednotlivých skupin znevýhodněných na trhu práce, ○ vytvoření metodiky pro ověřování inovačního potenciálu vzdělávacích institucí, ○ vytvoření modulového vzdělávacího programu pro lektory DV až na bakalářskou úroveň (ve spolupráci s vybranou VŠ), ○ zajištění rozvoje centrálního informačního portálu pro metodiku a inovace v DV (včetně databáze sdílených metodik a příkladů dobré praxe) a propojit ho s dalšími informačními portály <p>Etapizace: 2010-15 fungování metodického pracoviště, produkce metodik, šíření informací</p>	2010 - 2015	MŠMT	OPVK – oblast podpory 4.3 Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů OPVK - oblast podpory 3.2 – Globální grant pro podporu poradenství a metodickou pomoc při zavádění inovativních vzděl. metod a technologií Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
	od 2012	TA ČR	Výzkumné granty (ad hoc studie),
	2010 - 2015	MŠMT	Hrazeno ze státního rozpočtu - 5/ročně

3.D. 2. finančně podporovat vznik a realizaci programů specificky zaměřených na znevýhodněné skupiny klientů pro rozvoj jejich profesních kompetencí i chybějících klíčových dovedností

Analýza současné situace:

Organizování rekvalifikačních programů, do kterých jsou zařazovány osoby ze znevýhodněných skupin (dlouhodobě nezaměstnaní, osoby znevýhodněné věkem, sociálním prostředím či rodinnou situací), je od počátku součástí aktivní politiky zaměstnanosti. Kromě zdravotně postižených osob, vůči kterým jsou ve velké míře uplatňovány specifické nástroje, však úřady práce tyto kategorie uchazečů zařazují většinou do běžných rekvalifikačních kurzů, dokonce jsou ze strany MPSV stanoveny doporučené podíly jednotlivých kategorií uchazečů, kteří mají být na nástroje APZ, včetně rekvalifikací zařazováni. Vzdělávací programy cíleně zaměřené na určité problémové skupiny uchazečů o zaměstnání jsou ve větší míře realizovány v souvislosti s realizací projektů v rámci Programu Iniciativy společenství EQUAL a OP RLZ. Rekvalifikační programy určené znevýhodněným skupinám na trhu práce by měly odpovídat specifickým potřebám daných kategorií uchazečů. K tomu je třeba rozvíjet jednotnou metodiku vzdělávání jednotlivých skupin klientů s ohledem na jejich specifické potřeby (viz opatření 3.D.1.).

Provádět vstupní analýzu znalostí a dovedností klientů ze sociálně znevýhodněných skupin a více přizpůsobovat vzdělávací kurzy jejich potřebám a možnostem a ambicím. Ve větší míře než u běžných rekvalifikačních kurzů by měla být zařazována praxe a podle potřeb také motivační část (zejména u osob, které byly na dlouhou dobu mimo trh práce). Kurzy by měly obsahovat také nestandardní formy učení a ve větší míře využívat audiovizuální techniky při výuce. Po absolvování kurzu by bylo vhodné pokračovat formou dohledu nad zapracováním apod.

V rámci nových operačních programů Lidské zdroje a zaměstnanost a Vzdělávání pro konkurenceschopnost je opět velká priorita kladena na skupiny znevýhodněných osob a tak se dá předpokládat, že budou vznikat nové programy zaměřené na rozvoj profesních a přenositelných kompetencí znevýhodněných skupin. Je však třeba využít zkušeností z minulého období a zajistit šíření dobrých příkladů a více systematicky přistupovat k rozvoji příslušných metodik, specifických vzdělávacích programů, standardů péče, atd. Jako nutné se také ukazuje ještě více motivovat a vtáhnout zaměstnavatele do celého procesu. Jde zejména o poskytování pracovních míst pro upevnění nabytých kompetencí a zapracování osob ze znevýhodněných skupin. Je třeba také motivovat zaměstnavatele k tvorbě a realizaci vlastních vzdělávacích programů zaměřených na zaměstnance ze znevýhodněných skupin a k ochotě investovat do jejich kvalifikačního rozvoje.

Osoby ze znevýhodněného sociálního prostředí nebo osoby jinak handicapované mají většinou problémy se studiem již na střední úrovni a často dokonce odcházejí ještě před jeho dokončením. Pro tyto skupiny se rozšíří možnosti získávat alespoň dílčí kvalifikace ať již absolvováním příslušného kurzu nebo certifikací praxí nabytých dovedností nebo kombinací obou přístupů (viz rovněž opatření 3.B.1).

Navrhovaná opatření:	Termín splnění	Gesce	Způsob a výše finančního zabezpečení (mil. Kč)
a) rozvíjet metodiku vzdělávání a rozvoje kompetencí znevýhodněných skupin podle jednotlivých typů znevýhodnění (vazba na opatření 3.D.1.b.) využít k tomu mimo jiné i vyhodnocení zkušeností z projektů realizovaných v rámci APZ, programů ESF, apod. Etapizace: 2009 vyhodnocení potřeb 2010- viz opatření 3.D.1.b)	2009	MPSV	Hodnotící studie; Částečně v rámci běžné činnosti
	2010 - 2015	MŠMT	Viz opatření 3.D.1.b)

<p>b) Navrhnout možné formy zvýhodnění či dotační podpory zaměstnavatelů, kteří sami realizují vzdělávací a rozvojové programy pro vlastní zaměstnance ze znevýhodněných skupin, či kteří na svém pracovišti umožňují zapracování znevýhodněných osob jako součást rekvalifikačních programů. Realizovat navržené formy finanční podpory.</p> <p>Etapizace: 2009 návrh daňové úlevy 2010-15 aplikace opatření</p>	2009 - 2015	MPSV	OPLZZ, oblast podpory 1.1, prioritní téma 73 Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
	2009	MF MŠMT MPSV	Návrh daňové úlevy V rámci běžné činnosti
	Průběžně	MF	Aplikace daňové úlevy

<p>c) Věnovat zvýšenou péči obtížně zaměstnatelným klientům formou grantové podpory projektů. Současně na základě získaných zkušeností s projekty navrhnout trvalé řešení integrované podpory těchto klientů v rámci APZ. K tomu učinit potřebné legislativní a organizační změny.</p> <p>Grantově podporovat poskytovatele dalšího vzdělávání, kteří vyvíjejí a realizují vzdělávací programy pro rozvoj profesních a přenositelných kompetencí pro znevýhodněné skupiny</p> <p>Etapizace: 2009-10 návrh organizačních změn, pilotáž 2011-12 návrh změn zákona o zaměstnanosti 2009-15 realizace grantových projektů</p>	2009 - 2015	MPSV	OPLZZ: oblast podpory 3.3 Integrace soc. vyloučených skupin (grantové projekty). Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
	2009 - 2012	MPSV	OPLZZ: oblast podpory 2.2 Modernizace institucí SSZ Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
	2009 - 2015	MŠMT	OPVK: Oblast podpory 3.2 „Podpora nabídky DV“, (globální granty; individuální projekty národní). Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů OPVK: Oblast podpory 4.3 – Systémový rámec DV (aktivita „vybudování a realizace aktivizačních programů..“ Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
	2009 - 2015	Spolupráce: kraje	
	2009 - 2015	MMR	IOP v kombinaci s OPLZZ Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů

3.D. 3. zkvalitnit a více individualizovat nabídku vzdělávání uchazečů a zájemců o zaměstnání podle jejich potřeb, posílit roli motivačních aktivit a praktického upevnění nabytých dovedností na pracovním místě, včetně mentoringu a koučování; zkvalitnit aplikaci individuálních akčních plánů, vyškolit pracovníky k jejich sestavování, realizaci a vyhodnocování; v souladu s nároky na zkvalitnění rekvalifikací řešit i odborné kapacity služeb zaměstnanosti a spolupracujících institucí

Analýza současné situace:

Současný systém zabezpečování rekvalifikací pro uchazeče a zájemce o zaměstnání byl postupně vyvíjen v souladu se zákonnými podmínkami aktivní politiky zaměstnanosti. Nabídka rekvalifikačních kurzů určená pro uchazeče o zaměstnání je poměrně široká. Toto sdělení však nic neříká o kvalitě jednotlivých kurzů, úměrnosti rozsahu kurzů, uplatnitelnosti absolventů kurzů na trhu práce, dostupnosti těchto kurzů pro uchazeče.

Protože úřady práce rekvalifikační kurzy nakupují od externích subjektů, mohou jen do malé míry ovlivnit kvalitu jednotlivých kurzů, obzvláště tam, kde realizaci určité rekvalifikace zajišťuje pouze jeden dostupný dodavatel. Proto je podmínkou realizace kurzu jeho akreditace, která by měla být garancí kvality kurzu. Samotná akreditace však v současné podobě, nezaručuje kvalitu kurzu. Akreditace by měla být vázána na definované standardy (viz opatření 3F).

Rekvalifikační kurzy by měly být vystavěny tak, aby umožňovaly přihlédnout k dosaženým znalostem uchazeče a jeho dosavadní praxi. Ze zkušeností úřadů práce rovněž vyplývá, že kurzy, které kromě samotného vzdělávání v dané profesi jsou doplněny o motivační část a následně o praktickou část jsou pro uplatnění jejich absolventů vhodnější. Je však třeba počítat s jejich většími náklady a delší dobou trvání.

Z hlediska úspěšnosti rekvalifikace je důležitá odpovídající poradenská podpora. Zařazování uchazečů do rekvalifikačních kurzů by ve větší míře mělo být realizováno až jako výsledek kariérového poradenství. Rovněž by bylo vhodné umožnit poradenství nebo další pomoc ještě po nástupu rekvalifikované osoby do zaměstnání nebo po zahájení podnikání, alespoň u některých typů kurzů. (V současné době nelze po vyřazení z evidence nezaměstnaných poradenství poskytnout. V opodstatněných případech je tento problém řešen evidencí dané osoby jako zájemce o zaměstnání, ale to pouze za předpokladu pokračování rekvalifikace po nástupu do zaměstnání.)

Současný systém realizace rekvalifikačních kurzů vzhledem ke stanoveným rozpočtům úřadů práce mnohdy upřednostňuje krátkodobé kurzy před kurzy dlouhodobými ukončenými získáním ucelených odborných kompetencí. Zároveň ani ze strany uchazečů o zaměstnání není zájem o dlouhodobé kurzy, neboť se tak prodlužuje délka jejich nezaměstnanosti a tím také období omezených příjmů. Při realizaci dlouhodobých kurzů by mohlo být řešením rozdělení kurzu do několika dílčích celků, přičemž některé z nich by bylo možno absolvovat při zaměstnání. Podmínkou by pak byla návaznost jednotlivých osvědčení o absolvování dílčích částí kurzu.

Pro uchazeče je důležité, aby rekvalifikace poskytla znalosti a dovednosti skutečně žádané na trhu práce. Ne vždy však obsah rekvalifikací odpovídá požadavkům zaměstnavatelů. Také struktura kurzů málo reaguje na potřeby podniků, proto by podniky měly být více zainteresovány na spolupráci s ÚP a měly mít větší možnost obsah rekvalifikací ovlivňovat.

Navrhovaná opatření:

Termín splnění

Gesce

Způsob a výše finančního

			zabezpečení (mil. Kč)
<p>a) Zajistit větší propojení rekvalifikačních/vzdělávacích a poradenských a zprostředkovacích služeb klientům. K tomu je třeba zajistit větší rozsah služeb kariérových poradců, psychologů a dalších odborníků, zlepšit jejich profesní přípravu a umožnit ve větším rozsahu nákup potřebných odborných služeb (vazba na opatření 3.G).</p> <p>Vytvořit podmínky pro efektivnější aplikaci individuálních akčních plánů</p> <p>Etapizace: 2009-10 návrh zdokonalení systému a pilotáž 2011-15 realizace</p>	2009 - 2015	MPSV	OPLZZ - oblast podpory 2.2 Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
		MŠMT	Projekt KONCEPT Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
	2009 - 2015	MPSV	Hrazeno ze SR v rámci Aktivní politiky zaměstnanosti (MPSV)
	2009 - 2015	MŠMT spolupráce: MPSV	OPVK – oblast podpory 4.3 a 3.2 Projekt UNIV 2 SYSTÉM (část) Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
	2009 - 2015	MPSV	Návazné pilotní a realizační projekty: OPLZZ - oblast podpory 2.2 Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů

3.D. 4. zajistit dostupnost dalšího vzdělávání podporou využití existujících i budováním nových vzdělávacích kapacit všech zřizovatelů

Analýza současné situace:

Podle hodnocení expertů z podniků je kapacita institucí poskytujících další vzdělávání dostatečná a celkově nabídka převyšuje poptávku. Pokud se týče její

struktury a kvality není již situace uspokojivá a nabídka často nevyhovuje potřebám zaměstnavatelů ani jednotlivců.

V posledních letech je systematicky podporováno využívání kapacit středních a vyšších odborných škol pro poskytování kurzů dalšího vzdělávání. Jsou pro to vyvíjeny vzdělávací programy, připravováni učitelé a lektori. V osmi krajích proto vznikly sítě škol, které budou vedle počátečního vzdělávání poskytovat i programy dalšího vzdělávání a stanou se autorizovanými místy ověřování a uznávání výsledků předchozího učení (viz opatření 3.B).

Navrhovaná opatření:	Termín splnění	Gesce	Způsob a výše finančního zabezpečení (mil. Kč)
a) provést průzkum kapacity a zaměření vzdělávacích institucí a vyhodnotit, v jaké míře odpovídá poptávce podniků a jednotlivců; identifikovat málo pokryté oblasti poptávky; provádět monitoring a analýzy vzdělávací nabídky (vazba na opatření 3.C.2.e)	2009 - 2010	MŠMT	Projekt UNIV 2 Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
Etapizace: 2009-10	2009 - 2010	Ostatní resorty	V rámci běžné činnosti
	2009 - 2010	Spolupráce: soc. partneři	V rámci běžné činnosti

<p>b) vytvořit podmínky pro širší zapojení vzdělavatelů všech typů (soukromých vzdělavatelů i škol) do poskytování dalšího vzdělávání v poptávaných oblastech na základě moderních forem a metod; podporovat přitom jejich vzájemnou spolupráci a efektivní využívání hmotných i odborných kapacit</p> <p>Etapizace: 2009-15</p>	2009 - 2013	MŠMT	Projekt UNIV 2 Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
	2009 - 2015	MŠMT Spolupráce: kraje, MZd, MV, MZe, MPO, MMR	OPVK - Oblast podpory 3.2 „ Podpora nabídky DV“, (globální granty; individuální projekty národní). Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
	2009 - 2015	kraje	
	2009 - 2015	MZd MV Mze MPO	Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
<p>c) Zvýšit odbornou a pedagogickou způsobilost lektorů, konzultantů, učitelů, metodických a řídicích pracovníků působících ve sféře dalšího vzdělávání (vazba na opatření 3F)</p> <p>Etapizace: 2009 -15 průběžně</p>	2009 - 2013	MŠMT	Projekt UNIV 2 Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů

3.D. 5. rozvíjet podpůrné služby usnadňující účast dospělých na dalším vzdělávání (např. péče o závislé členy rodiny, asistenční služby apod.)

Analýza současné situace:

Analýzy prokazují, že účast dospělých na dalším vzdělávání je často brzděna různými bariérami a nepříznivými podmínkami, ve kterých se jednotlivci nachází. Bez poskytnutí dodatečné podpory respektive dodatečných služeb většinou jednotlivci není schopen tyto bariéry překonat.

Patří sem zejména péče o rodinu, která je podstatnou bariérou přístupu mladší věkové skupiny ve věku 25-34 let a zejména žen k dalšímu vzdělávání. Ženy

navracející se po rodičovské dovolené zpět do zaměstnání nebo hledající nové pracovní uplatnění na trhu práce většinou nemají možnost zajistit si hlídání dětí na dobu výuky, přitom však potřebují obnovit či doplnit své znalosti.

Nejen rodinné povinnosti, ale i pracovní vytížení znamená nedostatek času, který by měl být věnován dalšímu vzdělávání. Pociťují ho lidé mladších věkových skupin, pracovníci časově exponovaných profesí, podnikatelé apod. Časový problém lze řešit přístupem k e-learningu s kvalitní lektorskou podporou.

Osoby mající zdravotní postižení trpí specifickými bariérami, které souvisí s charakterem jejich postižení. Většinou není zajištěna bezbariérovost přístupu, je obtížná doprava do místa konání pro osoby upoutané na vozík nebo nevidomé, formy výuky nejsou přizpůsobené potřebám lidí se zrakovým a sluchovým postižením, apod.

V současné době při realizaci rekvalifikačních financovaných v rámci aktivní politiky zaměstnanosti není možné poskytnout účastníkům rekvalifikačních podpůrných služeb v potřebném rozsahu. Výjimku tvoří pouze náklady na dopravu, ubytování a stravu účastníka kurzu, případně doprovázející osoby, které může uchazeči uhradit úřad práce jako tzv. náklady spojené s rekvalifikací. Větší možnost poskytovat doprovodné služby zavedly projekty financované z ESF. Zkušenosti z těchto projektů je třeba vyhodnotit a navrhnout systémové řešení, jak podpůrné služby propojit se vzdělávacími aktivitami, aby bylo zajištěno jejich fungování i po skončení financování ze strukturálních fondů. V závislosti na cílové skupině účastníků dalšího vzdělávání by měla být systematicky umožněna úhrada nákladů, které s účastí na vzdělávání souvisí. Je však třeba ošetřit nebezpečí zdvojení některých dávek.

Navrhovaná opatření:	Termín splnění	Gesce	Způsob a výše finančního zabezpečení (mil. Kč)
a) vyhodnotit zkušenosti z realizovaných projektů obsahujících doprovodné služby/aktivity podporující účast v dalším vzdělávání, resp. rekvalifikačních jednotlivých sociálních skupin Etapizace: 2009	2009	MPSV	V rámci běžné činnosti
b) Navrhnout systémové řešení, které by umožnilo úhradu dodatečných nákladů spojených s doprovodnými službami a to: a) jednotlivcům (v závislosti na cílové skupině účastníků dalšího vzdělávání úhrada dodatečných nákladů, které s účastí na vzdělávání souvisí); b) vzdělávatelům, kteří poskytují služby i pro znevýhodněné skupiny, poskytovat dotace na zajištění podpůrných služeb pro znevýhodněné skupiny a to např. z prostředků úřadů práce, z rozpočtů místních a regionálních samospráv apod. Etapizace: 2009-10 návrh systémového řešení a legislativní úpravy 2009-15 realizace grantových projektů z OP LZZ	2009 - 2010	MPSV MŠMT Spolupráce: kraje	Systémový návrh a legislativní návrh V rámci běžné činnosti
	2009 - 2015	MPSV	OPLZZ - Oblast podpory 2.1 „Posílení aktivní politiky trhu práce“ (grantové projekty) Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů

<p>c) podporovat realizaci vzdělávacích programů s využitím moderních technologií - distanční vzdělávání, e-learningové kurzy, M-learningové kurzy (učení se s přenosným multimediálním přehrávačem), které snižují nedostupnost „klasického“ prezenčního vzdělávání (vazba na opatření 3.D.1.b)</p> <p>Etapizace: 2009-15</p>	2009 - 2015	MŠMT	<p>OPVK- Oblast podpory 3.2 „Podpora nabídky DV, (globální granty i individuální projekty národní)</p> <p>Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů</p>
<p>d) Více finančně podporovat zařízení (např. mateřská centra, komunitní centra, knihovny apod.), která jsou schopná zajistit podpůrné služby</p> <p>Etapizace: 2009-15 průběžné grantové projekty</p>	2009 - 2015	<p>MPSV</p> <p>Spolupráce: kraje</p>	<p>OPLZZ: -Oblast podpory 3.1 „Podpora sociální integrace a soc. služeb</p> <p>Oblast podpory 3.3 - Integrace sociálně vyloučených na trhu práce</p> <p>Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů</p> <p>7 ROP NUTS II</p> <p>Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů</p>

3.D. 6. podporovat získání a rozvoj klíčových dovedností dospělých v oblasti ICT a jazykové průpravy

Analýza současné situace:

Současná znalost angličtiny a ostatních cizích jazyků není mezi dospělou populací v ČR uspokojivá. Dle průzkumu SIALS se jen 15 % Čechů domnívá, že se domluví anglicky, a 55 % uvádí, že se domluví nějakým cizím jazykem. Ani tyto údaje však nejsou spolehlivé. Nestačí „domluvit se“. Aktivní znalost cizích jazyků je často slabá i u vysokoškolsky vzdělaných odborníků, kteří tuto znalost k práci nezbytně potřebují. Zejména odborníci s technickým vzděláním mají vážné jazykové bariéry. To brzdí internacionalizaci českého výzkumu a vývoje, efektivnost zapojení české výroby a služeb do globalizačních procesů, integraci do evropských formálních i neformálních struktur.

Nabídka jazykových kurzů pro dospělé je v současné době poměrně rozsáhlá, jejich kvalita je však velmi různá. Cenová úroveň kurzů nebo jejich časová

dostupnost představuje pro některé sociální skupiny bariéru účasti. Je proto důležité vytvoření přijatelných podmínek pro různé skupiny klientů (včetně televizních a internetových programů, letních a prázdninových kurzů, atd.).

Úroveň počítačových dovedností a využívání internetu v ČR je na nižší úrovni než v průměru v členských zemích EU. Platí to pro všechny generace, nejvíce však pro střední generaci, která na rozdíl od nejmladší věkové skupiny nezachytila zcela nástup informačních technologií a podstatně zaostává za svými vrstevníky v EU. Počítačová gramotnost je také slabší mezi venkovskou populací a zcela nedostatečná mezi příslušníky sociálně znevýhodněných skupin.

V nedávné minulosti bylo podporováno získávání počítačové gramotnosti prostřednictvím realizace Národního programu počítačové gramotnosti, který byl ministerstvem informatiky zahájen v roce 2003. Jeho cílem bylo naučit zájemce zejména z řad starších osob a znevýhodněných skupin základům práce s počítačem a s internetem. Od roku 2005 byl program rozšířen o dva subprogramy. První z nich byl zaměřen zejména na občany se zdravotním postižením („Handicap“), druhý si kladl za cíl naučit občany pracovat s Portálem veřejné správy, tj. vyhledávat v zákonech, řešit nejrozmanitější životní situace s pomocí internetu, komunikovat s úřady prostřednictvím e-podpisu a e-podatelný anebo podávat daňová přiznání přes internet („Občan, úředník a portál veřejné správy. Program byl ukončen v roce 2006.

Navrhovaná opatření:	Termín splnění	Gesce	Způsob a výše finančního zabezpečení (mil. Kč)
a) zajistit organizačně i finančně přístup jednotlivců z různých sociálních skupin ke vzdělávání zaměřenému na rozvoj jazykových a ICT kompetencí Etapizace: 2009 2010-	2009 - 2015	MŠMT	OPVK - oblast podpory 3.1, „Individuální DV“ (kompetence: jazykové, ICT, podnikatelské) Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů

<p>b) zajistit kvalitu vzdělávacích programů v těchto oblastech kompetencí (vazba na opatření 3. F), eventuelně podpořit jejich rozvoj</p> <p>Etapizace: 2009 rozvoj standardů 2010-11 realizace činností zajištění kvality</p>	2009 - 2011	MŠMT	Projekt KONCEPT (viz opatření 3.F) Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
	2009 - 2011	MŠMT	OPVK - Oblast podpory 3.2 „Podpora nabídky DV“ (globální granty i individuální projekty národní) Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
<p>c) zajistit zapojení informačních a veřejných sdělovacích prostředků (TV, rozhlas, tisk knihovny, apod.) do poskytování výukových programů populární formou a do šíření informací</p> <p>Etapizace: 2009 přípravná fáze 2010-15 realizace programů, informačních produktů</p>	2009 - 2015	MŠMT	OPVK - oblast podpory 3.1 „Individuální DV“ Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
	2009 - 2015	MŠMT MK Spolupráce: soc. partneři, kraje	OPVK - Oblast podpory 3.2 „Podpora nabídky DV“, (globální granty i individuální projekty národní) Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
<p>d) využít knihovny k podpoře počítačové a informační gramotnosti obyvatel. Zlepšit nabídku knihoven v oblasti cizojazyčné literatury a elektronických informačních zdrojů pro jazykovou výuku obyvatel.</p>	2009 -2014	MK Spolupráce: kraje, obce	MK – programy Veřejné informační služby knihoven, Knihovna 21. století Regionální funkce knihoven - kraje

3.D. 7. podporovat rozvoj zájmového a občanského vzdělávání

Analýza současné situace:

Národní politika posilování aktivního občanství neexistuje, chybí i jeho jednotné vymezení. Nejčastěji se pod občanským vzděláváním rozumí různé formy neformálního vzdělávání a informačního působení, které přispívají k občanskému uvědomění, boji proti diskriminaci, ochraně životního prostředí a zdraví a rovněž k rozvoji ekonomické gramotnosti včetně gramotnosti finanční. Mezi českou populací obecně a zejména u některých znevýhodněných sociálních skupin je zatím stále nízká úroveň znalostí a dovedností, které jsou nezbytné pro praktickou schopnost ekonomického rozhodování a jednání, včetně uvědomění si s tím spojených rizik.

Občanské vzdělávání dospělých v ČR je zatím jevem velmi ojedinělým a existující nabídka je obtížně specifikovatelná. Naproti tomu v mnoha vyspělých zemích, např. v USA, Kanadě a některých státech Evropy probíhají úspěšné programy občanského neformálního vzdělávání dospělých, které jsou prováděny v partnerství vzdělávacích institucí, sociálních partnerů, médií, neziskových organizací a s podporou vlády. V poslední době jsou ve státech EU stále více rozšířeny aktivity a projekty tzv. spotřebitelského vzdělávání, které vhodně propojují vzdělávání v oblasti spotřebitelského práva, finanční gramotnosti, osobní (udržitelné) spotřeby, životního prostředí a zdraví.

V ČR je proto třeba vytvořit potřebné vzdělávací a informační programy občanského vzdělávání, rozvíjet různé formy jejich realizace tak, aby efektivně působily na různé sociální skupiny dospělé populace. Vzhledem k tomu, že vzdělavatelé v oblasti občanského vzdělávání dospělých zatím v ČR téměř neexistují, je třeba nejprve podpořit projekty se zaměřením na přípravu lektorů a dalších odborníků s důrazem na jejich kvalitu a politickou nezávislost.

Zájmové vzdělávání je iniciováno zpravidla jednotlivcem a slouží především pro rozvoj jeho individuálních zálib a trávení volného času. Zároveň však představuje potenciál pro možné rozšiřování profesních kompetencí a přispívá jak ke kultivaci jednotlivce, tak společnosti. Zájmové vzdělávání má v ČR určitou tradici, zejména v oblasti kultury, umění, populárně vědeckých přednášek, ale i řízení motorových vozidel, zdokonalování manuálních činností a práce s různými materiály, atd.. V současné době je zájmové vzdělávání nabízeno na základě tržních principů, pouze v některých případech je nabídka některých zařízení, zejména kulturních center, knihoven, muzeí, apod. částečně dotovaná z veřejných prostředků formou poskytování prostorů k přednáškám a někdy i příspěvkem na vstupné. **Zájmové vzdělávání pro dospělé mohou poskytovat také zařízení, která jsou součástí vzdělávací soustavy.**

Zájmové vzdělávání pro svou netradiční podobu odlišnou od školního vzdělávání může také sehrát důležitou roli při získávání sociálních, obecných i odborných kompetencí osobami ze sociálně znevýhodněného prostředí. Musely by však být vytvořeny podmínky (organizační, finanční, informační), které by zájmové vzdělávání učinily přístupné i pro tyto skupiny.

Navrhovaná opatření:	Termín splnění	Gesce	Způsob a výše finančního zabezpečení (mil. Kč)
a) navrhnout na základě analýzy zahraničních zkušeností základní prvky občanského vzdělávání a nejhodnější formy jejich poskytování pro jednotlivé cílové skupiny	2009 - 2010	MŠMT - studie MK MŽP	OPVK-Oblast podpory 3.2 „Podpora nabídky DV“ Hrazeno z prostředků ESF -

<p>Etapizace: 2009 zpracování návrhu, meziresortní diskuse</p>		<p>MZDR relevantní resorty</p> <p>Spolupráce: kraje, soc. partneři</p>	<p>podle rozsahu schválených projektů</p> <p>Spolupráce v rámci běžné činnosti</p>
<p>b) zpracovat jednotlivé vzdělávací/informační moduly s ohledem na způsob jejich šíření (vzdělávací programy, kurzy, rozhlas, televize, knihovny, tisk, internet, letáky, apod.); připravit lektory, odborné a mediální pracovníky pro jejich realizaci</p> <p>Etapizace: 2010-11</p>	<p>2009 - 2011</p>	<p>MŠMT</p>	<p>OPVK -Oblast podpory 3.2 „Podpora nabídky DV“,(globální granty i individuální projekty národní) Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů</p>
	<p>2009 - 2011</p>	<p>MK relevantní resorty</p> <p>Spolupráce: kraje, soc. partneři</p>	<p>Hrazeno ze státního rozpočtu - 30/ročně</p>
	<p>2009 - 2013</p>	<p>MŠMT</p>	<p>Hradit z Komunitárních programů DG Sanco (40% kofinancování ze SR)</p>

c) podporovat realizaci vzdělávacích modulů vhodnými způsoby jejich šíření (vzdělávací programy, kurzy, rozhlas, televize, knihovny, tisk, internet, letáky, apod.) a podporovat účast jednotlivců	Průběžně	MŠMT MF MK relevantní resorty Spolupráce: kraje, soc. partneři	Podpora v rámci rozpočtových kapitol MK a MŠMT
	2009 - 2013	MŠMT	Hradit z Komunitárních programů DG Sanco (40% kofinancování ze SR)
d) realizovat propagační kampaně na podporu zájmu o občanské vzdělávání Etapizace: 2009-15	2009 - 2013	MŠMT	Hradit z Komunitárních programů DG Sanco (40% kofinancování ze SR)
	2009 - 2015	MK MŠMT relevantní resorty Spolupráce: kraje, soc. partneři	

e) podpora zájmového vzdělávání znevýhodněných skupin jako aktivního způsobu trávení volného času a sociální integrace Etapizace: 2009-15	2009 - 2015	MŠMT	OPVK - oblast podpory 3.2 Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
		MK Spolupráce: kraje	Hrazeno ze státního rozpočtu v kap. MK
	2009 - 2015	NUTS II	7 ROP NUTS II Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů

3. E. Zvýšit úroveň vzdělávání zaměstnanců podniků tak, aby se stalo účinným faktorem posilování konkurenceschopnosti podniků a profesní flexibility zaměstnanců

3.E. 1. zavádění podnikových systémů rozvoje lidských zdrojů, podpora síťování podniků a předávání zkušeností v oblasti vzdělávání zaměstnanců, podpora malých a středních podniků při vzdělávání zaměstnanců realizovaná různými formami, modulové vzdělávací programy, příprava podnikových lektorů

Analýza současné situace:

Podniky začaly v posledních letech věnovat vyšší pozornost vzdělávání svých zaměstnanců. Podle šetření Eurostatu CVTS 3 se to projevilo i ve větší míře aplikace moderních přístupů k rozvoji lidských zdrojů a to i přesto, že podniky negativně pociťují nedostatek systémové podpory ze strany státu.

Existují však značné rozdíly mezi podniky různé velikosti. Sektor MSP, který představuje největšího zaměstnavatele (podíl MSP na celkové zaměstnanosti dosahuje kolem 60 %) neklade stále dostatečný důraz na vzdělávání a rozvoj svých zaměstnanců. Zejména v této oblasti zaostávají malé podniky do 50 zaměstnanců, jejichž management nemá dostatek znalostí, zkušeností a informací, personální agenda a RLZ zde není vykonávána specialisty, vzdělávací potřeby jsou s ohledem na větší šíři pracovních činností vykonávaných jednotlivými pracovníky obtížněji definovatelné a jsou problémy s časovým uvolňováním pracovníků na školení. Tyto podniky mají také obtížnější přístup k informacím a poradenským službám. Metodická i informačně-poradenská podpora MSP proto byla předmětem mnoha projektů financovaných jak státem, tak z ESF či jiných evropských zdrojů. Výstupy těchto projektů je třeba vyhodnotit, sjednotit metodiky, rozpracovat nástroje a podporovat jejich další rozvoj a šíření zkušeností. Existující dotační programy, zejména programy kofinancované z ESF jsou zatíženy nadměrnou administrativou a s tím spojenými nároky na dodatečné personální kapacity.

V oblasti vzdělávání a RLZ zatím není spolupráce mezi podniky na dostatečné úrovni. Programy RLZ a různé formy vzdělávání zaměstnanců (kromě povinných školení daných zákonem) jsou zejména velkými podniky považovány za know how podniku v oblasti rozvoje lidských zdrojů. Proto jsou spolupráce a předávání zkušeností mezi podniky v otázkách RLZ omezené, pokud se uplatňují pak většinou v rámci společného oboru činnosti (automobilový průmysl) či v rámci klastrů. Naproti tomu malé a střední podniky mají přístup k potřebným metodikám, informacím a finančním prostředkům velmi omezený. Proto by měly být vytvořeny systémové podmínky, aby tyto podniky mohly využívat metodickou a poradenskou podporu při sdílení informací, sdílení kapacit pro přípravu školitelů a šíření dobrých příkladů.

Navrhovaná opatření:

Termín splnění

Gesce

Způsob a výše finančního zabezpečení (mil. Kč)

<p>a) Shrnutí a vyhodnocení metodických přínosů projektů zaměřených na podporu vzdělávání a RLZ v MSP, založení a rozvoj databanky dobrých příkladů</p> <p>Rámcový odhad nákladů: 1,5 mil. Kč</p> <p>Etapizace: 2009</p>	2009	MPO MPSV	Studie+ webový nástroj 1,5
<p>b) Podpořit rozvoj poradenství a podpory zavádění systémů RLZ a vzdělávání v MSP</p> <p>Rámcový odhad nákladů: 150 mil. Kč / rok</p> <p>Etapizace: 2009-15</p>		MPSV	OPLZZ - Oblast podpory 1.1 Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
	2009 - 2015	MPO Czechinvest	OPPI - program „Poradenství“ Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
<p>c) Realizovat podporu síťování podniků pro zajištění vzdělávání zaměstnanců (včetně mikropodniků), rozvoj společných programů přípravy interních lektorů, a pro zlepšení výměny informací a zkušeností včetně pořádání společných konferencí a seminářů</p> <p>Rámcový odhad nákladů: 100 mil. Kč / rok</p> <p>Etapizace: 2009-15</p>	2009 - 2015	MPO Czechinvest	OPPI - oblast podpory 5, pokrač. programu „Školící střediska“ (pouze sektory definované programem) Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
	2008 - 2015	MPO Czechinvest	OPPI - program „Spolupráce“ (podpora klastrů) Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
		MPSV	OPLZZ - Oblast podpory 1.1 Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů

3.E. 2. podpořit progresivní vzdělávací aktivity podniků při rozšiřování výroby, zavádění nových technologií, inovačních změnách apod.;

Analýza současné situace:

Nedostatek kvalifikovaných pracovníků se obecně stává brzdou rozšiřování výroby v podnicích. Rozsah vzdělávání v podnicích je sice na relativně dobré úrovni ve srovnání s průměrem EU-27, ale stále nadměrnou část z toho zabírají ze zákona povinná školení (29% v ČR oproti 12% v EU-27).

Nedostatečná jazyková příprava pracovníků je omezením při implementaci nových technologií, kde je nutná spolupráce se zahraničními experty, omezuje také možnosti uplatňování výrobků na zahraničních trzích a poskytování servisu pro zahraniční zákazníky. Rovněž chybí znalosti a zkušenosti managementu s projektovým řízením, což je brzdou pro zavádění moderních metod řízení.

Inovující podniky, které buď zavádějí nové výrobní a organizační postupy nebo které vyvíjejí inovace svých produktů, pociťují ještě větší problémy spojené se získáním a přípravou vhodných zaměstnanců. Inovující podniky mají také větší problém získat od externích vzdělávacích institucí potřebná školení a proto jsou nuceny si v podstatně větším rozsahu než běžné podniky zajišťovat vzdělávání svých zaměstnanců vlastními lektory. Podpora podnikových lektorů by proto měla být intenzivnější

3.E. 3. poskytovat finanční a organizační podporu restrukturalizujícím se podnikům při přípravě zaměstnanců na nové činnosti, či práci u jiných zaměstnavatelů, podporovat nové formy kooperace podniků s úřady práce.

Analýza současné situace:

Podpora podniků při restrukturalizaci formou poskytování rekvalifikací nebo finanční úhrady nákladů na rekvalifikace a přípravu nových pracovníků je součástí aktivní politiky zaměstnanosti. Profesní zaměření rekvalifikací a kooperace úřadů práce s podniky v této oblasti by měla být posílena.

Stále je nedostatečné zajištění zpětné vazby mezi podniky, úřady práce a vzdělavateli a hledání společných řešení problémů zaměstnanosti v regionech. Je nutné rozvíjet nové formy partnerské spolupráce mezi podniky a úřady práce na regionální úrovni při poskytování informačního servisu pro podniky, při získávání a odborné přípravě potřebných zaměstnanců, při rozvoji poradenství, atd.

Navrhovaná opatření:

Termín splnění

Gesce

Způsob a výše finančního zabezpečení (mil. Kč)

a) propojování podniků a vzdělávacích institucí ke zjišťování vzdělávacích potřeb a ke spolupráci na společném vývoji vzdělávacích kurzů podle potřeb klienta	2009 - 2010	MPSV MPO	OPLZZ - oblast podpory 1.1 individuální projekty s odvětvovou působností na národní a region. úrovni; GG Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
		MŠMT Spolupráce: kraje	
b) spolupráce úřadů práce se vzdělávacími institucemi na přípravě programů šitých na míru pro vybrané skupiny uchazečů Etapizace: 2009-15	2009 - 2015	MPSV	OPLZZ - oblast podpory 1.2, individuální projekty, grantové projekty Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů OPLZZ - oblast podpory 2.1 Posílení aktivních politik zaměstnanosti Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
		MŠMT Spolupráce: kraje	

<p>c) posílení systematické spolupráce úřadů práce s podniky při přípravě pracovních sil v potřebné kvalifikační struktuře</p> <p>Etapizace: 2009-15</p>	2009 - 2015	MPSV	<p>OPLZZ - oblast podpory 1.2, individuální projekty, grantové projekty Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů</p> <p>OPLZZ - oblast podpory 2.1 Posílení aktivních politik zaměstnanosti Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů</p>
<p>d) podporovat sdílení informací o inovacích v podnicích zejména formou podpory podnikového vzdělávání a podporou profesního rozvoje podnikových lektorů; zjednodušení přístupu podniků k této podpoře</p> <p>Etapizace: 2009</p>	průběžně	MPO	V rámci běžné činnosti
	průběžně	MPSV	V rámci běžné činnosti

3. F. Zvýšit kvalitu dalšího vzdělávání

3.F. 1. podpořit systém externího hodnocení kvality nabídky prostřednictvím certifikace lektorů a akreditace vzdělávacích programů, které jsou realizovány v souvislosti s čerpáním finančních prostředků z veřejného rozpočtu; vyhodnotit kvalitu existujících dílčích aktivit v oblasti certifikace, vytvořit standardy a metodiky hodnocení a zajistit podmínky pro jejich aplikaci

3.F. 2. podporovat informačně, metodicky a finančně různé formy podpůrných aktivit vedoucí ke zkvalitnění nabídky (spolupráce v sektorově nebo jinak účelově zaměřených sítích, rozšiřování informací a dobrých příkladů apod.)

3.F. 3. podněcovat vývoj a zavádění kritérií a postupů při sebehodnocení vzdělávacích institucí

Analýza současné situace:

Kvalita procesu dalšího vzdělávání závisí na třech vzájemně souvisejících a provázaných faktorech: na všeobecné schopnosti vzdělávací instituce plnit požadavky zákazníků, na kvalitě lektorů a na kvalitě poskytovaných vzdělávacích programů.

Charakteristickými rysy pro tuto oblast jsou: nízká propagace, obecně malá informovanost o důležitosti kvality ve vzdělávání (týká se i sféry zaměstnavatelů) včetně nutnosti jejího zvyšování a udržování, vznik velkého množství vzdělávacích institucí po roce 1989, o jejichž úrovni (kvalitě) nejsou v mnoha případech k dispozici dostupné informace.

Akreditace vzdělávacích programů

Pro oblast akreditací vzdělávacích programů, které jsou realizovány za pomoci finančních prostředků ze státního rozpočtu (ale i mimo ně), existuje řada resortních akreditačních systémů:

- a) akreditace rekvalifikačních programů (MŠMT)
- b) akreditace dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (MŠMT)
- c) akreditace vzdělávání úředníků státní správy a místních samospráv(MVČR)

- d) akreditace dalšího vzdělávání zdravotníků (MZd)
- e) akreditace vzdělávání pracovníků v sociálních službách (MPSV)
- f) akreditace vzdělávání v oblasti sportu (MŠMT).

Resortní pojetí těchto akreditací vyústilo v několik odlišných systémů, které vzhledem k cílové skupině vyžadují různý stupeň požadavků a různé údaje a doklady pro udělení akreditace. Tyto akreditace obecně otevírají možnost využívání finančních prostředků dle zvláštních právních předpisů. Jejich nezbytnost je často devalvována nejednotností při definování požadavků na kvalitu vzdělávací instituce (a lektorů pro daný obor) a následně pak malou možností akreditovaný vzdělávací program kontrolovat, akreditaci odebrat či neudělovat. Současně v tomto systému hraje velkou roli to, že tyto systémy nejsou prioritně využívány jakožto systémy pro osvědčování kvality či pro přístup k finančním prostředkům ze státního rozpočtu, ale jako součást firemního marketingu vzdělávací společnosti. V současné době byla nastavena spolupráce a komunikace zástupců jednotlivých resortních akreditačních systémů v rámci projektu Kvalita v dalším profesním vzdělávání (OP RLZ).

Kvalita lektorů a manažerů vzdělávání

Nejužívanější formou ověřování kvality osob je jejich certifikace dle zvláštních předpisů. V EU v současnosti převládá certifikace ve smyslu norem ČSN EN ISO 17 024 podložená národní akreditací ve smyslu uvedené normy.

Certifikace lektorů v ČR v současné době v širší míře neprobíhá. Doposud byly v ČR realizovány pouze některé dílčí aktivity (např. certifikovaný kurz lektorů a manažerů vzdělávání dospělých – AIVD; současný seznam certifikovaných lektorů uvedených na www.aivd.cz čítá 251 jmen).

Možnost využití certifikace personálu dle výše uvedené ISO normy přinesl až systémový projekt „Kvalita v dalším profesním vzdělávání“ (KDPV). Výstupy projektu KDPV zahrnují i postupy propagace a zajištění všeobecné informovanosti (informační systém) o certifikovaných osobách, jejich odbornosti a zkušenostech. Vzhledem k aktuálnosti ukončení je zatím předčasné hodnotit přijetí výsledků tohoto projektu odbornou i „zákaznickou“ veřejností. Systémový projekt se svým zaměřením dostal i nad rámec opatření Strategie ČŽU a kvalitu dalšího vzdělávání kultivuje i v oblastech mimo aktivity, které jsou spolufinancovány z veřejných rozpočtů.

Kvalita vzdělávacích institucí

Pro ověřování kvality vzdělávacích institucí je v ČR v současnosti využíváno (nebo připraveno k využití) několik systémů, které je možno rozdělit do tří skupin:

- certifikační systémy privátní (QFor, BenchFor)
- certifikační systémy založené na normách ISO 9000 a ošetřené mezinárodně uznávanou akreditací
  - ISO 9001 (klasický) – certifikovány desítky organizací, jen v databázi NIS-PJ, která není úplná, je 145 vzdělávacích organizací s certifikátem ISO 9001, celkově lze počet certifikátů ISO 9001 v ČR odhadnout na minimálně 300
  - ISO/IWA 2:2003 (a 2007) – Směrnice pro aplikaci ISO 9001:2000 ve vzdělávání (vydalo NIS-PK v letech 2003 a 2007) - začíná se postupně využívat
  - EDuIQ 9001 – systém vyvinutý v rámci projektu KDPV, připravený k aplikaci
- systémy založené na sebehodnocení vzdělávacích institucí
  - CAF (Common Assessment Framework) – vyvinutý Evropským institutem (Aplikační příručka modelu CAF pro školy vydaná NIS-PK v roce 2007)
  - Model EFQM (evropský model excellence)
  - KVIS – systém vyvinutý v rámci projektu KDPV, připravený k aplikaci

Jak již bylo naznačeno, přes to, že se v rámci prostoru kvality dalšího vzdělávání realizovala řada aktivit, nebyla žádná z těchto plně funkční a nová opatření (např. projekt KDPV) jsou k implementaci připravena. Z toho důvodu je třeba podpořit existující či vytvořit nová opatření tak, aby akreditace vzdělávacího programu a certifikace personálu vzdělávacích institucí, vždy svědčila o vhodném využití finančních prostředků ze státního rozpočtu a byla v široké míře využívána.

Navrhovaná opatření:	Termín splnění	Gesce	Způsob a výše finančního zabezpečení (mil. Kč)
a) V souvislosti s požadavky na způsobilost osob působících v dalším vzdělávání (zejm. lektor vzdělávání dospělých) vytvořit jako nástroj zjišťování kvalifikace standardy s cílem zapojit je do Národní soustavy kvalifikací (vzorem mohou být dílčí kvalifikace cvičitel/instruktor horské služby). Tuto kvalifikaci vyžadovat jako jednu z podmínek přístupu ke zdrojům z veřejných rozpočtů (např. rekvalifikace).	I. 2010	MŠMT	Projekt Koncept; aktivita Kvalita DV Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
b) Vytvořit podmínky pro vznik platformy pro komunikace zástupců resortních akreditačních systémů pro sdílení dobrých praxí v rámci jednotlivých systémů. Podpořit možné sdílení a rozvoj některých obecných částí systémů (stanovení požadavků na doložení kvality vzdělávací instituce, metodika kontrol, vedení databází, elektronické podání,	I. 2010	MŠMT	Projekt Koncept; aktivita Kvalita DV Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených

minimální standard informovanosti médií umožňující dálkový přístup, atd.) tak, aby docházelo k meziresortní spolupráci na tvorbě systémů a aby akreditace směřovala ke kvalitě výstupů vzdělávání spíše než k precizaci a formalizaci postupů.			projektů
c) Na základě informací a zkušeností získaných ze systémového projektu MPSV „Kvalita v dalším profesním vzdělávání“ pilotně ověřit mechanismus podpory vzdělávacích institucí či interních firemních vzdělávacích systémů pomocí systému sebehodnocení/hodnocení (např. formou ratingu vzdělávacích institucí). Dopracování tohoto systému iniciovat za úzké spolupráce vzdělávacích institucí a jejich střešních organizací. Systém vytvořit s akcentem na jednoduchost a udržitelnost bez podpory státu.	II. 2011	MŠMT	Projekt Koncept; aktivita Kvalita DV Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
d) Jednotně prezentovat výstupy těchto opatření, tak aby se postupně zvyšovala informovanost o možnostech využití systémů „kvality dalšího vzdělávání“.	II. 2011	MŠMT	Projekt Koncept; aktivita Kvalita DV Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
e) Vytvářet kvalifikační a hodnotící standardy jako základní kritérium pro hodnocení kvality dalšího vzdělávání na úrovni „výstupů vzdělávání“.	III. 2015	MŠMT MPSV	Projekt NSK Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů Projekt NSP Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
f) Pro vybrané profese v rezortu kultury zavést systém akreditovaného vzdělávání	2010 – 2014	MK	Státní kulturní politika 2009 – 2014, ad 2.9

3. G. Rozvinout informační a poradenský systém pro uživatele dalšího vzdělávání

3.G. 1. propojit dosud oddělené databáze vzdělávacích příležitostí (veřejné i soukromé) do komplexního informačního systému poskytujícího ucelené informace o nabídce programů, kurzů a o jiných vzdělávacích možnostech, o vzdělavatelích, o kvalitě nabídky, o podmínkách účasti včetně práv a povinností vyplývajících z platných právních předpisů, o možnostech získání podpor apod.

3.G. 2. zajistit kvalitu (věrohodnost) informací a jejich pravidelnou aktualizaci, šířit informace prostřednictvím různých médií, aby byly dostupné pro všechny cílové skupiny, zajistit uživatelsky pohodlný třídící systém informací dostupných na internetu

Analýza současné situace:

V posledních letech vznikají národní a mezinárodní informační sítě, jejichž zdrojem jsou zejména regionální databáze. Rozšiřují se integrované služby, které poskytují informace nejen o nabídkách vzdělávání a kurzech, ale také o možnostech uplatnění na trhu práce, volných místech a trendech vývoje, charakteristikách jednotlivých i nově vznikajících profesí jak na národní, tak evropské úrovni (např. systém EURES, český NSP a ISTEP).

Moderní informační zdroje založené na moderních informačních a komunikačních technologiích se stávají pro poradce nástrojem se stále rostoucím významem, avšak je nutné mít na paměti, že je to stále pouze jeden z nástrojů jejich práce a že v žádném případě tak nelze zcela nahradit práci kvalifikovaného kariérového či profesního poradce, tak jako nelze plně nahradit osobní kontakt dokonalým informačním systémem.

I když v České republice funguje několik relativně samostatných nepropojených informačních zdrojů týkajících se vzdělávání dospělých, zatím neexistuje ucelený informačně poradenský systém. Současné aktivity a projekty vytvářejí však solidní základ pro jeho tvorbu a fungování.

Zprovoznění podobných služeb je první fází, na kterou navazují cílené informační kampaně, dostatečné zajištění provozu kompetentním a vyškoleným personálem a v neposlední řadě zpřístupnění těchto informačně poradenských služeb široké veřejnosti prostřednictvím celonárodní sítě institucí, které svým charakterem, potenciálem zaměstnanců, prostorovými možnostmi a snadnou dostupností vytvářejí podmínky pro široké využití nabízených služeb.

S prvním řešením na sjednocení poradenských služeb a propojení informačních databází ve směru k dalšímu vzdělávání přišel systémový projekt realizovaný v rámci OP RLZ opatření 3.3 s názvem Informačně poradenský systém.

Navrhovaná opatření:

Termín splnění

Gesce

**Způsob a výše finančního
zabezpečení (mil. Kč)**

a) Prohloubit užitečnost vytvořeného informačně poradenského systému ve službách zaměstnanosti a rozvoj jejich provázanosti se současnými informačně poradenskými systémy usnadňující orientaci na trhu práce.	II. 2012	MŠMT MPSV	Koncept (OP VK) Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů IPSYS2, ITP2
b) Zabezpečení udržitelnosti systému a jeho rozvoje, včetně aktualizace a optimalizace jeho zapojení do celoživotního poradenství	II. 2012 Průběžně	MŠMT MPSV	Koncept (OP VK) Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů IPSYS2, ITP2
c) Zajištění podpory užívání portálu cílovými skupinami	II. 2012	MŠMT MPSV	Koncept (OP VK) Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů IPSYS2, ITP2

3.G. 3. zajistit zvyšování kvality poradenských služeb zlepšením metodiky práce s dospělými klienty a zpracováním metodik práce se specifickými skupinami klientů, proškolení pracovníky poradenských a informačních služeb v nových metodách a individualizovaných přístupech

3.G. 4. rozšířením kapacit poradenských služeb a provázáním jejich jednotlivých složek zajistit komplexnost poradenských služeb a jejich dostupnost pro všechny zájemce ve všech fázích jejich studijního i pracovního života

Analýza současné situace:

Značná část občanů a obyvatelů ČR dosud nemá přístup k specificky zacíleným poradenským službám. To platí nejen pokud jde o některé rizikové skupiny

(jako jsou imigranti, nebo studenti, kteří předčasně odešli ze školy), ale také pokud se jedná o dospělé, kteří chtějí změnit zaměstnání nebo nadané žáky a studenty. K zjištění přesného rozsahu, ve kterém jsou poradenské služby poskytované specifickým, sociálně zranitelným skupinám je nutné realizovat pravidelná empirická šetření. Na evropské úrovni neexistuje definice ukazatelů, které by umožnily hodnocení praxe systémů s ohledem na obecné a dílčí cíle poradenských služeb. Většina evropských zemí včetně ČR prokazuje značné mezery v poskytování těchto služeb; poradenství v místě zaměstnání, je např. ve většině systémů nerozvinuté s tím, že o nezaměstnané se z velké části, pokud ne zcela, stará veřejná služba zaměstnanosti. Dokonce i tam, kde jsou služby poskytovány ve větším rozsahu, poptávka po takových službách může být malá nebo zůstat „latentní“. Někteří občané si nemusí být vědomi potřeb, které mají, či toho, že takové potřeby lze řešit na základě služeb dostupných zdarma. To ukazuje na potřebu zlepšení informovanosti občanů o nabídce poradenských služeb.

Zapojení občanů do zajištění kvality poradenských služeb je velmi omezeno, hlavně z důvodu, že mnoho občanů nemá povědomí o standardu služeb, o které mohou podle práva usilovat. V ČR v současné době neexistují žádné mechanismy zajišťující aktivní podíl uživatelů služeb na těchto procesech.

Hlavní výzvou v současné situaci je koordinace a spolupráce napříč sektory. Snahy o to, aby různé sektory společně pracovaly a přišly s komplexnější, propojenou a vyčerpávající službou jsou mařeny odporujícím si chápáním toho, co poradenství skutečně zahrnuje, nebo by zahrnovat mělo. Vzdělávací sektor zdůrazňuje dlouhodobé vývojové aspekty, sektor pracovního trhu se dívá na krátkodobé cíle a výsledky, především pracovní umístění. Tak rozdílné přístupy týkající se povahy a funkce poradenství mohou zpochybnit schopnost těchto dvou sektorů shodnout se na efektivním společném přístupu. V ČR je meziresortní spolupráce většinou iniciována z venku, na úrovni EU, jako v případě zapojení do sítě ELGPN (European Lifelong Guidance Policy Network), a v současné době je realizována hlavně prostřednictvím Národního poradenského fóra.

Nabídka poradenských služeb ve vztahu ke vzdělávání dospělých se soustřeďuje zejména na služby poskytované úřady práce a jejich informačními a poradenskými středisky. Tento typ poradenství je zaměřen především na umístění uchazeče nebo zájemce o zaměstnání na trhu práce, na změnu nebo volbu jejich povolání, nebo na cílenou rekvalifikaci na konkrétní pracovní místo. Chybí zde proaktivní přístup zaměřený na budoucí profesní rozvoj jednotlivce, nebo na vytvoření předpokladů pro jeho tzv. startovací dráhu. Kromě sítě úřadů práce neexistuje v současnosti žádná jiná organizovaná (navíc ještě víceúrovňová) struktura, která by zajišťovala spolupráci a koordinaci nejen mezi dalšími poradenskými službami, ale také mezi institucemi, které by se měly na těchto aktivitách podílet (sociální partneři, zástupci veřejné správy, zástupci uživatelů služeb, poradců), a která má celostátní (národní) působnost.

Navrhovaná opatření:	Termín splnění	Gesce	Způsob a výše finančního zabezpečení (mil. Kč)
a) zajistit analýzu současné situace na poli poradenství jakožto základního kamene pro další rozvoj poradenských systémů	IV. 2009	MŠMT	Projekt Koncept

		Kraje	Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
b) aplikace návrhu poradenského systému v rámci poradenství ke vzdělávání a pracovnímu uplatnění, realizovanému ve službách zaměstnanosti a jeho provázání s dalšími poradenskými systémy	III. 2009 – II. 2015	MPSV Kraje	OP LZZ (zejm. IPSYS2) Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
c) rozšiřování sítě poradenských institucí a pracovníků a systematické zvyšování jejich profesní úrovně, vč. vytvoření metodiky práce těchto pracovníků (systému supervize apod.), zajistit propagaci sítě center poradenství pro další vzdělávání v cílových skupinách	I. 2009 – II. 2015	MPSV MŠMT Kraje	OP LZZ (zejm. IPSYS2) Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů GG OPVK 3.2 Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů
d) Podpořit uznávání výsledků dalšího vzdělávání jako nedílnou součást kariérního poradenství a jeho propojení s ostatními pedagogickými, informačními a dalšími nástroji kariérního poradenství.	II. 2009 – II. 2015	MŠMT Kraje	UNIV2 Systém UNIV2 Kraj NSK2 Hrazeno z prostředků ESF - podle rozsahu schválených projektů

Návrh organizačního zajištění implementačního postupu Strategie CŽU

Navržená opatření implementačního postupu Strategie CŽU zakládají úkoly řadě resortů, popřípadě samosprávám na úrovni krajů a obcí a předpokládají nutnost spolupráce s dalšími sociálními partnery. Aby byla implementace Strategie CŽU úspěšná, měla by být realizace jednotlivých opatření a v návaznosti na ně i jednotlivých projektů koordinována, popřípadě v některých případech i řízena v návaznosti na další kroky a postupy vzdělávací politiky. I když je sice předpoklad, že každý resort dotčený Strategií CŽU na základě stanovených úkolů předkládané implementačního postupu přijme určitá opatření, není účelné ponechat řešení dílčích řešení izolovaně na jednotlivých resortech a dalších uvedených aktérech implementace.

a) Vzhledem k tomu, že jde o vzdělávací strategii, navrhuje se učinit **odpovědným orgánem** za celou implementaci Strategie CŽU **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy**. Práce na uvádění Strategie CŽU do praxe bude v rámci MŠMT podporována pracovním týmem, který jmenuje ministr školství, mládeže a tělovýchovy. Členy pracovního týmu budou také zástupci zaměstnavatelů, odborů, České školní inspekce, případně dalších odborníků ve vzdělávání.

b) Samotné schválení implementační strategie vládou není zárukou její realizace, pokud nebude ustanoven kompetentní řídicí orgán, který by postupně zavádění jednotlivých opatření do praxe sledoval. Pro koordinaci jednotlivých opatření se navrhuje ustavit zodpovědný orgán, jehož členy budou odpovědní pracovníci příslušných ministerstev na úrovni náměstků ministrů jako **Koordinační a implementační výbor (KIV)**. Organizační a technické zázemí pro práci KIV bude zajištěno ze strany MŠMT.

Koordinační a implementační výbor by kromě odpovědných náměstků MŠMT (zejména za regionální a vysokoškolské vzdělávání) a zástupce ČŠI měl zahrnovat odpovědné pracovníky na úrovni náměstků nebo vrchních ředitelů za resort financí, průmyslu a obchodu, zemědělství, pro místní rozvoj, práce a sociálních věcí, dále reprezentanta krajských samospráv, obecních samospráv, střešních organizací zaměstnavatelů a zástupce odborů.

Hlavní náplní činnosti KIV bude projednávání postupu uvádění opatření Strategie CŽU do praxe a koordinace činnosti jednotlivých aktérů, sledování postupu prací na implementaci a příprava případných korekčních postupů při realizaci.

Předpokládá se jedno jednání KIV ročně, v případě potřeby a naléhavosti na řešení některých opatření může být KIV svolán i mimořádně mimo plánovaný termín.

c) S ohledem na propojení implementace Strategie CŽU s Operačními programy jednotlivých resortů bude nutné propojit činnost KIV s činností řídicích struktur Operačních programů ESF v resortech tak, aby byla zajištěna vazba jednotlivých opatření na účelné čerpání peněz z programů ESF.

Z tohoto důvodu se doporučuje zřídit **stálé pracovní grémium** pro koordinaci opatření Implementačního plánu Strategie CŽU a Operačních programů ESF. Grémium budou tvořit zástupci resortů, kteří jsou zastoupeni v KIV, a to na úrovni odpovědných pracovníků za čerpání prostředků z ESF a zástupci resortů v KIV odpovědných za věcné řešení opatření uváděných v implementační strategii, popř. další odborníci např. z ČSÚ.

Cílem práce grémia je výměna informací o souladu stavu příprav a průběhu projektů z operačních programů ESF v dotčených resortech a dalších organizačních a finančních záležitostech operačních programů ESF ve vztahu k implementačním opatřením Strategie CŽU. Významným cílem práce grémia je také podpora těch projektů OP ESF, které naplňují cíle Strategie CŽU.

d) Je účelné, aby o uskutečněných krocích uvádění Strategie CŽU do praxe byla vládě podávána průběžná zpráva. Navrhuje se, aby se v určitých periodách (podle period programovacího období Operačních programů ESF) předkládala vládě **hodnotící průběžná zpráva o postupu implementace Strategie CŽU**. Odpovědným předkladatelem zprávy bude **MŠMT** ve spolupráci s resorty zastoupenými v KIV.